

Proef ingediend met het oog op het behalen van de
graad van Master of Laws in de Rechten

De doorwerking van de rechtspraak van de Raad achter de schermen van de interne beroepspraktijk van hogeronderwijsinstellingen

In welke mate werkt de rechtspraak van de Raad voor betwistingen
inzake studievoortgangsbepalingen door in de beslissingspraktijk
van de interne beroepsinstanties binnen het hoger onderwijs?

To what extent does the case law of the Council for Disputes on
Decisions regarding the Advancement of Studies influence the
decision-making practices of internal appeals bodies within the
higher education system?

Huang-Duo Bauwens

0606323

Academiejaar 2025-2026

Promotor: Prof. dr. Frederic Eggermont

Jury: Prof. dr. Steven Verbeyst

Rechten & Criminologie

VOORWOORD

Voor u ligt mijn masterproef ter afronding van de masteropleiding rechten aan de Vrije Universiteit Brussel. Tijdens het schrijven ervan kreeg ik de gelegenheid om mijn kennis uit te breiden in een rechtsgebied dat naar mijn mening steeds relevanter wordt en een groeiende rol heeft binnen onze maatschappij, nl. het onderwijsrecht.

Mijn interesse voor dit onderwerp ontstond tijdens mijn studies aan de hogeschool. Ik kwam zelf bijna in aanraking met een studievoortgangsbeslissing, waardoor ik mij begon te verdiepen in de rechten en mogelijkheden waarover een student beschikt. Een paar jaar later kreeg ik via deze masterproef de kans om mij verder in deze materie te specialiseren.

Het schrijven van deze masterproef vormde een uitdagend, maar bijzonder leerzaam proces. Daarbij werd er bewust gekozen voor een gerichte selectie van studievoortgangsbeslissingen met vooral de focus op studievoorgangsbewakingsmaatregelen.

Het schrijven van deze masterproef was niet mogelijk geweest zonder de steun, begeleiding en medewerking van verschillende personen en instanties, die ik graag uitdrukkelijk wil bedanken.

Allereerst wil ik graag mijn promotor prof. dr. F. Eggermont bedanken voor zijn begeleiding gedurende het academiejaar. De gesprekken met prof. F. Eggermont waren steeds bijzonder aangenaam en waardevol. Ik waardeerde enorm dat hij telkens de tijd nam om fysiek af te spreken en in gesprek te gaan. Ook buiten deze contactmomenten bleef hij mij actief ondersteunen. Zijn enthousiasme en betrokkenheid werkte bijzonder aanstekelijk en gaf mij dan ook telkens nieuwe motivatie om verder te werken aan deze masterproef. Zijn begeleiding en vertrouwen hebben er mede voor gezorgd dat ik deze masterproef met trots kan indienen.

Daarnaast wil ik graag alle hogeronderwijsinstellingen bedanken die bereid waren om deel te nemen aan de interviews voor het empirisch onderzoek. Hun openheid, betrokkenheid en bereidheid om hun ervaringen en inzicht te delen, vormden een essentiële bijdrage voor deze masterproef. Zonder hun medewerking was dit onderzoek niet mogelijk geweest.

Ik wens ook de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen te bedanken voor het delen van hun betekenisvolle inzichten en ervaringen. Ook de georganiseerde studievoormiddag van de Raad vormde voor mij een leerrijke ervaring, waarbij ik niet alleen bijkomende inzichten verwierf, maar ook relevante arresten kon raadplegen. Hun bijdrage betekende dan ook een belangrijke aanvulling op deze masterproef.

Tot slot wil ik mijn mama bedanken, Jannicq Sierens, voor haar steun gedurende mijn volledige rechtenopleiding en het nalezen van deze masterproef.

INLEIDING

De rechtsbescherming van studenten neemt binnen het hoger onderwijs een fundamentele plaats in. Studievoortgangsbeslissingen, in het bijzonder bindende voorwaarden, weigering tot inschrijving en de drempelvoorwaarden, kunnen grote gevolgen hebben voor het academische traject van een student. Daarbij heeft de toenemende juridisering geleid tot een grotere aandacht voor de wijze waarop deze studievoortgangsbeslissingen worden gemotiveerd en beoordeeld.

Om studenten een zo efficiënt mogelijke vorm van rechtsbescherming aan te bieden, werd de Raad voor Betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen (De Raad) opgericht binnen het Vlaamse hoger onderwijslandschap. Het is een administratief rechtscollege dat doorheen de jaren een omvangrijke rechtspraak heeft ontwikkeld die een essentiële rol heeft binnen het hoger onderwijs.

Naar aanleiding hiervan kan volgende vraag gesteld worden: *In welke mate werkt de rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen door in de beslissingspraktijk van de interne beroepsinstanties binnen het hoger onderwijs?* Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden, werd in de masterproef gekozen voor een combinatie van juridisch en empirisch onderzoek.

In het theoretisch deel wordt eerst het juridisch kader van de Raad en de beroepsprocedures binnen het hoger onderwijs uiteengezet. Vervolgens wordt het beoordelingskader van de Raad besproken, met een bijzondere aandacht voor de ontvankelijkheid en gegrondheid van de beroepen. Daarna wordt er uitgebreider stilgestaan bij de studievoortgangsbewakingsmaatregelen en relevante rechtspraak, met focus op de bindende voorwaarden, de inschrijving niet toegelaten en de drempelvoorwaarden.

In het empirisch deel wordt door middel van interviews met hogeronderwijsinstellingen en de Raad onderzocht op welke wijze de rechtspraak van de Raad doorwerkt binnen de praktijken van de interne beroepsinstanties. Daarbij wordt niet enkel nagegaan op welke wijze de Raad de beroepen inzake studievoortgangsbewakingsmaatregelen beoordeelt, maar ook hoe interne beroepscommissies deze rechtspraak toepassen, interpreteren en integreren in hun eigen beroepspraktijken.

In dit hoofdstuk werd onder meer dieper ingegaan op de algemene doorwerking van de Raad en zijn rol, de ontvankelijkheid, de gegrondheid, het verslag van het Rekenhof, de studievoortgangsbewakingsmaatregelen en de uitdagingen binnen het hoger onderwijs met betrekking tot het gebruik van AI.

Beide onderzoeksmethoden werden vervolgens samengebracht in een analyse die niet enkel bevindingen, maar ook kritische noten bevat. Tot slot wordt de masterproef afgesloten met een conclusie en aanbevelingen.

Deze masterproef beoogt bij te dragen aan meer inzicht in de doorwerking van de rechtspraak van de Raad binnen het hoger onderwijs.

Inhoudsopgave

Deel A. Het juridisch kader	7
1. De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen	7
1.1. Oprichting en bevoegdheden	8
1.2. Samenstelling van de Raad	9
2. Studievoortgangsbepalingen in het hoger onderwijs	10
2.1. Exhaustieve lijst	10
2.2. Uitbreiding van bevoegdheid: art. I.3, 69° CHO, mogelijk?	10
2.3. Beoordeling van een studievoortgangsbepaling	11
3. Het verloop van de beroepsprocedure	12
3.1. De (examen)commissie	12
3.2. De interne beroepsprocedure	13
3.3. De externe beroepsprocedure	15
Deel B. Het beoordelingskader van de Raad	16
1. De ontvankelijkheid	17
1.1. Taalbarrière	17
1.2. Regelmatige uitputting	18
2. De gegrondheid	20
2.1. Motivering van studievoortgangsbepalingen	23
2.2. Zorgvuldige en objectieve besluitvorming	24
2.3. Een rechtsgeldige interne beroepscommissie	25
Deel C. Studievoortgangsbewakingsmaatregelen	27
1. Verslag van het Rekenhof over studievoortgang in het hoger onderwijs	28
2. Bindende voorwaarden	31
2.1. Vernietigingsarresten	32
2.2. Verwerpingsarresten	33
3. Inschrijving niet toegelaten	34
3.1. Wetsartikel I.3, 69°, j) CHO	35
3.2. Vernietigingsarresten	36
3.3. Verwerpingsarresten	40
4. Het belang van individuele beoordeling	43
5. Het drempelsysteem	44
5.1. Het drempelpakket	44
5.2. <i>De drempelvoorwaarden</i>	44
5.3. (Geen) bindende voorwaarden bij eerste inschrijving	46
5.4. Het auditoraatsverslag en het cassatiearrest van de Raad van State	47
Deel D. Het empirisch onderzoek bij hogeronderwijsinstellingen en de Raad	49

1.	Hogeronderwijsinstellingen	50
1.1.	De algemene doorwerking van de rechtspraak van de Raad binnen de hogeronderwijsinstellingen	50
1.2.	De ontvankelijkheid	52
1.3.	De gegrondheid	54
1.4.	De samenstelling en werking van een interne beroepscommissie	56
1.5.	Reflectie en doorwerking naar aanleiding van het verslag van het Rekenhof en interne data-analyses	56
1.6.	De toepassing van studievoortgangsbewakingsmaatregelen	60
1.7.	Het drempelsysteem	61
1.8.	Uitdagingen binnen het hoger onderwijs	61
2.	De Raad	63
2.1.	De rol van de Raad binnen het hoger onderwijs	63
2.2.	De ontvankelijkheid	64
2.3.	De gegrondheid	66
2.4.	Het drempelsysteem	68
2.5.	De uitdagingen van de Raad.....	69
Deel E.	De analyse van de onderzoeksresultaten	69
1.	De ontvankelijkheid	70
2.	De gegrondheid.....	71
2.1.	De verschuiving naar een meer juridisch onderbouwde beoordelingspraktijk ...	73
3.	Het drempelsysteem	73
3.1.	De drempelvoorwaarden tussen decretale toepassing en individuele beoordeling 75	
4.	De uitdagingen inzake AI.....	76
4.1.	Is een verschuiving van bewijslast mogelijk in het kader van een tuchtprocedure?	77
Deel F.	De conclusie.....	78
Deel G.	De aanbevelingen.....	80
1.	Verduidelijking van de cumulatieve voorwaarden.....	80
2.	Voorstel tot decreetswijziging inzake de aanvechtbaarheid drempelvoorwaarden in het eerste inschrijvingsjaar.....	81
3.	Bemiddeling als alternatief voor formele beroepsprocedures	82
4.	De meerwaarde van studiedagen en informatiekkanalen	83
Deel H.	Bibliografie	84
1.	Wetgeving	84
1.1.	Internationaal	84
1.2.	Nationaal	84
1.3.	Vorbereidende werken	84

1.4.	Beleidsdocumenten	85
2.	Rechtspraak.....	85
3.	Rechtsleer	87
3.1.	Boeken en verzamelwerken.....	87
3.2.	Tijdschriften	88
3.3.	Noten	89
3.4.	Jaarverslagen	89
3.5.	Eigen bronnen die niet openbaar raadpleegbaar zijn.....	89
4.	Media	89
4.1.	Podcast	89
5.	Spellings-en grammaticatools	89

Deel A. Het juridisch kader

Het eerste hoofdstuk begint met een theoretische inleiding: Wat is de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen en welke rol vervult hij binnen het hoger onderwijslandschap. Er wordt dieper ingegaan op de oprichting, bevoegdheid en samenstelling van de Raad, alsook de wijze waarop de Raad een studievoortgangsbepaling beoordeelt binnen het kader van zijn marginale toetsingsbevoegdheid.

Daarnaast wordt stilgestaan bij het begrip “studievoortgangsbepaling”, zoals opgenomen in art. I.3, 69 Codex Hoger Onderwijs (CHO) en de reikwijdte van dit gedetailleerde artikel.

Tot slot wordt zowel de interne als externe beroepsprocedure besproken, waarbij er niet enkel wordt stilgestaan bij de voorschriften van de procedure, maar ook bij de autonomie van de universiteiten en hogescholen.

1. De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen

De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, verder aangeduid als “de Raad”, fungeert als een administratief rechtscollege dat uitspraak doet over beroepen die studenten instellen tegen studievoortgangsbepalingen, nadat de interne beroepsprocedure volledig is doorlopen.¹ Het doel was om aan studenten een zo efficiënt mogelijke rechtsbescherming te bieden en de werkdruk van de Raad van State (Rvs) te verminderen.

Vergelijkbare geschillen waarbij instellingen van secundair onderwijs betrokken zijn, blijven echter onder de bevoegdheid van de RvS. Daarnaast geven de wettelijke bepalingen alleen de studenten het recht om een zaak voor te leggen aan de Raad. Dat is niet mogelijk voor de docent.²

Voordien konden studenten zich wenden tot de RvS, maar dit gebeurde zelden. Dat had onder meer te maken met de tijd die de RvS nodig had om een annulatieberoep te behandelen. Het arrest was reeds achterhaald op het moment van de uitspraak doordat het academiejaar verder bleef lopen en de student vaak het opleidingsonderdeel reeds opnieuw had afgelegd. Het was dus van essentieel belang dat er een vorm van snelrecht werd gecreëerd.³

De initiële doelstelling om de Raad op te richten was snelrecht aan te bieden op een laagdrempelige formalistische wijze. Omwille van hun onderwijsspecificiteit vragen dossiers over studievoortgangsbepalingen namelijk een toegankelijke, snelle en efficiënte behandeling. De Raad is dus een essentiële schakel in de rechtsbescherming van de student.

¹ Art. II. 285, eerste lid CHO.

² BELLON J. en CAREEL S., ‘Examenbeslissingen: van naald tot Raad Een empirische analyse van de beroepen tegen examenbeslissingen bij de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen van 29 april 2014 tot en met 31 december 2017’, *TORB* 2020-21/1-2, (34) 35.

³ WEIS K. en TUMMERS J., ‘Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen: analyse van 10 jaar rechtspraak’, *TORB* 2015-2016/4, 253.

Hij zorgt ervoor dat elke gemotiveerde student voldoende studiekansen krijgt om gekwalificeerd af te studeren.⁴

1.1. Oprichting en bevoegdheden

In 2004 richtte de Vlaamse decreetgever de Raad op als onafhankelijk administratief rechtscollege binnen de Vlaamse Gemeenschap.⁵ Sindsdien werden de bevoegdheden van de Raad meermaals uitgebreid via decreet. De decreetgever⁶ motiveerde de oprichting van de Raad vanuit de behoefte om op korte termijn een jurisdictioneel oordeel te hebben over examengeschillen, met een beoordeling ten gronde die effectief rechtsherstel kan bieden.⁷

De Raad heeft drie verschillende bevoegdheidscategorieën: de studiebetwistingen, de leerkredietaanpassingen omwille van overmacht en de beroepen tegen beslissingen inzake de gelijkstelling van buitenlandse diploma's.

Hij beschikt echter slechts over een marginale toetsingsbevoegdheid. Dat betekent dat de Raad niet zelf kan bepalen welke maatregelen meer of minder gepast zouden zijn, noch kan de Raad zelf beslissen om een student opnieuw toe te laten tot een opleiding.

De Raad beoordeelt dus enkel of de aangevochten beslissingen in overeenstemming zijn met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, de decretale en reglementaire bepalingen en, indien van toepassing, met de geldende onderwijs- en examenreglementen (OER). Deze bevoegdheidsbepalende voorschriften raken de openbare orde, waardoor de Raad geen maatregelen kan vernietigen op basis van louter billijkheid, clementie of het voordeel van twijfel.⁸

De behandeling van een verzoekschrift door de Raad kan uitmonden in een gemotiveerde afwijzing van het beroep wegens onontvankelijkheid of ongegrondheid, dan wel in de gemotiveerde vernietiging van de onrechtmatig genomen beslissing.⁹

De RvS kan inzake geschillen binnen het hoger onderwijs uitsluitend nog optreden als cassatierechter en is om die reden niet langer bevoegd om beslissingen te nemen over de schorsing en nietigverklaring van beslissingen van hogeronderwijsinstellingen. De RvS oordeelt voortaan enkel over beslissingen van de Raad.¹⁰

Sinds het jaarverslag van 2017 benadrukte de Raad de urgente behoefte voor een betere

⁴ VLAAMSE ONDERWIJSRAAD, De rechtsbescherming van de student: een gezamenlijke inspanning- *Advies over de evaluatie van de inkanteling van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen onder de koepel van de dienst van de Bestuursrechtscollages.*, 26 juni 2025, 2, https://s3-eu-west-3.amazonaws.com/vlor-prd/advice_final_attachments/Advies%20evaluatie%20inkanteling%20RSTVB_1.pdf.

⁵ Aanvullingsdecreet. (opgeheven)

⁶ *Ibid.*

⁷ RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE STUDIEVOORTGANGSBESLISSINGEN, *Jaarverslag 2022*, Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, 2023, 4.

⁸ DERIDDER J., THIJS M. en FOURNEAU G., 'Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen. Overzicht van rechtspraak 2021. Deel 2: beoordeling ten gronde', *TORB 2022-2023/5*, (326) 329-336.

⁹ Art. II.285, derde lid CHO.

¹⁰ DERIDDER J., *Studievoortgangsbetwistingen: Titel II Bevoegdheden van de Raad*, Kluwer 2012, 49.

toegankelijkheid van zijn rechtspraak via een website met een zoekfunctie. De beperkte toegankelijkheid van de rechtspraak hinderde de Raad in zijn werking en maakte de toegang tot deze rechtspraak complex voor de rechtzoekende.¹¹

Bovenstaande problematiek is deels verholpen doordat de Raad sinds 1 september 2023 werd geïntegreerd in de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (DBRC), waardoor hij ook valt onder het DBRC-decreet. In dat kader werden niet enkel tal van bepalingen uit de CHO die de procedure van de Raad regelden, opgeheven¹², maar werd er ook voorzien in een meer systematische openbaarmaking van de rechtspraak, aangezien de arresten voortaan online gepubliceerd worden op de DBRC-website.¹³ Voorheen gebeurde deze publicatie via jaarverslagen.¹⁴

1.2. Samenstelling van de Raad

De Raad is samengesteld uit raadsleden die voor het leven als bestuursrechters zijn benoemd. Zij moeten minimaal beschikken over een master in de rechten, een grondige kennis hebben van het Vlaamse onderwijsrecht en van procesvoering en rechtsbescherming in bestuurlijke of rechterlijke aangelegenheden.¹⁵

Naast de effectieve bestuursrechters, kan de Vlaamse Regering aanvullende bestuursrechters benoemen voor een hernieuwbare termijn van zes jaar.¹⁶

Bovendien benoemt de Vlaamse Regering bijzitters in het Vlaamse bestuursrechtcollege eveneens voor een (hernieuwbare) periode van zes jaar. Op het ogenblik van benoeming moeten zij minstens vijf jaar een onderwijsopdracht uitvoeren of hebben uitgevoerd als lid van het academisch of onderwijzend personeel van een instelling binnen het toepassingsgebied van de CHO, en mag de opdracht niet langer dan drie jaar beëindigd zijn. Zij moeten ook beschikken over een grondige kennis van het hoger onderwijs en zijn beroepsprocedures.¹⁷

De Vlaamse bestuursrechtscolleges functioneren via een indeling in kamers die enkelvoudig (één bestuursrechter) of meervoudig (drie bestuursrechters) kunnen zijn. Voor het in artikel 2, 1°, d) bedoelde Vlaamse Bestuursrechtcollege, nl. de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, geldt een afwijkende regeling. De eerste voorzitter stelt dat elke kamer is samengesteld uit één kamervoorzitter en twee roterende bijzitters. De Raad

¹¹ RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE STUDIEVOORTGANGSBESLISSINGEN, *Jaarverslag 2022*, Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, 2023, 2.

¹² COUCK D., 'Kroniek onderwijsrecht 2022-2023. Nieuw, nieuw en nieuw: Vlaamse toetsen, het Leersteundecreet en onderwijsinternaten', *TBP* 2023/9, (585) 587.

¹³ Art. 46, eerste lid DBRC-decreet.

¹⁴ RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE STUDIEVOORTGANGSBESLISSINGEN, *Jaarverslag 2022*, Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, 2023.; RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE STUDIEVOORTGANGSBESLISSINGEN, *Jaarverslag 2021*, Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, 2022.

¹⁵ Art. 49 §1, tweede lid DBRC-decreet.

¹⁶ Art. 49 §2 DBRC-decreet.

¹⁷ Art. 49 §2, laatste lid DBRC-decreet.

heeft dus een vaste samenstelling.¹⁸

2. Studievoortgangsbepalingen in het hoger onderwijs

De Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013 is een wettekst waarin decretale bepalingen voor hoger onderwijs in Vlaanderen vermeld staan. De CHO bepaalt dat een student toegang krijgt tot een interne beroepsprocedure wanneer hij wordt geconfronteerd met een ongunstige studievoortgangsbepaling.¹⁹

2.1. Exhaustieve lijst

Artikel I.3, 69° CHO somt op wat een studievoortgangsbepaling inhoudt. Dit is een exhaustieve lijst.²⁰ Hieronder wordt een selectieve weergave gegeven van de betrokken studievoortgangsbepalingen die relevant zijn voor deze masterproef.

69° studievoortgangsbepaling: een van de volgende beslissingen:

(...)

f) het opleggen van een individuele maatregel van studievoortgangsbewaking, bedoeld in artikel II.246, § 1 tot en met § 6, § 8 en § 9;

(...)

j) een individuele beslissing houdende de weigering tot inschrijving op basis van het niet naleven van een opgelegde maatregel van studievoortgangsbewaking, bedoeld in artikel II.246;

(...)

Artikel I.3, 69° CHO is relatief uitgebreid en behandelt niet alleen examen(tucht)beslissingen, maar ook studievoortgangsbewakingsmaatregelen. Dit wijst erop dat het niet uitsluitend gaat om beslissingen die volgen op een reeds genomen definitieve beoordeling, maar ook om maatregelen (bindende voorwaarden en inschrijving niet toegelaten) die erop gericht zijn om de verdere studievoortgang te sturen en te bewaken.

2.2. Uitbreiding van bevoegdheid: art. I.3, 69° CHO, mogelijk?

In een arrest van 2015 heeft de Raad geoordeeld dat zijn bevoegdheid noch restrictief, noch limitatief, mag worden geïnterpreteerd op basis van de opsomming in art. I.3, 69° CHO. Hierbij verwijst de Raad onder meer naar de toenemende ineenvlechting van beslissingen van hogeronderwijsinstellingen die de studievoortgang beïnvloeden.²¹

Een enge interpretatie van het begrip zou afbreuk doen aan de noodzaak om een spoedige en gespecialiseerde rechtsbescherming te garanderen en zou volgens de Raad het gelijkheidsbeginsel schenden. De Raad was van mening dat de CHO hem de mogelijkheid gaf

¹⁸ Art. 12 DBRC-decreet.

¹⁹ EGGERMONT F., DE MEU A. en HEYL S., 'De toegang tot en de behandeling van beroepen via de interne beroepsprocedure ingesteld bij artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs', *TORB* 2021-22/1-2, 71.

²⁰ Art. I.3, 69° CHO.

²¹ R.Stvb. 21 mei 2015, nr. 2015/050.

om het begrip 'studievoortgangsbeslissing' op een ruime en grondwetsconforme manier te interpreteren.²²

Deze redenering werd echter niet gevolgd door de RvS. In zijn arrest van 15 juni 2017, bevestigd na een prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof²³, oordeelde de RvS dat art. I.3, 69° CHO wel degelijk een limitatief karakter heeft.²⁴ De decreetgever heeft er uitdrukkelijk voor gekozen om geschillen van contractuele aard tussen studenten en onderwijsinstellingen voor een gewone rechter te brengen. Dit betekent dat het optreden van de onderwijsinstelling, waarvoor de decreetgever een bestuurscollege heeft willen oprichten, als uitzondering op de geldigheid van die rechtsrelatie wordt beschouwd en daarom ook strikt nageleefd moet worden.

Enkel uitdrukkelijk vermelde studievoortgangsbeslissingen vallen onder de bevoegdheid van de Raad. Er bestaat dus geen ruimte voor de Raad om een studievoortgangsbeslissing *sensu lato* onder zijn rechtsmacht te brengen. Een bevoegdheidswijziging komt uitsluitend de Vlaamse decreetgever toe door middel van een formele decreetswijziging en niet door middel van gerechtelijke interpretatie.²⁵ Sindsdien vermeldt de Raad in zijn arresten dat hij enkel bevoegd is voor de studievoortgangsbeslissingen die opgesomd zijn in art. I.3, 69° CHO en verwijst hier ook elke keer naar het arrest van 15 juni 2017 van de RvS.

*"Wat een studievoortgangsbeslissing is, staat omschreven in artikel I.3, 69° CHO. Dit is een exhaustieve lijst (RvS 15 juni 2017, nr. 238.537). De Raad is dan ook enkel bevoegd om kennis te nemen van een beroep tegen een beslissing die onder één van deze categorieën valt die in artikel I.3, 69° CHO opgesomd worden."*²⁶

De Raad is dus bevoegd om kennis te nemen van een beroep tegen een beslissing die in de exhaustieve lijst wordt vermeld, maar kan zijn appreciatie niet in de plaats stellen van die van de hogeronderwijsinstellingen. Hij heeft wel de bevoegdheid om de voor hem gebrachte studievoortgangsbeslissing op ontvankelijke wijze te vernietigen.²⁷

2.3. Beoordeling van een studievoortgangsbeslissing

De juridische relatie tussen de student en de onderwijsinstelling wordt beschouwd als een contractuele overeenkomst, omdat elke student aan het begin van het academiejaar een toetredingsovereenkomst met zijn hogeschool of universiteit sluit. Er is dus sprake van een wilsovereenstemming, met als gevolg dat het OER van toepassing is op de student. De beroepsinstantie van een hogeschool of universiteit neemt echter eenzijdige beslissingen die

²² WILLEMS K., 'De sluipende bevoegdheidsuitbreiding door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen: wenselijk, maar ook wettig?', *TORB* 2015-2016/4, 276.

²³ GwH 22 november 2018, nr. 157/2018; RvS 19 februari 2019, nr. 243.714.

²⁴ In zijn tussenarrest van 15 juni 2017 stelde de RvS een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof omtrent de bevoegdheid van de Raad en de interpretatie van het begrip 'studievoortgangsbeslissing' in art. I.3, 69° CHO. Bij arrest van 18 juli 2019 sprak het Grondwettelijk Hof zich hierover uit, waarna de cassatieprocedure werd heropend. In zijn arrest van 7 november 2019 verwees de RvS terug naar zijn tussenarrest van 15 juni 2017.

²⁵ RvS 15 juni 2017, nr. 238.537.

²⁶ R.Stvb 21 november 2025, nr. RSTVB-2526-0192; R.Stvb 12 november 2025, nr. RSTVB-2526-0177; R.Stvb 6 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0804; R.Stvb 2 mei 2025, nr. RSTVB-2425-0700.

²⁷ Art. 44/2 DBRC-Decreet.

de positie van de student beïnvloeden.²⁸

Zoals eerder vermeld mag de Raad zijn appreciatie in geen geval in de plaats stellen van die van de hogeronderwijsinstellingen,²⁹ dat wordt ook nog eens bevestigd in de vaste rechtspraak.³⁰

De Raad beschikt over een marginaal toetsingsrecht, wat betekent dat hij geen bescherming biedt tegen strenge beslissingen als zodanig, maar enkel tegen beslissingen die onwettig en onredelijk zijn.

De centrale vraag is daarom niet of de Raad een andere, voor de verzoekende partij gunstiger beslissing redelijk mogelijk acht, maar of de bestreden beslissing zodanig onredelijk is dat geen enkele andere normaal en zorgvuldig handelende beroepscommissie in vergelijkbare omstandigheden tot dezelfde beslissing zou kunnen komen.³¹

De Raad benadrukt in zijn vaste rechtspraak dat zowel de onderwijsinstellingen als de docenten de nodige autonomie hebben bij het organiseren van evaluaties.³² Bij zijn beoordeling gaat de Raad bovendien uit van een vermoeden van deskundigheid en objectiviteit bij de betrokken beoordelaars.³³ Dit vermoeden kan alleen door concrete bewijzen worden weerlegd, enkel beweringen zijn hiervoor onvoldoende.³⁴ Het is echter wel van belang dat deze evaluatie- en criteriavormen worden meegedeeld vóór de start van het academiejaar via de ECTS-fiches. Deze fiches moeten zodanig zijn opgesteld dat een student de evaluatiwijze effectief kent of toch redelijkerwijze had moeten kennen. Dit veronderstelt dat de kerninformatie over evaluatievorm, criteria, examenkansen en het tijdstip van evalueren op een toegankelijk en transparant medium beschikbaar is, zodanig dat de student deze eenvoudig kan raadplegen.³⁵

3. Het verloop van de beroepsprocedure

3.1. De (examen)commissie

Een student verwerft een graad of diploma wanneer hij voor het geheel van zijn opleiding geslaagd wordt verklaard.³⁶ Dat gebeurt automatisch als hij alle examens die horen bij het opleidingsprogramma heeft afgelegd en als alle examens geleid hebben tot een creditbewijs

²⁸ MAMPAEY L., 'Het intern beroep tegen studievoortgangsbepalingen in het Vlaamse hoger onderwijs anno 2017', *TMD* 2017/2, (6) 6-20.

²⁹ Art. 44/1 DBRC-decreet.

³⁰ R.Stvb 6 februari 2026, nr. RSTVB-2526-0381; R.Stvb 6 februari 2026, nr. RSTVB-2526-0375; R.Stvb 10 januari 2024, nr. RSTVB-2324-0136.

³¹ DERIDDER J., THIJS M. en FOURNEAU G., 'Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen. Overzicht van rechtspraak 2021. Deel 1: procedurele aangelegenheden', *TORB* 2022-2023/2-3, (118) 119.

³² R.Stvb 16 januari 2026, nr. RSTVB-2526-0306; R.Stvb 12 december 2025, nr. RSTVB-2526-0249.

³³ Ppt-slide 84-86 bundel studievoormiddag: 20 jaar Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, 5 december 2025

³⁴ DERIDDER J., THIJS M. en FOURNEAU G., 'Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen. Overzicht van rechtspraak 2021. Deel 1: procedurele aangelegenheden', *TORB* 2022-2023/2-3, (118) 119.

³⁵ R.Stvb 20 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0833.

³⁶ Art. II.227 CHO.

of tot een deliberatiecijfer zoals vermeld in het onderwijs- en examenreglement.³⁷

De (examen)commissie heeft onder meer de bevoegdheid om een student op een gemotiveerde manier voor het geheel van de opleiding geslaagd te verklaren, alsook de bevoegdheid om studievoortgangsbewakingsmaatregelen op te leggen.³⁸

3.2. De interne beroepsprocedure

Een student die meent dat een ongunstige studievoortgangsbeslissing zijn rechten schendt, kan een beroep instellen via een interne procedure, zoals vastgelegd in het onderwijs- en examenreglement. De student kan een verzoek tot heroverweging van een studievoortgangsbeslissing indienen binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen. Deze termijn vangt aan:

1° in het geval van een examenbeslissing: de dag volgend op de dag van de proclamatie;

2° in het geval van een andere studievoortgangsbeslissing: de dag na de kennisgeving van de genomen beslissing aan de student.

Het verzoekschrift dient een feitelijke omschrijving en een gemotiveerde uiteenzetting van de ingeroepen bezwaren te bevatten.³⁹

Vervolgens kan de interne beroepsprocedure leiden tot twee uitkomsten. Enerzijds kan het intern beroep op een gemotiveerde wijze worden afgewezen wegens onontvankelijkheid, anderzijds kan de interne beroepsinstantie de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigen of herzien.⁴⁰ Bovendien kunnen hogeronderwijsinstellingen ook interne beroepsmogelijkheden voorzien in aangelegenheden waarin de Raad geen bevoegdheid heeft.⁴¹ De student wordt van deze beslissing op de hoogte gebracht binnen een termijn van twintig kalenderdagen, te rekenen vanaf de dag na de indiening van het beroep.⁴² De termijn van twintig kalenderdagen is evenwel een ordetermijn (geen vervaltermijn), wat betekent dat aan het overschrijden van deze termijn geen sanctie van bevoegdheidsverlies is verbonden.⁴³

Tevens heeft de decreetgever er expliciet voor gekozen om de autonomie van de onderwijsinstellingen bij het opstellen van een eigen beroepsprocedure te laten behouden, met als gevolg dat er verschillen kunnen zijn in samenstelling en formaliteiten die gepaard gaan met deze procedure. Dit was een bewuste keuze van de decreetgever zodat hogeronderwijsinstellingen hun eigen interne beroepsprocedures kunnen ontwikkelen die aansluiten bij hun behoeften.⁴⁴

³⁷ Art. II.228 CHO.

³⁸ Art. 132 OER (VUB); art. 64 OER (UGent); art. 37 OER (Arteveldehogeschool).

³⁹ Art. II.283 CHO.

⁴⁰ Art. II.284 CHO.

⁴¹ EGGERMONT F., DE MEU A. en HEYL S., 'De toegang tot en de behandeling van beroepen via de interne beroepsprocedure ingesteld bij artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs', *TORB* 2021-22/1-2, (71) 72.

⁴² Art. II. 284 CHO.

⁴³ R.Stvb 11 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0828.

⁴⁴ MAMPAEY L., 'Het intern beroep tegen studievoortgangsbeslissingen in het Vlaamse hoger onderwijs anno 2017', *TMD* 2017/2, (6) 6-20.

Het OER bevat de voorwaarden waaraan studenten moeten voldoen om hun intern beroep ontvankelijk te maken. Zo moet bijvoorbeeld het beroep bij de VUB en UGent door middel van een verzoekschrift gebeuren, dat op straffe van onontvankelijkheid, per aangetekend en ondertekend schrijven moet worden ingediend,⁴⁵ terwijl bij de KU Leuven het de bedoeling is dat de student beroep aantekent via een online webformulier of (indien de student geen geldig studentenaccount meer heeft) het dossier doorstuurt naar het e-mailadres van de beroepsinstantie.⁴⁶

Echter kent de vrijheid van het organiseren en samenstellen van de interne beroepscommissie twee grenzen. Beslissingen worden behandeld zonder vooringenomenheid (onpartijdigheid) en mogen niet beïnvloed worden door persoonlijke belangen (onafhankelijkheid).⁴⁷

Het behoort dus tot de verantwoordelijkheid van de hogeronderwijsinstelling om een reglement (OER) op te stellen waarbij geschillen tussen de studenten en de examinatoren voor of na het bekend maken van de examenresultaten worden behandeld. Deze procedure vermeldt eveneens de interne en externe beroepsmogelijkheden voor de betrokken studenten.⁴⁸

Een student die het niet eens is met een ongunstige studievoortgangsbeslissing, kan een interne beroepsprocedure starten. Een student stelt dan een verzoek tot heroverweging van de studievoortgangsbeslissing in. De interne beroepsinstantie is bevoegd om, in voorkomend geval, de oorspronkelijke beslissing te herzien. Zij treedt op voor de beoordeling ten gronde in de plaats van de initieel bevoegde beoordelingsinstantie,⁴⁹ zoals bijvoorbeeld de examencommissie.⁵⁰

Wanneer de interne beroepsinstantie vervolgens een beslissing neemt, verdwijnt de initiële beslissing uit de rechtsorde en kan ze niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad. De Raad kan hierdoor het beroep van de verzoekende partij onontvankelijk verklaren in de mate dat het is gericht tegen de initiële studievoortgangsbeslissing.⁵¹

Bovenstaande redenering wordt evenwel op de proef gesteld door recente rechtspraak, in het bijzonder een arrest van april 2025. De student had vrijstellingen aangevraagd die op 12 november werden toegekend, echter was de student te laat voor het opnemen van nieuwe vakken, doordat de registratiedeadline voor (nieuwe) vakken op 15 oktober viel. Hierop diende de student een uitzonderingsaanvraag in bij de decaan, maar deze werd geweigerd aangezien het academiejaar te ver gevorderd was. Het daaropvolgend intern beroep werd onontvankelijk verklaard door de interne beroepscommissie aangezien het volgens hen geen studievoortgangsbeslissing was. De beroepscommissie argumenteerde dat het louter om een administratieve beslissing ging die laattijdig werd ingediend.⁵²

⁴⁵ Art. 153 OER (VUB) en art. 81, §2 OER (UGent).

⁴⁶ Art. 104 OER (KUL).

⁴⁷ Art. II.278 CHO.

⁴⁸ Art. II.222, 8° CHO.

⁴⁹ Art. II.283 CHO.

⁵⁰ Art. 153, §2 OER (VUB), art. 81, §6 OER (UGent), art. 72 OER (KdG).

⁵¹ R.Stvb 11 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0828; R.Stvb 6 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0803.

⁵² R.Stvb 18 april 2025 nr. RSTVB-2425-0670.

De Raad gaf in de eerste plaats aan dat zijn bevoegdheid limitatief is, maar oordeelde dat de weigering van extra opleidingsonderdelen in een geïndividualiseerd traject wel degelijk impact heeft op de studievoortgang van een student conform art. I.3, 69°, g) CHO.

Hiermee neemt de Raad een ander standpunt in dan in vorige arresten, specifiek naar een arrest van augustus 2024 waarin staat dat:

*"De beslissing van de decaan is alvast geen studievoortgangsbeslissing die strekt tot het weigeren van het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in het contract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt, zich nog niet eerder heeft ingeschreven (artikel I.3, 69°, g) CHO)."*⁵³

In het arrest van augustus 2024 beperkte de decaan zich tot de vaststelling dat de student niet de nodige stappen had ondernomen om zich tijdig in te schrijven en dat er geen uitzonderlijke omstandigheden waren die de afwijking van de deadline konden rechtvaardigen. De decaan evalueerde de opportuniteit van het doorlopen van een geïndividualiseerd traject niet en beoordeelde dan ook niet of de principes van volgtijdelijkheid leidden tot een onredelijke weigering tot inschrijving van de student. De Raad beoordeelde toen:

*"Het niet toestaan van een uitzondering om een opleidingsonderdeel te registreren binnen het studieprogramma na de deadline is daarom een louter administratieve maatregel."*⁵⁴

Een beslissing enkel en alleen over de aanvraag om opleidingsonderdelen te registreren is daarom geen 'studievoortgangsbeslissing' zoals bedoeld in artikel I.3, 69° CHO, of toch wel?

3.3. De externe beroepsprocedure

Na een regelmatige uitputting van de interne procedure binnen de eigen hogeschool of universiteit, is het de Raad die over de interne beroepen als administratief college uitspraak doet. Beslissingen genomen door de hogeronderwijsinstellingen kunnen dus worden aangevochten voor de Raad.⁵⁵

In de externe beroepsprocedure toetst de Raad of de bestreden beslissingen in overeenstemming zijn met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, decretale en reglementaire bepalingen en desgevallend met het OER van de toepasselijke hogeronderwijsinstelling.⁵⁶

Een behandeling van een verzoekschrift leidt tot een gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van onontvankelijkheid of ongegrondheid ervan, dan wel tot de gemotiveerde vernietiging van de onrechtmatig genomen beslissing. Indien de Raad een beslissing vernietigt, moet de hogeronderwijsinstelling de bestreden beslissing onverwijld vervangen

⁵³ R.Stvb 14 augustus 2024, nr. RSTVB-2324-0621.

⁵⁴ R.Stvb 24 januari 2025, nr. RSTVB-2425-0511.

⁵⁵ R.Stvb 8 april 2026, nr. RSTVB-2526-0587.

⁵⁶ Art. 44/1 DBRC-decreet.

door een nieuwe beslissing, overeenkomstig de motivering van de uitspraak van de Raad.⁵⁷

Na vernietiging van de onrechtmatig genomen studievoortgangsbepaling door de Raad, is de student niet verplicht om opnieuw de interne beroepsprocedure te doorlopen alvorens een beroep in te stellen tegen een nieuwe ongunstige beslissing van de interne beroepscommissie.⁵⁸ De verwerende partij (de hogeronderwijsinstelling) moet dan uiterlijk binnen veertien kalenderdagen, te rekenen vanaf de dag volgend op de dag van betekening van het arrest, een nieuwe beslissing nemen.⁵⁹ Een laattijdige kennisgeving tast echter de geldigheid van de beslissing niet aan, aangezien het slechts een ordetermin betreft.⁶⁰

In beginsel is het niet mogelijk om nieuwe bezwaren aan te voeren bij de Raad die niet eerder aan het intern beroep zijn opgeworpen. Hierop gelden enkele uitzonderingen: de grondslag van het bezwaar is pas tijdens of na afhandeling van het intern beroep aan het licht gekomen; het bezwaar heeft betrekking op de manier waarop het intern beroep werd behandeld of het bezwaar raakt de openbare orde.⁶¹

Een voorbeeld hiervan is een arrest van november 2024. In het extern beroep voert de verzoekende partij voor het eerst aan dat haar resultaat voor een opleidingsonderdeel onjuist werd weergegeven. De student zou afwezig geweest zijn, terwijl ze in werkelijkheid een slaagcijfer had behaald voor het opleidingsonderdeel. Dit element had de verzoekende partij niet vermeld in haar intern beroep. Uit de antwoordnota van de verwerende partij bleek echter dat er effectief sprake was van een materiële vergissing, waardoor het examenresultaat van de student verkeerdelijk werd overgenomen. De Raad is van mening dat dit bezwaar betrekking heeft op de manier waarop het intern beroep werd behandeld, wat maakt dat de verzoekende partij conform artikel II.294, §2, laatste lid CHO, dit bezwaar op ontvankelijke wijze voor het eerst kan aanvoeren in haar extern beroep.⁶²

Deel B. Het beoordelingskader van de Raad

In dit hoofdstuk wordt het beoordelingskader uiteengezet dat de Raad hanteert bij het behandelen van beroepen tegen studievoortgangsbepalingen. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de ontvankelijkheid van het beroep en anderzijds de gegrondheid ervan. Als eerste wordt onderzocht aan welke formele vereisten een student moet voldoen om op ontvankelijke wijze beroep in te stellen bij de Raad. Hierbij wordt aandacht besteed aan de taalvereisten, de regelmatige uitputting en de evoluerende rechtspraak van de Raad m.b.t. de vormvoorschriften en hun normdoel. Een belangrijke vraag hierbij is in hoeverre de Raad een meer doelgerichte benadering toepast bij het beoordelen van de ontvankelijkheidsvereisten.

Daarnaast ligt de focus op de beoordeling ten gronde. Er wordt besproken op welke manier de Raad toeziet op de motivering van de studievoortgangsbepaling, de zorgvuldige en

⁵⁷ Art. II.285, derde lid CHO.

⁵⁸ Art. II.292, §2 CHO.

⁵⁹ R.Stvb 5 september 2025, nr. RSTVB-2526-0025; R.Stvb 12 september 2025, nr. RSTVB-2526-0030.

⁶⁰ R.Stvb 28 juni 2024, nr. RSTVB-2324-0443; R.Stvb 13 februari 2026, nr. RSTVB-2526-0410.

⁶¹ R.Stvb 11 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0830.

⁶² R.Stvb 29 november 2024, nr. RSTVB-2425-354.

objectieve besluitvorming en de rechtsgeldige samenstelling van de interne beroepscommissie.

1. De ontvankelijkheid

Vooraleer de Raad over kan gaan tot een inhoudelijke beoordeling van het beroep (de gegrondheid), moet hij eerst nagaan of het verzoek ontvankelijk is. In dit kader kan de Raad ook beoordelen of de verzoekende partij (de student) het intern beroep op een geldige wijze heeft ingesteld.

De beroepen bij de Raad moeten worden ingesteld binnen een vervalt termijn van zeven kalenderdagen, te rekenen vanaf de dag na de kennisgeving van de in artikel II.284, eerste lid bedoelde beslissing, nl. de beslissing van de interne beroepscommissie.⁶³

Uit artikel II.294, § 1 CHO volgt immers uitdrukkelijk dat de beroepstermijn is verbonden aan de kennisgeving en niet aan de kennisname. Het voorbeeld waarbij de interne beroepsbeslissing op een vrijdag en buiten de “gebruikelijke kantooruren” werd verzonden noopt evenmin tot een andere conclusie.⁶⁴

1.1. Taalbarrière

De Raad doet jurisdictionele uitspraken, maar behoort niet tot de hoven en rechtbanken of de uitvoerende macht, waardoor bijvoorbeeld de Taalwet Gerechtszaken niet van toepassing is op de Raad.⁶⁵ Zo bieden het DBRC-decreet⁶⁶ en het Besluit van de Vlaamse Regering houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit)⁶⁷ geen mogelijkheden om op een ontvankelijke manier een Engelstalig procedurestuk op te stellen, waaronder een verzoekschrift en de antwoord- en wederantwoordnota die ze kunnen indienen bij een Vlaams Bestuurscollege.⁶⁸

Deze procedureregels voorzien evenmin in Engelstalige vertaling van de procedurestukken. Het feit dat een hogeronderwijsinstelling de student nooit heeft geïnformeerd over de taal van de beroepsprocedure, doet hier geen afbreuk aan.⁶⁹

Bovendien vermeldt art. II.260 CHO expliciet dat Nederlands de bestuurstaal is in de hogescholen en universiteiten. Dit betekent dat, ongeacht in welke (onderwijs)taal het opleidingsonderdeel wordt gedoceerd, de student in het Nederlands intern beroep moet

⁶³ Art. II.294, §1 CHO.

⁶⁴ R.Stvb 6 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0805.

⁶⁵ R.Stvb. 8 mei 2024, nr. RSTVB-2324-0325.

⁶⁶ DBRC – decreet.

⁶⁷ Procedurebesluit.

⁶⁸ Vanaf volgend jaar komt hier verandering in. Zie ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft het taalgebruik bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges, VLAAMS PARLEMENT, 2025-2026, 5 januari 2026, nr. 628 (2025-2026) – Nr. 1. - *Deze versie van het ontwerp van decreet is een voorlopige versie en dus nog niet persklaar gegeven door de bevoegde minister*

⁶⁹ R.Stvb 20 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0835.

aantekenen.⁷⁰

1.2. Regelmatige uitputting

De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen tegen studievoortgangsbepalingen na een regelmatige uitputting van de interne beroepsprocedure.⁷¹ De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep als een ontvankelijkheidsvereiste gezien om toegang te krijgen tot de beroepsprocedure bij de Raad.⁷² Ook binnen de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd intern beroep een ontvankelijkheidsvoorwaarde is om een beroep in te stellen bij de Raad. Zo heeft de Raad meermaals een beslissing genomen waarbij het beroep onontvankelijk was, doordat deze niet op regelmatige wijze was uitgeput via de interne beroepsprocedure.⁷³

Zoals reeds aangehaald, bevat het OER de voorwaarden waaraan studenten moeten voldoen om hun intern beroep ontvankelijk te maken. Binnen vele onderwijsinstellingen geldt als vormvereiste dat het beroep wordt ingesteld via een persoonlijk ondertekend verzoekschrift, dat, op straffe van onontvankelijkheid, per aangetekend en ondertekend schrijven moet worden ingediend.⁷⁴

De Raad heeft in meerdere recente arresten geoordeeld dat het niet ondertekenen van het beroepschrift op zich geen kennelijk onredelijk ontvankelijkheidsvoorwaarde vormt. Het nagestreefde doel van de ondertekening is namelijk het met zekerheid vaststellen dat het intern beroep effectief door de student zelf werd ingesteld. Deze vormvereiste is niet absoluut, maar doelgebonden. Wanneer er met voldoende zekerheid kan worden vastgesteld dat het intern beroep door de verzoekende partij zelf werd ingediend, kan het louter ontbreken van een handtekening op zich niet leiden tot de onontvankelijkheid.⁷⁵

De Raad beslist dat wanneer men een intern beroep indient vanop het studentenemail-account, moet worden aangetoond dat de student het account enkel kan openen met een sterke authenticatie waardoor hij op unieke wijze wordt geïdentificeerd (dus niet enkel met paswoord) en zo het normdoel van handtekening heeft bereikt.⁷⁶

In vele gevallen is het zo dat de verzoekende partij (student) de e-mail met het intern beroepschrift verzonden heeft vanuit het studentenmailaccount dat de verwerende partij

⁷⁰ R.Stvb 12 december 2025, nr. RSTVB-2526-0248.

⁷¹ Art. II.285 CHO.

⁷² Ontwerp betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, VLAAMS PARLEMENT, 2003-2004, 1 december 2003, nr. 1960/1, 16.

⁷³ R.Stvb 7 november 2025, nr. RSTVB-2526-0169.

⁷⁴ art. 153 OER (VUB), art. 81 OER (UGent); art. 19.2 OER (UHasselt); art. 44 OER (HoGent); Art. 23.7 OER (AP Hogeschool - moet niet aangetekend).

⁷⁵ R.Stvb 31 januari 2025, nr. RSTVB-2425-0537; R.Stvb 17 september 2025, nr. RSTVB-2526-0039; R.Stvb 13 december 2024, nr. RSTVB-2425-0399.

⁷⁶ R.Stvb 13 december 2024, nr. RSTVB-2425-0399; R.Stvb 14 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0568; R.Stvb 14 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0567; R.Stvb 17 september 2025, nr. RSTVB-2526-0039.

(onderwijsinstelling) aan de student heeft toegekend. De verwerende partij heeft dit e-mailaccount dus zelf in het leven geroepen en gekoppeld aan de persoon van de verzoekende partij, en alle communicatie tussen de hogeronderwijsinstelling en student gebeurt via dit e-mailaccount. Het lijkt moeilijk verenigbaar dat hogeronderwijsinstellingen het studentenemailaccount wel betrouwbaar genoeg vinden om belangrijke en dringende beslissingen naar de student te communiceren, maar tegelijk niet zou willen aanvaarden dat een intern beroep door de student zelf werd ingesteld via datzelfde account om zijn verzoekschrift te sturen.

Bovendien zijn studentenmailaccounts vaak extra beveiligd met een multi-factor authenticatie (MFA), waarbij de student via sms of telefoon nog eens moet herbevestigen dat hij als student wil inloggen.⁷⁷ De MFA zorgt voor een hogere beveiliging van het studentenaccount dan enkel toegang met een wachtwoord.⁷⁸

Rekening houdend met alle bovenstaande elementen, moet een interne beroepsinstantie er redelijkerwijze van uitgaan dat aan het normdoel van de ondertekening is voldaan. Vormvoorschriften mogen er immers niet toe leiden dat de toegang tot de rechter wordt beperkt op een manier die onevenredig is met het doel van de ontvankelijkheidsvereiste.⁷⁹

Echter, indien de student zijn intern beroep via het studentenaccount heeft ingediend, maar niet kan aantonen dat het account enkel geopend kan worden met een sterke authenticatie (tweestapsverificatie) waardoor de student op unieke wijze kan worden geïdentificeerd, kan de Raad niet besluiten dat het normdoel van de ondertekening wordt bereikt.⁸⁰

Hier blijkt duidelijk dat de 'natte handtekening' die beschreven staat als voorwaarde in het OER van vele onderwijsinstellingen een evolutie ondergaat. De Raad is van mening dat de interne beroepscommissie er redelijkerwijze vanuit mag gaan dat wanneer aan bovenstaande voorwaarde is voldaan, ook het normdoel van de ondertekening van het intern beroep is bereikt, waardoor het beroep toch ontvankelijk is.

De Raad lijkt hiermee te bevestigen dat de nadruk niet langer meer ligt op de fysieke handtekening als vereiste, maar eerder in het normdoel ervan, nl. de individualiseerbaarheid en ondubbelzinnigheid van een account, waardoor men de student kan identificeren. De vraag rijst echter of interne beroepsinstanties proactief mee-evolueren met deze interpretatie of hier eerder terughoudend in zijn.

In zeer recente rechtspraak van januari 2026 is de Raad nog 'ruimer' gegaan met zijn normdoel. Een student stelde intern beroep in tegen een maatregel van studievoortgangsbewaking, maar dit beroep werd onontvankelijk verklaard omdat het niet, zoals vereist door het OER, per aangetekende zending was ingediend.

De Raad vermeldt dat de verplichting tot een aangetekende zending het legitiem doel heeft om te controleren of de vervaltermijn van zeven kalenderdagen om intern beroep in te stellen,

⁷⁷ R.Stvb 31 januari 2025, nr. RSTVB-242-0537; R.Stvb 13 december 2024, nr. RSTVB-2425-0399.

⁷⁸ R.Stvb 17 september 2025, nr. RSTVB-2526-0039.

⁷⁹ *Ibid.*; R.Stvb 14 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0567; R.Stvb 14 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0568.

⁸⁰ R.Stvb 13 december 2024, nr. RSTVB-2425-0399; R.Stvb 28 november 2025, nr. RSTVB-2526-0207.

is nageleefd.

Volgens de Raad is deze vormplicht niet absoluut, maar doelgebonden. Indien een intern beroep op een andere manier een vaste datum krijgt (bijvoorbeeld: wanneer de interne beroepsinstantie de ontvangstdatum bevestigt), kan de reden dat het intern beroep niet aangetekend is verzonden op zich niet leiden tot de onontvankelijkheid ervan. Men moet kijken of men aan het intern beroep een vaste datum kan koppelen.

De Raad stelde vast dat de student ook via e-mail intern beroep had ingediend, waaraan het verzoekschrift en de stukken in bijlage waren toegevoegd. Bovendien bleek uit het dossier dat de onderwijsinstelling deze e-mail had ontvangen binnen de termijn van zeven kalenderdagen, wat ook bevestigd werd in de bestreden beslissing.

De onderwijsinstelling gaf aan dat deze mail niet verzonden werd met het studenten-e-mailaccount en er dus niet met zekerheid kon vastgesteld worden dat de student zelf de e-mail had verstuurd. De Raad volgde dit argument niet en haalde aan dat het beroepschrift ondertekend is, zodat er geen twijfel bestaat over de identiteit van de indiener.

De Raad benadrukte in het arrest dat:

“Vormvoorschriften mogen er immers ook niet toe leiden dat het recht op toegang tot de rechter wordt beperkt op een manier die onevenredig is met het doel van de ontvankelijkheidsvereiste. Dat geldt evengoed voor vormvereisten bij een bestuurlijke beroepsprocedure die eerst regelmatig uitgeput moet worden, vooraleer de rechtsonderhorige zich op ontvankelijke wijze tot de rechter kan wenden.”⁸¹

Uit bovenstaande arresten kan worden afgeleid dat de formele vereisten die de ontvankelijkheid van een beroep regelen aan belang lijken in te boeten. Het lijkt er echter op dat de Raad steeds vaker een doelgerichte aanpak wil hanteren voor bepaalde vormvoorschriften. Dit roept de vraag op in welke mate universiteiten en hogescholen hun huidige praktijken hierop zullen aanpassen. Verschillende hogeronderwijsinstellingen vermelden namelijk expliciet in hun OER dat het intern beroep o.a. moet worden ingediend via het studenten-e-mailadres.

2. De gegrondheid

Het verzoekschrift bevat een feitelijke omschrijving en motivering van de ingeroepen bezwaren.⁸² De bezwaren die de student aan de Raad voorlegt, moeten geen juridisch jargon bevatten, maar de student is wel verplicht de onregelmatigheden die tot vernietiging kunnen leiden, duidelijk aan te geven. Dit stelt enerzijds de hogeronderwijsinstellingen in staat om te begrijpen welke onregelmatigheden aan de bestreden beslissing worden verweten, en anderzijds stelt het de Raad in staat om te onderzoeken of de beweerde onregelmatigheden

⁸¹ R.Stvb 16 januari 2026, nr. RSTVB-2526-0312.

⁸² Art. 15, tweede lid Procedurebesluit.

gegrond zijn.⁸³

De decreetgever heeft bij de invoering van de oorspronkelijke bepaling⁸⁴ verduidelijkt dat er geen overdreven formalisme wordt beoogd.⁸⁵ De bezwaren die een verzoekende partij voor de Raad aanvoert, moeten niet noodzakelijk de vorm aannemen van 'juridische middelen'.⁸⁶

Bij een expliciete verwijzing naar de term 'middelen', bestond het risico dat dit begrip te strikt werd geïnterpreteerd. Studenten, die vaak (nog) niet vertrouwd zijn met de juridische vereisten van een beroepsprocedure, liepen het risico dat hun beroep onontvankelijk werd verklaard, omdat het niet aan de formaliteiten zou voldoen. Daardoor zou de beroepsprocedure haar nut verliezen.

Strengere vormvereisten door de formulering 'middel' zouden de toegang tot de Raad bemoeilijken, terwijl het eigenlijk volstaat dat een student duidelijk uitlegt waarom hij of zij niet akkoord gaat met de beslissing.

Gezien de korte beroepstermijnen en het feit dat het intern beroep in principe nog niet sterk gejuridiseerd is, werd dit als overdreven formalisme beschouwd. Daarom is het begrip "middelen" uiteindelijk uit de decreettekst geschrapt.⁸⁷

In een arrest van 2025 heeft de RvS geoordeeld:

*"De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen is er dan ook toe gehouden om het recht toe te passen op de feiten die de partijen op bijzondere wijze hebben ingeroepen en om, op basis daarvan, de door de partijen aangevoerde redenen of bezwaren ambtshalve aan te vullen en de gebreken in hun juridische argumentatie te verhelpen."*⁸⁸

De Raad had het bezwaar van de verzoekende partij louter onderzocht als "middel" in de zin van art.113 OER⁸⁹. Hij baseerde zich enkel op het feit dat verzoeker zich expliciet op die bepaling had beroepen. Daarbij had hij nagelaten te onderzoeken welke bezwaren er feitelijk waren aangevoerd, waardoor de Raad art. 15, tweede lid Procedurebesluit had geschonden.⁹⁰

Het is dus ook de taak van de Raad om de in het bezwaar aangevoerde rechtsgronden aan te vullen, te wijzigen of te vervangen o.b.v. ingeroepen feitelijkeheden. De Raad is dus niet gebonden door juridische kwalificatie.

Het is vaste rechtspraak dat een verzoekschrift dat geen enkele grief tegen de bestreden

⁸³ R.Stvb 17 september 2025, nr. RSTVB-2526-0040.

⁸⁴ Toen art. II.294,§2 CHO, nu art. 15, tweede lid procedurebesluit.

⁸⁵ Ontwerp betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, VLAAMS PARLEMENT, 2003-2004, 1 december 2003, nr. 1960/1,25.

⁸⁶ R.Stvb 23 december 2025, nr. RSTVB-2526-0280.

⁸⁷ RvS 31 maart 2020, nr. 247.351.

⁸⁸ RvS 23 juni 2025, nr. 263.701.

⁸⁹ R.Stvb 17 april 2024, nr. RSTVB-2324-0267.

⁹⁰ RvS 23 juni 2025, nr. 263.701.

beslissing bevat, onontvankelijk is.⁹¹ In een arrest van 2025 bevestigde de Raad dat de interne beroepsinstantie terecht de onontvankelijkheid van het intern beroep van een student had besloten. Het intern beroepschrift omschreef noch de bestreden studievoortgangsbepaling, noch de inhoudelijke argumenten ter staving van het beroep. Omdat de verzoekende partij in dit geval het intern beroep niet op regelmatige wijze had uitgeput, verklaarde de Raad het daaropvolgende beroep onontvankelijk.⁹²

Het is echter ook een vereiste dat de student door de bestreden beslissing van het intern beroep een persoonlijk, rechtstreeks, zeker, actueel en wettig nadeel lijdt, en dat hij, indien de beslissing zou worden vernietigd, daaruit nog een concreet en persoonlijk voordeel kan halen. Daarom is het als verzoekende partij essentieel dat hij niet enkel bij het indienen, maar ook doorheen de procedure een voortdurend, actueel en ononderbroken belang heeft. Het is mogelijk dat de aard van het belang doorheen de procedure kan wijzigen, maar uit de eventuele vernietiging moet de verzoekende partij er nog altijd een voordeel kunnen uithalen. Bovendien moet dat voordeel verder gaan dan louter het morele aspect (genoegdoening) om de bestreden beslissing te vernietigen.⁹³

Zoals eerder vermeld, beoordeelt de Raad of studievoortgangsbepalingen in overeenstemming zijn met de algemene administratieve beginselen, de decretale en reglementaire bepalingen en het onderwijs- en examenreglement.⁹⁴

Er kan worden opgemerkt dat de Raad terughoudend is bij het aanvaarden van algemene beginselen die niet als dusdanig worden erkend in de rechtspraak of rechtsleer. Zo oordeelde de Raad dat het transparantiebeginsel als een beginsel van behoorlijk bestuur onbekend is. Toch vindt men nog recente arresten waarin het transparantiebeginsel als middel wordt aangevoerd, zelfs wanneer verzoekende partij vertegenwoordigd wordt door een advocaat.⁹⁵

De rechtsleer wijst er ook op dat het van belang is rekening te houden met bepaalde algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De meest gebruikte argumenten voor de Raad (tussen 2013-2015) zijn de schendingen van de motiveringsplicht en de schending van het redelijkheidsbeginsel.⁹⁶

In het handboek (2018) van auteur K. Weis wordt ook nogmaals het belang van de motiveringsplicht en het redelijkheidsbeginsel bij studievoortgangsbewakingsmaatregelen aangekaart, specifiek bij inschrijvingen niet toegelaten.⁹⁷

In academiejaar 2022-2023 publiceerde het TORB (Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid) een artikel dat een overzicht geeft van de rechtspraak van de Raad in 2021, met focus op de beoordeling ten gronde waarbij dieper wordt ingegaan op de algemene

⁹¹ R.Stvb 17 september 2025, nr. RSTVB-2526-0040.

⁹² R.Stvb 6 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0803.

⁹³ R.Stvb 13 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0831.

⁹⁴ Art. 44/1 DBRC-decreet.

⁹⁵ R.Stvb 17 september 2024, nr. RSTVB-2425-0049.

⁹⁶ WILLEMS K. en WEIS K., 'De impact van het redelijkheidsbeginsel en de motiveringsplicht op de beoordeling van (schriftelijke en mondelinge) examens en stagebeoordelingen in het hoger onderwijs – Rechtspraak Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen 2013-2015 (deel I)', *RW* 2015-2016/33, 1282.

⁹⁷ WEIS K., *Studievoortgangsbepalingen in het hoger onderwijs*, Politea 2018, 332.

beginselen van behoorlijk bestuur, en ook hier de motiveringsplicht en het redelijkheidsbeginsel aan bod komen.⁹⁸

2.1. Motivering van studievoortgangsbepalingen

Een studievoortgangsbepaling moet formeel en materieel gemotiveerd zijn.⁹⁹

De formele motiveringsplicht, verankerd in de wet van 29 juli 1991, zegt dat de bestuurshandelingen uitdrukkelijk moeten worden gemotiveerd¹⁰⁰, waarbij men ook de juridische en feitelijke overwegingen gemotiveerd moet hebben die aan de beslissing ten grondslag liggen.¹⁰¹ Hogeronderwijsinstellingen die door de overheid zijn opgericht bij wet of decreet zijn als organieke besturen onderworpen aan bovenstaande wet.¹⁰²

In een recent arrest van 12 september 2025 oordeelde de Raad opnieuw over het dossier van een student inzake een examentuchtbeslissing. De zaak was reeds aanhangig gemaakt bij de Raad in een arrest van 20 juni 2025, waarbij de Raad de eerste interne beroepsbeslissing vernietigde wegens het schenden van het zorgvuldigheidsbeginsel en de formele motiveringsplicht. Volgens hen had de interne beroepscommissie bij de beslissing niet alle aangevoerde persoonlijke omstandigheden in rekening gebracht.

Uit de motivering van de interne beroepsinstantie bleek noch impliciet, noch expliciet dat deze omstandigheden in rekening werden gebracht en werd er niet aangetoond waarom zij deze argumenten niet volgde.¹⁰³

De Raad benadrukte meermaals dat de formele motiveringsplicht niet het doel heeft de hogeronderwijsinstellingen op alle argumenten afzonderlijk te laten antwoorden. Uit zijn beslissing moet wel blijken dat de interne beroepscommissie de elementen die voor de student van wezenlijk belang zijn en in zijn voordeel kunnen spelen, daadwerkelijk in overweging heeft genomen bij haar beoordeling.¹⁰⁴ De motivering mag niet beperkt blijven tot een 'passe-partoutmotivering' die nietszeggend is en op elk geschil van toepassing kan zijn.¹⁰⁵

Het materieel motiveringsbeginsel impliceert dat elke administratieve rechtshandeling moet steunen op motieven waarvan de feitelijke grondslag afdoende is bewezen en die de desbetreffende handeling kunnen rechtvaardigen.¹⁰⁶

⁹⁸ DERIDDER J., THIJS M. en FOURNEAU G., 'Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen. Overzicht van rechtspraak 2021. Deel 2: beoordeling ten gronde', *TORB* 2022-2023/5, (326) 327-329.

⁹⁹ DERIDDER J., *Studievoortgangsbepalingen: Titel V De toetsing aan de wetten, decreten, reglementen en algemene beginselen van behoorlijk bestuur*, Kluwer 2012, 113.

¹⁰⁰ Art. 2 Motiveringswet.

¹⁰¹ Art. 3 Motiveringswet.

¹⁰² BUSSCHER S., 'De formele motivering van examenbeslissingen', *TORB* 2006-2007/5, (577) 579.

¹⁰³ R.Stvb 20 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0834.

¹⁰⁴ *Ibid.*

¹⁰⁵ DERIDDER J., THIJS M. en FOURNEAU G., 'Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen. Overzicht van rechtspraak 2021. Deel 2: beoordeling ten gronde', *TORB* 2022-2023/5, (326) 327.

¹⁰⁶ R.Stvb 20 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0834; R.Stvb 16 januari 2026, nr. RSTVB-2526-0307.

In een ander arrest van januari 2025 stelde de Raad vast dat er onvoldoende precieze aantekeningen waren gemaakt bij de beoordeling van een mondeling examen, waardoor de interne beroepscommissie de beoordeling niet op een verifieerbare manier kon controleren. Ook dit werd beschouwd als een schending van het materieel motiveringsbeginsel.¹⁰⁷

In een recent arrest van september 2025 erkende de Raad dat het vervalsen van attesten een ernstige vorm van examenfraude is, maar benadrukte dat elke zaak individueel moet worden beoordeeld. De interne beroepsinstantie had zich volgens de Raad beperkt tot een automatische toepassing van artikel 93 OER, waarin staat dat herhaalde onregelmatigheden leiden tot uitsluiting, zonder zelf een inhoudelijke afweging te maken tussen de ernst van de feiten en de persoonlijke omstandigheden van de student.

De Raad beklemtoonde dat de interne beroepsinstantie over volheid van bevoegdheid beschikt, wat betekent dat zij de zaak ten gronde moet heroverwegen. Uit de bestreden beslissing bleek echter geen eigen motivering of individuele beoordeling. Een loutere verwijzing naar de reglementaire bepaling (art. 93 OER) volstaat niet als afdoende motivering.¹⁰⁸

2.2. Zorgvuldige en objectieve besluitvorming

In hetzelfde bovenstaande arrest van september 2025 wees de Raad de verwerende partij op artikel 112/8, §2 Procedurebesluit. Dit artikel bepaalt onder meer dat het administratief dossier bestaat uit het dossier dat is samengesteld naar aanleiding van het intern beroep, met inbegrip van het verzoekschrift over het intern beroep. De Raad stelde vast dat het administratief dossier van de verwerende partij onvolledig was. Zo ontbraken onder meer de medische attesten waarop de beslissing steunde. De Raad bekritiseerde dit ernstig en wees erop dat dit het beginsel van een zorgvuldige rechtsbedeling in het gedrang bracht.

Bovendien bleek uit de bestreden beslissing dat de interne beroepsinstantie haar bevoegdheid binnen het georganiseerd bestuurlijk beroep verwarde met de bevoegdheid van een bestuursrechtscollege bij een jurisdictioneel beroep. De Raad beklemtoont dat een interne beroepsinstantie geen "rechter" is die uitspraak doet in een geschil tussen twee partijen, maar een bestuurlijke instantie die zelf een nieuwe beslissing moet nemen in volle rechtsmacht. Echter heeft de Raad al herhaaldelijke keren meegegeven in een ander arrest¹⁰⁹ dat de verwijzing naar de opleiding als de 'verwerende partij' ongepast is en alleen maar leidt tot verwarring bij de rechtzoekende student. Door de opleiding "verwerende partij" te noemen, wekt de instelling de indruk dat ze partijdig is en dat de opleiding een procespartij is, wat niet past binnen een administratief beroep.

De Raad bevestigt in zijn vaste rechtspraak dat er bij beoordelaars kan uitgegaan worden van een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid. Dit vermoeden is weerlegbaar, maar de bewijslast rust op de student. Inzake het zorgvuldigheidsbeginsel ziet de Raad er (onder meer)

¹⁰⁷ R.Stvb 8 januari 2025, nr. RSTVB-2425-0451.

¹⁰⁸ R.Stvb 17 september 2025, nr. RSTVB-2526-0044.

¹⁰⁹ R.Stvb 12 juli 2024, nr. RSTVB-2324-0514, R.Stvb 25 april 2025, nr. RSTVB-2425-0696.

op toe dat de beoordeling op een zorgvuldige wijze tot stand is gekomen.¹¹⁰

2.3. Een rechtsgeldige interne beroepscommissie

Naast het inhoudelijk aspect, moet er ook een rechtsgeldige samenstelling zijn van het intern beroepsorgaan.

In een arrest van 2024 bleek uit de stukken van de verwerende partij, dat de voorzitter van de examencommissie bachelor interieurarchitectuur ook de voorzitter was van de studievoortgangcommissie en dat de commissie uit zeven leden bestond. De aanwezigheid van de overige zes leden was echter bij de beraadslaging niet duidelijk, noch kon aangetoond worden dat zij de beslissing ondertekend hadden. Evenmin was duidelijk of de voorzitter de beslissing namens hen had ondertekend. Uiteindelijk werd de beslissing enkel door de voorzitter onderschreven, zonder enige digitale of analoge handtekening.

Het administratief dossier bevatte geen enkel stuk waarvan de samenstelling van de interne beroepscommissie kon worden geverifieerd. De verwerende partij erkende bovendien dat er noch een verslag noch notulen werden opgemaakt van de zitting. Volgens de Raad was het dan ook niet duidelijk of de interne beroepsinstantie rechtsgeldig had vergaderd en of de bestreden beslissing daadwerkelijk door een geldig samengestelde commissie werd genomen.¹¹¹

In een ander arrest van 2024 vernietigde de Raad een beslissing van een interne beroepscommissie, nadat een eerdere beslissing werd vernietigd wegens schending van de formele motiveringsplicht.¹¹² Er werd een nieuwe beslissing genomen zonder dat de leden met raadgevende stem de kans hadden zich uit te spreken. Dit arrest riep twee belangrijke vragen op:

- Houdt een schending van de formele motiveringsplicht ook een verplichting in om de beraadslaging over de argumenten van de verzoekende partij te heropenen?
- Beperkt dit arrest de vrijheid van (hogeronderwijs)instellingen om de werking van hun beroepscommissie te bepalen, of is dit een te ruime interpretatie van de gevolgen van dit arrest?

Bovenstaande vragen werden beantwoord in een noot onder het arrest van 14 juni 2024.¹¹³ Ervan uitgaande dat de eerste vernietiging gebaseerd was op uitsluitend de schending van de formele motiveringsplicht, was een nieuwe beraadslaging niet vereist. Zoals de universiteit aanvoerde, zou het volgens de auteur (D. Couck) voldoende zijn geweest om de onderliggende motieven aan de beslissing van de universiteit duidelijk te maken in een nieuwe beslissing. Zo had immers aan het eerste arrest van de Raad kunnen tegemoetgekomen worden. Een

¹¹⁰ DERIDDER J., THIJS M. en FOURNEAU G., 'Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. Overzicht van rechtspraak 2021. Deel 2: beoordeling ten gronde', *TORB* 2022-2023/5, (326) 331.

¹¹¹ R.Stvb 29 november 2024, nr. RSTVB-2425-354.

¹¹² R.Stvb. 21 februari 2024, nr. 2324-0223.

¹¹³ COUCK D., 'To speak or not to speak: de rol van leden met raadgevende stem in een beroepscommissie (noot onder R.Stvb 14 juni 2024, nr. RSTVB-2324-0422)', *TORB* 2024-2025/1-2, (92) 92-95.

tussenkoms van leden met raadgevende stem was volgens de auteur niet noodzakelijk geweest. Echter heeft de Raad deze redenering niet gevolgd, wat heeft geleid tot bovenstaande vraag.

De auteur wijst er verder op dat uit de bewoordingen van de arresten blijkt dat mogelijk méér aan de hand was dan louter een formeel motiveringsgebrek. Stel dat niet kon worden aangetoond dat de argumenten van de student daadwerkelijk waren onderzocht, was er ook een schending van de materiële motiveringsplicht. De eerste uitspraak van de Raad lijkt dan ook eerder begrepen te moeten worden als een vernietiging op basis van de formele motiveringsplicht én, onder voorbehoud, ook van de materiële motiveringsplicht. Het was beter geweest als de Raad dit uitdrukkelijker had aangegeven.

In zijn tweede uitspraak van 14 juni 2024 lijkt de Raad er dan ook vanuit te gaan dat de argumenten van de student onvoldoende waren onderzocht, althans dat de interne beroepscommissie niet anders kon aantonen en de beraadslaging had moeten hernemen. Aangezien het OER van de betreffende universiteit bepaalt dat leden met raadgevende stem sowieso uitgenodigd worden om zich uit te spreken over de beslissing, hadden zij in dit geval ook uitgenodigd moeten worden. Het tweede beroep had voorkomen kunnen worden als de Raad de redenen voor de nietigverklaring en de gevolgen van de formulering ervan in zijn eerste uitspraak van 21 februari 2024 grondiger had toegelicht.

Op het eerste gezicht zou men uit het arrest van de Raad een positief antwoord kunnen afleiden op de tweede vraag. Echter zou dit volgens de auteur te ver gaan. Het is immers niet de Raad, maar de interne beroepscommissie zelf die in haar OER heeft vastgelegd dat bij de behandeling van een intern beroep leden met raadgevende stem standaard worden uitgenodigd. In tegenstelling tot wat het arrest lijkt te suggereren, maken deze leden altijd deel uit van de interne beroepsinstantie.¹¹⁴ Het arrest verplicht de universiteit dus niet expliciet om leden met raadgevende stem te betrekken in elke beroepsprocedure, maar verplicht haar wel om haar eigen reglement te volgen. Hogeronderwijsinstellingen blijven vrij om zelf te bepalen wat de modaliteiten in hun OER zijn, waaronder ook hoe de interne beroepsinstantie de rol van de leden met raadgevende stem invult. Zo kan er bepaald worden deze leden enkel facultatief te betrekken of dat enkel stemgerechtigde leden een nieuwe beslissing mogen nemen na vernietiging.

In casu moesten de raadgevende leden zowel betrokken worden bij de debatten als bij de beraadslaging, omdat de procedure na de eerste vernietiging terug werd hernomen vanaf de beraadslaging en het OER niet voorziet dat deze leden daarbij uitgesloten konden worden. Leden met een raadgevende stem kunnen immers invloed hebben op het besluitvormingsproces. Tenzij de universiteit of hogeschool er expliciet voor heeft gekozen om deze invloed uit te sluiten, moeten deze leden zich eveneens kunnen uitspreken over de beslissing en de onderliggende motieven.¹¹⁵

¹¹⁴ Art. 152, lid 3 OER (VUB).

¹¹⁵ COUCK D., *'To speak or not to speak: de rol van leden met raadgevende stem in een beroepscommissie* (noot onder R.Stvb 14 juni 2024, nr. RSTVB-2324-0422)', *TORB* 2024-2025/1-2, (92) 92-95.

Deel C. Studievoortgangsbewakingsmaatregelen

De Vlaamse decreetgever heeft zowel afgelopen decennium als recent (drempelpakket) duidelijk ingezet op een striktere controle van de studievoortgang van studenten. Vanuit maatschappelijke overweging is het van belang dat overdreven studieduurverlenging onder controle wordt gehouden en de student kan afstuderen binnen een redelijke termijn. Hierdoor heeft de decreetgever mogelijkheden voorzien voor hogeronderwijsinstellingen die ervoor zorgen dat ze kunnen waken over de studievoortgang van de student en, indien nodig, hiervoor maatregelen kunnen nemen.

De Raad stelt duidelijk dat het niet alleen een mogelijkheid, maar ook de taak is van de hogeschool of universiteit om in te grijpen wanneer een student blijft falen.¹¹⁶ Hiervoor gebruikt men drie maatregelen die elk afzonderlijk zullen worden besproken: het drempelpakket, de bindende voorwaarden en de inschrijvingen niet toegelaten.

De Raad maakt duidelijk dat hij geen bescherming biedt tegen een strenge beslissing, maar enkel tegen een beslissing die dermate streng is dat zij onredelijk wordt. Dit houdt in dat geen enkele normaal handelende hogeronderwijsinstelling in dezelfde omstandigheden tot dezelfde beslissing zou komen.¹¹⁷ Met andere woorden: de Raad kan zijn appreciatie niet in de plaats stellen van die van de hogeronderwijsinstelling¹¹⁸ en dus de beoordeling ten gronde niet overdoen. De Raad kan enkel de studievoortgangsbeslissing vernietigen indien de beslissing onwettig is of niet in overeenstemming met de beginselen van behoorlijk bestuur.¹¹⁹

In dit hoofdstuk zal er dieper ingegaan worden op het verslag van het Rekenhof. Om de studievoortgang te bewaken, kunnen hogeronderwijsinstellingen maatregelen opleggen aan studenten met een laag studierendement. Tegelijkertijd zijn zij ertoe gehouden om studenten adequate studiebegeleiding aan te bieden. Uit het onderzoek van het Rekenhof bij twaalf instellingen bleek dat de concrete invulling van deze studievoortgangsbewakingsmaatregelen tussen de hogeronderwijsinstellingen echter sterk verschilt. Daarbij stelde het Rekenhof vast dat deze maatregelen niet altijd voldoende empirisch opgebouwd zijn en slechts beperkt worden geëvalueerd en opgevolgd. Uit het rapport bleek bovendien dat één op de vier studenten met een laag studierendement toch zijn studie in dezelfde opleiding voortzet.¹²⁰

De bevindingen van het Rekenhof tonen aan dat studievoortgangsbewaking een belangrijke rol heeft binnen het hoger onderwijs.

In dit hoofdstuk zal ook dieper ingegaan worden op wat deze maatregelen nu exact inhouden

¹¹⁶ WEIS K., *Studievoortgangsbeslissingen in het hoger onderwijs*, Politea 2018, 323.

¹¹⁷ DERIDDER J., THIJS M. en FOURNEAU G., 'Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. Overzicht van rechtspraak 2021. Deel 2: beoordeling ten gronde', *TORB* 2022-2023/5, (326) 334; R.Stvb 20 februari 2026, nr. RSTVB-2526-0421.

¹¹⁸ Art. 44/1 DBRC-decreet.

¹¹⁹ R.Stvb 15 oktober 2025, nr. RSTVB-2526-0102; R.Stvb 3 oktober 2025, nr. RSTVB-2425-0066; R.Stvb 15 oktober 2025, nr. RSTVB-2526-0100; R.Stvb 17 september 2025, nr. RSTVB-2526-0040.

¹²⁰ REKENHOF, PERSBERICHT November 2021 Verslag aan het Vlaams Parlement *Studievoortgang in het hoger onderwijs*, 11 november 2021, 1-3, https://www.ccrek.be/sites/default/files/Docs/2021_42_StudievoortgangHogerOnderwijs_Persbericht.pdf.

en wat de mogelijke gevolgen hiervan zijn voor de student. Meer bepaald worden de bindende voorwaarden, de weigering tot inschrijving en het drempelsysteem besproken. Daarbij wordt ook het belang van een individuele beoordeling aangetoond aan de hand van illustratieve voorbeelden uit zowel vernietigings- als verwerpingsarresten.

1. Verslag van het Rekenhof over studievoortgang in het hoger onderwijs

In academiejaar 2005-2006 heeft de Vlaamse overheid ervoor gekozen om binnen het hoger onderwijs het jaarsysteem te vervangen door een flexibel creditsysteem.¹²¹ Dit om enerzijds nieuwe doelgroepen en neveninstromers de mogelijkheid te bieden om een diploma hoger onderwijs te behalen¹²² en anderzijds om studenten tijdig te laten heroriënteren.¹²³

Tegelijk werden vanuit de overheid verschillende mechanismen ingevoerd, nl. maatregelen om de studievoortgang van de student te bewaken.

Het Rekenhof heeft in een rapport van 2021 bij vijf universiteiten en zeven hogescholen het gebruik van studievoortgangsbewakingsmaatregelen (en de studiebegeleiding) onderzocht.¹²⁴

Het Rekenhof zocht een antwoord op de volgende twee onderzoeksvragen:

- Wordt de studievoortgang van de studenten op een effectieve manier bewaakt?
- Worden de studievoortgang en tijdige heroriëntering van de studenten voldoende ondersteund door de studiebegeleidingsdiensten?

De sterke autonomie binnen de hogeronderwijsinstellingen heeft tot grote verschillen geleid in studievoortgangsbewakingsmaatregelen, zowel in de bindende voorwaarden als in de duur en omvang van een mogelijke weigering bij niet-naleving van de voorwaarden. Niet enkel tussen de instellingen zelf, maar soms kunnen de maatregelen variëren tussen opleidingen en faculteiten binnen een faculteit. Hoewel het opleggen van bindende voorwaarden decretaal mogelijk is, worden deze maatregelen slechts bij een minderheid (drie instellingen) van de studenten die instromen uit andere instellingen, verplicht.¹²⁵

De instellingen gebruiken zowel de huidige decretaal toegelaten studierendementsgrens van 60% als de oude grens van 50%. Enkele studentenraden voerden aan dat deze verschillen ertoe kunnen leiden dat sommige studenten hun maatregelen ontlopen door tijdelijk een

¹²¹ *Ibid.*

¹²² REKENHOF, Studievoortgang in het hoger onderwijs, 5 november 2021, 113, https://www.ccrek.be/sites/default/files/Docs/2021_42_StudievoortgangHogerOnderwijs.pdf.

¹²³ COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, Verslag namens de Commissie voor Onderwijs uitgebracht door Kristof Slagmulder en Brecht Warnez over het verslag van het Rekenhof over studievoortgang in het hoger onderwijs, 1 maart 2022, 4, file:///C:/Users/duo20/Downloads/g37-A-2.pdf.

¹²⁴ KU Leuven, UGent, UAntwerpen, UHasselt, VUB, Odisee, Thomas More, HOWEST, KdG, Arteveldehogeschool, PXL, EhB.

¹²⁵ REKENHOF, Studievoortgang in het hoger onderwijs, 5 november 2021, 31, https://www.ccrek.be/sites/default/files/Docs/2021_42_StudievoortgangHogerOnderwijs.pdf.

opleiding te volgen aan een andere onderwijsinstelling en daarna terug te keren. Dit fenomeen is echter beperkt omdat het leerkrediet hierop een hold zet.

Bijna alle instellingen hanteren een stopmaatregel (= inschrijving niet toegelaten). Vaak geldt dat een onmiddellijke weigering gekoppeld is aan het niet behalen van een minimaal studierendement. Ook de onmiddellijke stopmaatregelen verschillen sterk per instelling. Van alle achttien hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen hanteren er zeven een minimaal studierendement, acht beperken het aantal inschrijvingen voor eenzelfde opleidingsonderdeel en bij drie instellingen is de omvang van weigering onduidelijk.¹²⁶

Naar aanleiding van de COVID-19-pandemie versoepelden vooral de hogescholen hun maatregelen, de universiteiten deden minder aanpassingen.

Universiteiten en hogescholen communiceren de maatregelen via diverse studentenkanalen. Bij deze maatregelen is opgenomen in het OER dat alle onderwijsinstellingen publiceren op hun website. Bij zeven instellingen is er daarnaast op hun website permanent bijkomende uitleg over de maatregelen beschikbaar.¹²⁷

In het algemeen worden studenten, die het risico lopen op maatregelen, na elke examenperiode gewaarschuwd. Toch kennen niet alle studenten de geldende maatregelen en bestaat er bij sommigen verwarring over de aparte werking van leerkrediet en studievoortgangsbewakingsmaatregelen. De focus bij hogeronderwijsinstellingen ligt vooral op de eerstejaars, terwijl ook tweedejaars en heroriënteerders nood hebben aan herhaling van informatie.¹²⁸

Hoewel de inhoudelijke onderbouwing vaak vergelijkbaar is en gestoeld is op het uitgangspunt studenten maximale slaagkansen te bieden, leiden verschillen in pedagogische visie tot uiteenlopende maatregelen. Instellingen steunen daarbij op data-analyses, maar de diepgang en toepassing ervan variëren sterk.¹²⁹

De studievoortgangsbewakingsmaatregelen dienen gesteund te worden op empirische analyses, bij voorkeur o.b.v. data uit de eigen instelling. In het rapport hebben alle universiteiten en hogescholen aangegeven dat hun maatregelen op een vorm van data-analyse berust, maar er zijn verschillen qua omvang, aard en diepgang van de data-analyses. Sommige hogeronderwijsinstellingen gaven een beperkte minimale invulling of er werd enkel verwezen naar externe analyses. Voornamelijk de drempelwaarden voor het opleggen van maatregelen werden onderzocht, al beperkten de hogeronderwijsinstellingen vaak vooraf de waardes van de onderzochte parameters. Bovendien verschilde de manier waarop bepaalde resultaten doorwegen in de uiteindelijke besluitvorming.¹³⁰

Een belangrijke beperking is het gebrek aan analyses van de eventuele verdere studieloopbaan van studenten die de eigen instelling verlaten. Daardoor kunnen de effecten

¹²⁶ *Ibid.*, 77.

¹²⁷ *Ibid.*, 37.

¹²⁸ *Ibid.*, 77.

¹²⁹ *Ibid.*, 14.

¹³⁰ *Ibid.*, 13.

van een onderzochte studievoortgangsbewakingsmaatregel niet altijd goed worden ingeschat. Enkele instellingen voerden uitgebreide simulaties uit om de gevolgen van mogelijke studievoortgangsbewakingsmaatregelen te toetsen, maar bij sommige instellingen ontbrak een dergelijke empirische onderbouwing voor bepaalde maatregelen of was ze zeer beperkt. Verder blijkt dat alternatieve opties niet altijd werden meegenomen in het onderzoek.¹³¹

In het rapport concludeerde het Rekenhof dat de effecten van studievoortgangsbewakingsmaatregelen weinig tot geen proactieve gedragswijziging teweegbrachten bij de studenten. Wel is er sprake van een zelfselectie, waarbij studenten met een laag studierendement sneller kozen voor heroriëntatie na één jaar of het hoger onderwijs verlaten.

Het Rekenhof maakte duidelijk dat wanneer er geen stopmaatregel wordt toegepast op studenten die onder 30% studierendement zitten, ongeveer één op vier studenten zich terug inschrijft in dezelfde opleiding, ondanks hun beperkte slaagkans om hun startdiploma te halen. De kans van die studenten om hun startdiploma te halen blijft echter beperkt. Zelfs al wordt er rekening gehouden met zelfselectie na het eerste jaar, zal maar ongeveer één op zeven zijn diploma behalen. Studenten die zich na een zwak eerste jaar duidelijk herpakken in hun tweede jaar, hebben daarentegen wel nog een aanzienlijke kans om hun startdiploma te behalen.¹³²

Daarom is het o.a. relevant om meer in te spelen op heroriëntering. Een vroege heroriëntering heeft bovendien als voordeel dat de studenten met een groter leerkrediet kunnen starten aan een nieuwe opleiding. Bij de academische bacheloropleidingen (waar er sneller een stopmaatregel wordt opgelegd) is er voornamelijk een verschuiving van herinschrijving naar heroriëntering, bij de professionele bacheloropleidingen is de evolutie moeilijker te interpreteren.¹³³

Uit analyses bleek dat bij het opstellen van studievoortgangsbewakingsmaatregelen voldoende rekening moet gehouden worden met meerdere aspecten:

- Hoeveel studenten worden potentieel getroffen door bepaalde maatregelen?
- Hoeveel kans hebben studenten met bindende voorwaarden om zich te herpakken?
- Welke gevolgen heeft dat voor de verdere studieloopbaan?

Dit gebeurde volgens het verslag onvoldoende bij verschillende instellingen.

¹³¹ *Ibid.*, 77-78.

¹³² *Ibid.*, 14.

¹³³ *Ibid.*, 62.

2. Bindende voorwaarden

Via bindende voorwaarden kan de universiteit of hogeschool dwingend ingrijpen in situaties waarin het studietraject van de student ontspoorde. Het opleggen van de bindende voorwaarden is gekoppeld aan een minimaal te leveren studieprestatie. Bindende voorwaarden worden opgelegd wanneer een student na de tweede zitting van een academiejaar onvoldoende studierendement heeft verworven. Deze bindende voorwaarden gelden doorgaans bij inschrijving van het volgende academiejaar (binnen dezelfde opleiding). Studenten die aan de opgelegde voorwaarden voldoen, zijn na één jaar niet langer gebonden aan deze voorwaarden. Studenten die er echter niet aan voldoen, kunnen een nieuwe inschrijving worden geweigerd.¹³⁴

De CHO stelt dat wanneer een student op de ingeschreven studiepunten geen 60% heeft behaald, bindende voorwaarden kan opgelegd krijgen.¹³⁵ De bindende voorwaarden die een instelling kan opleggen overeenkomstig art. II.246 CHO worden autonoom bepaald door de instelling. Indien een student overmacht of bijzondere individuele omstandigheden kan aantonen, kan een instelling overeenkomstig dit artikel, afwijken van het opleggen van een bindende voorwaarde of van het weigeren van een inschrijving van een student.¹³⁶

De Raad maakt duidelijk dat het systeem van bindende voorwaarden niet zozeer een sanctionerende maatregel is, maar eerder een sensibiliserende functie heeft.¹³⁷

Bij een geschil over een maatregel van studievoortgangsbewaking is het van belang dat de student alle relevante elementen aan de interne beroepsinstantie voorlegt om eventuele overmacht of uitzonderlijke omstandigheden te kunnen bewijzen. Deze elementen kunnen helpen verklaren waarom het studierendement beperkt was, maar kunnen ook aantonen dat de student in de toekomst betere studieresultaten kan behalen. Dit vormt immers de essentie van de beoordeling van de interne beroepsinstantie.¹³⁸

Indien het gaat over persoonsgebonden omstandigheden moet de student er rekening mee houden dat deze niet altijd zichtbaar of gekend zijn bij de hogeronderwijsinstelling. Het is de taak van de student om deze omstandigheden duidelijk en volledig mee te delen. Doet de student dat niet, dan kan de interne beroepsinstantie deze elementen niet meenemen in de beoordeling en kan haar dat ook niet verweten worden.¹³⁹

¹³⁴ *Ibid.*, 24-27.

¹³⁵ Art. II.246, §2 CHO.

¹³⁶ Art. II.246, §7 CHO.

¹³⁷ DERIDDER J., THIJS M. en FOURNEAU G., 'Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. Overzicht van rechtspraak 2021. Deel 2: beoordeling ten gronde', *TORB* 2022-2023/5, (326) 336.

¹³⁸ R.Stvb 8 april 2026, nr. RSTVB-2526-0591.

¹³⁹ R.Stvb 4 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0800.

2.1. Vernietigingsarresten

In een arrest van 2025 spreekt de Raad zich uit over een nieuwe beslissing van de interne beroepscommissie, genomen na een eerder vernietigingsarrest in 2024.¹⁴⁰

Een student kreeg bindende voorwaarden opgelegd, doordat ze minder dan 60% van haar studierendement had behaald. In het vernietigingsarrest heeft de Raad geoordeeld dat de interne beroepsinstantie de mantelzorgsituatie van de student onvoldoende had onderzocht. Volgens de Raad had de hogeronderwijsinstelling zich beperkt tot de algemene stelling dat mantelzorg geen uitzonderlijke omstandigheid vormt, zonder dat zij de concrete situatie van de student had beoordeeld. Bovendien werd door de interne beroepsinstantie niet verduidelijkt waarom deze omstandigheid niet zou kunnen worden aanvaard en waarom ze niet kon worden geacht in verband te staan met de beperkte studievoortgang.

Na het vernietigingsarrest heeft de hogeronderwijsinstelling in 2025 een nieuwe beslissing genomen, waaruit nu wel bleek dat ze rekening had gehouden met de concrete omstandigheden. Het beroep werd verworpen.

De Raad stelt vast dat in beginsel algemene zorgverplichtingen niet als uitzonderlijk kunnen worden beschouwd. Dat sluit niet uit dat een zorgplicht die gedurende het academiejaar op een student komt te rusten, wel beschouwd kan worden als bijzondere omstandigheden wanneer er voldoende kan worden aangetoond dat deze aanzienlijk invloed heeft op de studievoortgang.¹⁴¹

In datzelfde jaar heeft de Raad in een ander arrest inzake medische aandoening geoordeeld dat de beslissing van de interne beroepsinstantie niet was gebaseerd op een behoorlijke en zorgvuldige feitenvinding, waarbij ze de stukken die de student naar voren bracht, onzorgvuldig heeft beoordeeld.

De interne beroepscommissie had begrip getoond voor de medische situatie waarin werd aangetoond dat de student niet in staat was om lessen te volgen, wat ook werd weerspiegeld in de gewettigde afwezigheden van de student tijdens de examenperiode.

Echter had de hogeronderwijsinstelling inhoudelijk geen rekening gehouden met de concrete en gedocumenteerde gezondheidsproblemen die bijna het hele academiejaar besloegen. Ze baseerde haar beslissing voornamelijk op de veronderstelling dat de bindende voorwaarde niet noodzakelijk een belemmering vormde voor verdere inschrijving, zonder daadwerkelijk te onderzoeken in hoeverre de medische situatie het gebrek aan studievoortgang verklaarde.¹⁴²

¹⁴⁰ R.Stvb 21 maart 2025, nr. RSTVB-2425-0627.

¹⁴¹ R.Stvb 4 juli 2025, nr. RSTVB-2425-0879.

¹⁴² R.Stvb 18 december 2024, nr. RSTVB-2425-0431.

2.2. Verwerpingsarresten

In een arrest van 2025 inzake mantelzorg heeft de Raad echter wel het beroep verworpen. De student voerde aan dat zijn beperkte studievoortgang het gevolg was van familiale omstandigheden. Dit betrof onder meer de gezondheidsproblemen en het ontslag van zijn vader, waardoor de student de ouders moest ondersteunen met als gevolg dat dit een negatieve impact had op zijn studierendement. Volgens de student waren de maatregelen onredelijk.

Volgens de interne beroepscommissie was er echter geen stavingsstuk waaruit bleek dat de vader invalide is. De ingediende stukken toonden enkel dat er een invaliditeitsprocedure werd opgestart, maar deze was dus niet geconstateerd. Om die redenen werd er geoordeeld dat de aangevoerde situatie van de student niet kon worden gerechtvaardigd als een uitzonderlijke omstandigheid.

De Raad benadrukt dat familiale zorgverantwoordelijkheden op zich niet worden aanvaard als uitzonderlijke omstandigheden. Ook in deze situaties is het de verantwoordelijkheid van de student om zijn studies en persoonlijke verplichtingen zodanig in evenwicht te brengen, zodat de studievoortgang niet in het gedrang komt.¹⁴³

In een ander arrest van 2025 inzake familiale omstandigheden heeft de Raad eveneens het beroep verworpen. De student voerde aan dat haar familiale problemen: ziek familielid, echtscheidingsprocedures en rechtszittingen, een negatieve impact hadden op de studieprestaties.

De Raad sloot zich in zijn beoordeling aan bij het oordeel van de interne beroepsinstantie dat de aangevoerde persoonlijke omstandigheden niet voldoende concreet en consistent waren aangetoond. Zo bleek niet uit de voorgelegde stukken dat rechtszittingen daadwerkelijk samenvielen met examens of dat familiale problemen een doorslaggevende impact hadden op het studierendement. Het is immers aan de verzoekende partij (student) om aan te tonen dat de uitzonderlijke omstandigheid een concrete impact heeft op het studierendement. Deze impact moet afdoende precies en concreet aan te tonen zijn a.d.h.v. duidelijke stukken die men moet overmaken aan de interne beroepsinstantie.

De Raad benadrukt wederom dat bindende voorwaarden geen sanctie zijn, maar een instrument om de studievoortgang te bewaken. De student kon geen bijzondere omstandigheden aantonen, waardoor het opleggen van deze maatregel terecht was en noch onzorgvuldig, onvoldoende gemotiveerd noch onredelijk was.¹⁴⁴

¹⁴³ R.Stvb 21 maart 2025, nr. RSTVB-2525-0628.

¹⁴⁴ R.Stvb 28 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0587.

3. Inschrijving niet toegelaten

In beginsel heeft iedereen recht op onderwijs. Dat recht is gewaarborgd in zowel de grondwet¹⁴⁵ als in internationale verdragen.¹⁴⁶ Echter is recht op onderwijs niet absoluut, het vereist regulering van de staat. Beperkingen zijn dus mogelijk voor zover voldaan is aan bepaalde vereisten van voorzienbaarheid, legitimiteit en proportionaliteit. Het kan feitelijk worden beperkt door een besluit van een onderwijsinstelling, zoals het OER, mits dit in overeenstemming is met (inter)nationaal rechterlijke, decretale en reglementaire normen.¹⁴⁷

Het is het volgens de Raad van doorslaggevend belang dat wanneer een student geweigerd wordt om zich terug in te schrijven, de hogeronderwijsinstelling dit kan motiveren. De instelling heeft een plicht om elke zaak concreet en individueel te beoordelen, rekening houdend met de feiten en gegevens eigen aan een zaak.¹⁴⁸

Als de student vervolgens deze bindende voorwaarden niet naleeft, kan de onderwijsinstelling conform art. II.246 CHO weigeren om hem opnieuw in te schrijven, tenzij er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden of overmacht.¹⁴⁹

Het wetsartikel geeft twee gevallen weer waarbij een hogeronderwijsinstelling een inschrijving kan weigeren. De inschrijving kan geweigerd worden wanneer de student zijn opgelegde bindende voorwaarden niet naleeft of wanneer de student na zijn eerste inschrijving een studierement behaalt dat aantoonde dat een volgende inschrijving een negatief resultaat zal opleveren. De universiteit of hogeschool bepaalt zelf de grens wanneer een inschrijving geweigerd kan worden en legt dit vast in het OER.¹⁵⁰

Zoals reeds vermeld, komt het aan de student toe om zijn uitzonderlijke omstandigheden voor te leggen aan de beroepscommissie van de hogeronderwijsinstelling. Hierbij moet de interne beroepscommissie ook rekening houden met de 'prospectieve' beoordeling, waarbij de student dient aan te tonen dat de omstandigheden waarin hij zich bevindt, wezenlijk zullen veranderen in de nabije toekomst indien de studievoortgangsbewakingsmaatregelen op hem van toepassing zijn.¹⁵¹ Indien de student deze omstandigheden niet aantoonde, moet de interne beroepsinstantie hier geen rekening met houden bij het nemen van de beslissing. Evenmin kan haar dit verweten worden.¹⁵²

De Raad benadrukt ook in zijn arresten dat wanneer een inschrijvingsaanvraag wordt beoordeeld, de interne beroepsinstantie enerzijds rekening zal moeten houden met de studievoortgang, inclusief factoren die een beperkte voortgang kunnen verklaren. Anderzijds

¹⁴⁵ Art. 24 GW.

¹⁴⁶ Art. 2 EVRM, art. 14 Handvest Grondrechten EU.

¹⁴⁷ VANDENHOLE W., *Economische, sociale en culturele rechten: Titel III Materiële Rechten Hoofdstuk VIII Recht op onderwijs* Kluwer 2021, 180-196.

¹⁴⁸ R.Stvb 4 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0800.

¹⁴⁹ Art. II.246, §6 CHO.

¹⁵⁰ Art. II.246, §3 CHO.

¹⁵¹ DERIDDER J., THIJS M. en FOURNEAU G., 'Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen.

Overzicht van rechtspraak 2021. Deel 2: beoordeling ten gronde', *TORB* 2022-2023/5, (326) 337.

¹⁵² R.Stvb 31 januari 2025, nr. RSTVB-2425-0532.

moet ze rekening houden met de toegevoegde informatie van de student over hoe hij in de toekomst meent voldoende studievoortgang te kunnen realiseren (prospectieve beoordeling).¹⁵³

De INT (inschrijving niet toegelaten) vormt het merendeel van de beroepen met betrekking tot maatregelen voor studievoortgangsbewaking. Voor de VUB is het essentieel dat studenten mondeling gehoord kunnen worden en dat er waarde wordt gehecht aan het advies van de trajectbegeleider.¹⁵⁴

Wat nieuw is sinds academiejaar 2023-2024 is dat een student onderworpen is aan het drempelsysteem vanaf het moment van eerste inschrijving. Indien de student na twee inschrijvingen voor een opleidingsonderdeel geen creditbewijs of deliberatiecijfer heeft behaald, mag de student zich gedurende zes academiejaren niet meer inschrijven voor dezelfde opleiding, ongeacht de hogeronderwijsinstelling.¹⁵⁵

3.1. Wetsartikel I.3, 69°, j) CHO

Zoals eerder gezegd, bevat art. I.3, 69° CHO een limitatieve lijst van wat wordt verstaan onder een studievoortgangsbeslissing. Het limitatief karakter van bovenstaand artikel garandeert weliswaar duidelijkheid, maar tegelijk is het wetsartikel kwetsbaar voor lacunes die de rechtsbescherming van de studenten in gevaar kunnen brengen.

Pas in 2020 bevatte het begrip 'studievoortgangsbeslissingen' een weigering tot inschrijving op basis van het niet naleven van een opgelegde maatregel van studievoortgangsbewaking, zoals bedoeld in art. II.246 CHO.¹⁵⁶ Volgens de toenmalige, strikte lezing van art. I.3, 69° CHO kon een INT enkel op grond van een ontoereikend leerkrediet dat gelijk is aan of lager dan nul, voor zover deze weigering niet het gevolg is van een algemene reglementaire bepaling.¹⁵⁷

De RvS heeft in dit verband meermaals benadrukt dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen slechts beschikt over een toegewezen bevoegdheid. Krachtens artikel II.285, tweede lid CHO kan de Raad uitsluitend uitspraak doen over geschillen die betrekking hebben op studievoortgangsbeslissingen, zoals deze exhaustief zijn opgesomd in artikel I.3, 69° CHO.¹⁵⁸

In die lijn oordeelde de RvS in 2020 dat de Raad geen rechtsmacht had om uitspraak te doen over een weigering tot inschrijving wegens niet-naleving van een bindende voorwaarde. Omdat de Raad dus onbevoegd handelde, kon hij evenmin oordelen over de kosten. "Na cassatie viel er niets meer te oordelen" en doorverwijzing naar een anders samengestelde

¹⁵³ R.Stvb 6 december 2023, nr. RSTVB-2324-0111; R.Stvb 28 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0587.

¹⁵⁴ EGGERMONT F., DE MEU A. en HEYL S., 'De toegang tot en de behandeling van beroepen via de interne beroepsprocedure ingesteld bij artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs', *TORB* 2021-22/1-2, 81.

¹⁵⁵ Art. II.246, §8 CHO.

¹⁵⁶ Art. I.3, 69°, j) CHO bij decreet van 3 juli 2020.

¹⁵⁷ Art. I.3, 69°, i) CHO.

¹⁵⁸ RvS 15 juni 2017, nr. 238.538; RvS 15 juni 2017, nr. 238.533; RvS 19 september 2016, nr. 235.791.

kamer was bijgevolg niet aan de orde.¹⁵⁹

In dat arrest oordeelde de RvS echter dat die weigering tot inschrijving geen maatregel van studievoortgangsbewaking, bedoeld in artikel II.246 van de CHO, uitmaakte.¹⁶⁰ Volgens de RvS vormde de omstreden weigering tot inschrijving ook geen van de andere in artikel I.3, 69° van de CHO als studievoortgangsbeslissing omschreven beslissingen.¹⁶¹

Nochtans heeft de RvS in eerdere rechtspraak geoordeeld dat het onderzoek naar de rechtsmacht van de Raad niet beperkt mag blijven tot een louter letterlijke lezing van artikel I.3, 69°, maar dat rekening moet worden gehouden met de, soms onvolmaakt weergegeven, bedoeling van de decreetgever. Zo werd in 2008 geoordeeld dat niet alleen de toekenning, maar ook de weigering van een vrijstelling moest worden beschouwd als studievoortgangsbeslissing, ook al stond dit toen niet expliciet in de tekst van de Codex.¹⁶²

Daartegenover stond echter een andere interpretatie van de Raad die steun vond in de parlementaire voorbereiding van artikel II.246 CHO. Uit de memorie van toelichting blijkt immers dat de decreetgever zowel de oplegging van een bindende voorwaarde beoogde als de daaropvolgende inschrijving wegens niet-naleving weigerde te kwalificeren als maatregelen van studievoortgangsbewaking. In die zin werd een weigering tot inschrijving expliciet beschouwd als een studievoortgangsbeslissing die vatbaar is voor beroep bij de Raad.

Ook de minister van Onderwijs bevestigde dat artikel II.246 CHO wel degelijk zo moet worden gelezen dat niet alleen de initiële maatregel die aan de student de bindende voorwaarde oplegt, maar ook de navolgende weigering tot inschrijving (omdat aan die bindende voorwaarde niet werd voldaan) een 'studievoortgangsbeslissing' is die aan de rechtsmacht van de Raad is onderworpen. De Raad beschikt derhalve over rechtsmacht om het beroep te beoordelen.¹⁶³

Door een wijziging van het decreet werd op 1 september 2020 aan deze rechtsonzekerheid een einde gemaakt, punt j) werd toegevoegd aan artikel I.3, 69° CHO, waardoor ook de weigering tot inschrijving wegens niet-naleving van een bindende voorwaarde ondubbelzinnig werd erkend als een maatregel van studievoortgangsbeslissing.¹⁶⁴

3.2. Vernietigingsarresten

In een arrest van januari 2025 besloot de Raad dat de beslissing van de interne beroepsinstantie om de student een INT te geven, in strijd was met het materieel

¹⁵⁹ RvS 21 januari 2020, nr. 246.751.

¹⁶⁰ *Ibid.*

¹⁶¹ EGGERMONT F., DE MEU A. en HEYL S., 'De toegang tot en de behandeling van beroepen via de interne beroepsprocedure ingesteld bij artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs', *TORB* 2021-22/1-2, (71) 74.

¹⁶² RvS 17 april 2008, nr. 182.124.

¹⁶³ X., 'De bevoegdheid en rechtsmacht van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen (noot onder RvS 21 januari 2020, nr. 246.751)', *TBP* 2020/6, (301) 301-303.

¹⁶⁴ VLAAMS PARLEMENT, Tekst aangenomen door de plenaire vergadering van het ontwerp van decreet over het onderwijs XXX, 1 juli 2020, nr. 328 (2019-2020) – Nr. 11, 33, file:///C:/Users/duo20/Downloads/g328-11.pdf.

motiveringsbeginsel en getuigde van een gebrek aan redelijkheid. De interne beroepsinstantie erkende de functiebeperking (ADD en ADHD) van de student en erkende ook dat dit mogelijks impact zou gehad hebben op de studievoortgang, maar weigerde deze als bijzondere omstandigheid te aanvaarden. Dit omdat de aanvraag laattijdig was ingediend.

Zoals eerder vermeld, moet een INT individueel onderzocht en concreet beoordeeld worden, waarbij er rekening wordt gehouden met specifieke elementen van de zaak zelf.

"Dat is ook zo wanneer instellingen werken met in hun onderwijs- en examenreglement voorafgaandelijk uitgewerkte richtlijnen en beleidsregels voor de invulling van (bindende voorwaarden en) de weigering van inschrijving".¹⁶⁵

De Raad leest in de beoordeling dat er geen enkele aanwijzing is of, en zo ja, op welke wijze de interne beroepscommissie rekening heeft gehouden met faciliteiten die reeds voor het moment van beoordeling waren toegekend.

De interne beroepsinstantie gaf aan dat de opgelegde inschrijvingsweigering volgens art. 22 OER geldt voor een duur van zes academiejaren, tenzij de student binnen die termijn een diploma hoger onderwijs in een andere instelling behaald zou hebben.

De beslissing stelde uitdrukkelijk dat de student haar bindende voorwaarden niet had nageleefd, maar wel voor meer dan de helft van de opgenomen studiepunten geslaagd was. De Raad verwees expliciet naar art. II. 246 §6 CHO dat stelde dat de hogeronderwijsinstellingen haar bindende voorwaarden autonoom kan bepalen. Dit artikel stipuleerde echter niet dat onderwijsinstellingen ook zelfstandig de duurtijd van een inschrijvingsweigering, die volgt op een niet-naleving van die bindende voorwaarde, kan bepalen. Specifieker nog, §8 van het artikel beperkt de decretale wachttijd van zes academiejaren voor herinschrijving uitdrukkelijk tot de gevallen waarin de instelling een inschrijving weigert overeenkomstig §3, wat in deze zaak niet het geval was.

De Raad verwijst ook nog eens expliciet naar art. II.246, §4 CHO dat vermeldt dat een INT die een student opgelegd kreeg als gevolg van het niet halen van de bindende voorwaarden, enkel betrekking heeft op "een volgend academiejaar". De Raad vernietigt de beslissing en meldt dat bij het nemen van een nieuwe beslissing, de interne beroepscommissie zal moeten nagaan of een uitsluiting voor een potentieel maximale duurtijd van zes academiejaren juridisch mogelijk en inhoudelijk verantwoord is.¹⁶⁶

In een ander arrest had de Raad tweemaal de bestreden beslissing vernietigd. De student behaalde 0% van de opgenomen studiepunten en was evenmin geslaagd voor de opgenomen opleidingsonderdelen die ze reeds tweemaal had opgenomen. Hierdoor had de student haar bindende voorwaarde niet gehaald met als gevolg een INT. De student argumenteerde dat ze ernstige medische problemen en zwangerschapscomplicaties had die haar studierendement negatief beïnvloed hadden.

De interne beroepscommissie verklaarde het beroep ongegrond omdat de aangevoerde

¹⁶⁵ R.Stvb 8 januari 2025, nr. RSTVB-2425-0449.

¹⁶⁶ *Ibid.*

medische omstandigheden en attesten (die al sinds academiejaar 2021-2022 lopen) niet afdoende verklaarden waarom de student geen studievoortgang boekte.

Bovendien legde de student een medisch attest neer van 13 januari 2025 dat de student vanaf 27 maart 2025 t.e.m. 31 augustus 2025 geen lessen kon volgen. Met de hand geschreven is daaraan toegevoegd "en geen examens kan afleggen", waardoor de onderwijsinstelling de geloofwaardigheid van het attest in vraag stelde.

De interne beroepscommissie verwees naar art. 112, §1 OER: "*§ 1. Indien de student overmacht poogt aan te tonen aan de hand van een medisch attest, worden de volgende medische attesten niet aanvaard: [...]*

- *een attest dat later wordt uitgeschreven dan de dag waarop het examen plaatsvindt*".

Daarnaast kon de student ook geen perspectief op verbetering van haar studieparcours aantonen en bracht ze tevens geen concreet plan van aanpak naar volgend academiejaar toe.

De Raad constateerde dat de interne beroepscommissie het medisch attest terzijde had geschoven omdat het post factum werd opgesteld en met de hand werd aangevuld. De Raad is echter van mening dat art. 112, §1 OER enkel een regeling bevat over het gebruik van medische attesten bij het niet deelnemen aan een examenkans. Het artikel is dus niet van toepassing bij de beoordeling van een maatregel van studievoortgangsbewaking.

Het is immers aan de verwerende partij, indien ze de waarachtigheid van het medisch attest betwist, een procedure van valsheid in geschrifte op te starten. In dat geval wordt de behandeling van het beroep geschorst. De hogeronderwijsinstelling had deze procedure niet opgestart.

Door de medische vaststellingen niet mee te nemen in de beoordeling van de bijzondere omstandigheden, had de interne beroepsinstantie haar beslissing onvoldoende zorgvuldig gemotiveerd. Het middel was in die mate gegrond en het arrest werd vernietigd.¹⁶⁷

In een nieuwe beslissing heeft de interne beroepscommissie rekening gehouden met het medisch attest in haar besluitvorming over de vraag of bijzondere omstandigheden het beperkt studierendement van de verzoekende partij kon verklaren. Enerzijds erkende de interne beroepscommissie dat de student wegens medische redenen niet kon deelnemen aan de examens in de tweede en derde examenperiode van academiejaar 2023-2024, anderzijds oordeelde ze evenwel dat deze omstandigheden niet het volledige gebrek aan studievoortgang konden verklaren.

Op basis hiervan heeft men het beroep terug verworpen, zonder dat dit afbreuk deed aan de zaak. Het gezag van gewijsde van het vernietigingsarrest 2425-RSTVB-0671 is dan ook niet geschonden. Met andere woorden, de interne beroepscommissie heeft niet gehandeld alsof het arrest niet bestond. De Raad stelde echter vast dat de interne beroepsinstantie onvoldoende had gemotiveerd waarom de medische redenen in academiejaar 2021-2022 niet

¹⁶⁷ R.Stvb 18 april 2025, nr. RSTVB-2425-0671.

konden rechtvaardigen dat deze gezien konden worden als bijzondere omstandigheden. Hierdoor schond de bestreden beslissing de formele motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Voor academiejaar 2022-2023 bleek dat de interne beroepscommissie wel leek te erkennen dat er medische omstandigheden waren, echter plaatste zij dit tegenover het motief dat de student destijds geen contact had opgenomen met studiebegeleiding en studentenpsychologen. Gelet op de timing en aard van omstandigheden (zes ziekenhuisopnames, extreme misselijkheid, premature bevalling, verstoorde lever- en nierfunctie, etc.) zag de Raad evenwel niet in welke impact een eventuele bijstand redelijkerwijze zou kunnen hebben gehad op de studievoortgang.

De Raad oordeelde dat, gezien de aard van de medische complicaties, het motief dat studiebegeleiding de studievoortgang had kunnen verbeteren, feitelijk onjuist of kennelijk onredelijk was.

Vervolgens aanvaarde de interne beroepscommissie voor academiejaar 2023-2024 dat de medische complicaties een invloed hadden op de zittijd van juni en augustus. Echter stelde de hogeronderwijsinstelling vast dat de student geen bijzondere omstandigheden kon aantonen voor haar examenresultaten van januari 2024.

Zoals eerder vermeld vernietigde de Raad de beslissing van 21 mei 2025, omdat de interne beroepscommissie geen rekening had gehouden met het (postfactum) medisch attest. Dit hield echter niet in dat de interne beroepscommissie verplicht was om de student na het vernietigingsarrest nogmaals te horen of te consulteren. Zij mocht voortgaan o.b.v. eerder verstrekte informatie die de student had aangeleverd.

Daarmee heeft de interne beroepsinstantie noch het zorgvuldigheidsbeginsel, noch de hoorplicht geschonden, echter was het middel van de student gedeeltelijk gegrond, omdat de interne beroepscommissie op bepaalde punten niet of onvoldoende had geoordeeld en niet weergaf waarom zij deze al dan niet afwees. Daarnaast berustte een van de motieven op een feitelijke onjuistheid, minstens kennelijk onredelijke aanname.¹⁶⁸ De Raad vernietigde de beslissing.

Als men er met een kritische lens naar kijkt, valt het op dat het eerste vernietigingsarrest sterk werd gesteund op art. 112 OER, terwijl in het tweede vernietigingsarrest bijkomende elementen werden betrokken die niet eerder expliciet in het eerste arrest door de Raad werden aangehaald. Aangezien er in het tweede vernietigingsarrest nadrukkelijker gesproken werd over inhoudelijke tekortkomingen, zoals de motivering omtrent eerdere academiejaren, rijst eventueel terug de discussie (zie kritische noot D. Couck) of de Raad in zijn eerste vernietiging niet te beperkt is gebleven. Dit wekt opnieuw de indruk dat een meer alomvattende beoordeling bij het eerste arrest had kunnen vermijden dat de zaak opnieuw extern moest worden beslecht.

¹⁶⁸ R.Stvb 13 augustus 2025, nr. RSTVB-2425-1046.

Ten slotte kan men zich afvragen in hoeverre de opeenvolgende vernietigingsarresten daadwerkelijk de belangen van de student baatten, aangezien deze maatregelen juist moeten dienen om de student beter te beschermen. Het is de taak van de Raad om toe te zien dat de zorgvuldigheid en motivering worden nageleefd, maar in de praktijk lijkt de student vaak geconfronteerd te worden met een bepaalde vicieuze cirkel, zonder dat dit resulteert in een betere uitkomst. De maatregelen en zijn rechtsbescherming dreigen eerder als een formele procedure te fungeren, dan als een instrument dat effectief bescherming garandeert.

3.3. Verwerpingsarresten

Een student ging in beroep tegen de beslissing waarbij zij een herinschrijving werd geweigerd o.b.v. het niet behalen van haar bindende voorwaarde. De Raad oordeelde dat de interne beroepsinstantie kennelijk op redelijke wijze de aangevoerde uitzonderlijke omstandigheden die de student opwierp, had beoordeeld.

De student slaagde er niet in om met concrete elementen aan te tonen dat haar medische ingreep, haar psychologische situatie of de combinatie van werk en politieke activiteiten haar daadwerkelijk hadden verhinderd om de opgelegde bindende voorwaarden na te leven. Het feit dat de student een onderscheiding op haar mastervakken had behaald, doet hier geen afbreuk aan.

De Raad bevestigde dat hij begrip toont voor de moeilijke financiële omstandigheden waarin de student zich bevond en de noodzaak voor haar om professionele activiteiten te ontplooiën om op die manier de studies te bekostigen.

Het is echter wel de verantwoordelijkheid van de student om een balans te vinden tussen studieactiviteiten en professionele activiteiten, zodat zij een voldoende studievoortgang kan realiseren, in het bijzonder wanneer de student reeds bindende voorwaarden opgelegd heeft gekregen.

De Raad benadrukte dat de weigeringsbeslissing voortvloeide uit de bindende voorwaarden die de student kende op het moment dat de afweging tussen beschikbare tijd en omvang van het studiepakket door de student werd gemaakt.

Ten slotte wees de Raad erop dat de student pas in het extern beroep haar nieuwe studie-aanpak die tot betere academische prestaties moet leiden (toekomstperspectief), uiteen heeft gezet. Deze toelichting valt echter niet onder de uitzonderingen van art. II.294, §2 CHO, waardoor deze elementen niet op ontvankelijke wijze voor het eerst tijdens de procedure van de Raad mochten worden bijgebracht en konden dan ook niet worden ingeroepen om de beslissing van de interne beroepscommissie als onredelijk te beschouwen.¹⁶⁹

In een ander arrest van februari 2025 spreekt de Raad zich ook uit over een beroep ingesteld tegen een INT, doordat de student haar bindende voorwaarden niet heeft nageleefd.

¹⁶⁹ R.Stvb 14 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0577.

Als eerste middel voerde de student en haar advocaat aan dat de ordetermin van twintig kalenderdagen aanzienlijk overschreden was en dit een schending was van art. 153, §3 OER, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel. De Raad oordeelde dat de termijn overschreven was, maar dat deze termijn evenwel een ordetermin was. Dit betekent dat aan het overschrijden van deze termijn geen sanctie van bevoegdheidsverlies was verbonden. Bovendien waren de bezwaren die de student aanhaalde in de eerste plaats het gevolg van de studievoortgangsbewakingsmaatregelen en niet van het overschrijden van een termijn.

Als tweede middel wierp de student op dat er geen rekening werd gehouden met haar uitzonderlijke omstandigheden die voor haar beperkte studievoortgang hadden gezorgd. Dit was volgens de student een schending van: art. 88, §3 OER, het zorgvuldigheidsbeginsel, de materiële motiveringsplicht en het redelijkheids- en proportionaliteitsbeginsel. De studente kampte met een chronische ziekte, neurologische aandoeningen, familiale medische problemen, overlijden van familie, psychische gezondheidsproblemen en neveneffecten van medicatie op haar gezondheid en mentaal welzijn. Volgens de student had de interne beroepsinstantie deze elementen te gefragmenteerd beoordeeld en onvoldoende rekening gehouden met de combinatie van deze omstandigheden.

De interne beroepsinstantie argumenteerde o.a. dat bij het beoordelen van bijzondere omstandigheden niet enkel rekening gehouden moet worden met de ernst van de ingeroepen omstandigheden, maar ook met het globale studietraject en het toekomstperspectief van de student. In dit geval kreeg de student vorig academiejaar al de gunst van bindende voorwaarden in plaats van een weigering tot herinschrijving. Bovendien was er echter het afgelopen academiejaar geen positieve evolutie in de leerresultaten van de student.

Daarnaast benadrukte de interne beroepsinstantie dat de verschillende documenten waarop de student zich beriep, dateerden van een periode voorafgaand het betrokken academiejaar en onvoldoende aanwezen wat de actuele impact was van de ingeroepen medische toestand.

De Raad oordeelde dat de bewijslast om overmacht¹⁷⁰ of bijzondere individuele omstandigheden aan te tonen in principe bij de student lag. Zij moest daarbij aantonen dat deze omstandigheden een impact hadden gehad op het beperkte studierendement. In dit concreet dossier bracht de student een veelvoud aan attesten, verklaringen en consultatiebewijzen, maar was het zowel volgens de Raad als volgens de interne beroepscommissie niet duidelijk wat hiervan de concrete impact van omstandigheden was op de studievoortgang.

De interne beroepsinstantie stelde ook vast dat er nieuwe stukken naar voren kwamen die voor het eerst in de procedure voor de Raad werden aangehaald. Echter vielen die niet onder art. II.294, §2 CHO, waardoor de Raad deze stukken uit de debatten had geweerd.

Daarnaast stelde de Raad ook vast dat de student haar programma had verzaamd door zich in te schrijven voor twee extra opleidingsonderdelen. Het was nochtans aan de student om de nodige maatregelen te nemen om haar slaagkansen in het academiejaar waarin ze bindende

¹⁷⁰ RvS 15 maart 2011, nr. 212.044, Gazan.

voorwaarden kreeg opgelegd, intact te houden door bijvoorbeeld het studiepakket te limiteren. Dat argument werd nog eens bijgetreden door het feit dat de student kennis had van haar eigen persoonlijke en familiale omstandigheden bij het begin van het academiejaar. De Raad besloot daarom dat er geen schending was van het redelijkheidsbeginsel.

De Raad verduidelijkte bovendien dat een eerdere beslissing tot teruggave van leerkrediet wegens overmacht niet het gevolg heeft dat de beroepscommissie daardoor gebonden is om overmacht of bijzondere individuele omstandigheden te aanvaarden wanneer een beroep wordt ingediend tegen studievoortgangsbewakingsmaatregelen.

De interne beroepsinstantie handhaafde de INT op een strenge en strikte wijze. Gelet evenwel op de elementen en stukken die de student voorlegde in haar intern beroep, zag de Raad geen reden om de bestreden beslissing als onredelijk te beoordelen.

Als derde middel wees de student erop dat er geen rekening werd gehouden met haar geboekte studievoortgang, waarbij zij een schending van het motiveringsbeginsel, het evenredigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel aanvoerde.

Als eerste onderdeel van het derde middel haalde de student aan dat de interne beroepscommissie haar verzoekschrift beoordeelde, zonder rekening te houden met de specifieke elementen van haar dossier. De Raad stelde dat de student haar eerdere argumenten herhaalde en onvoldoende aantoonde dat haar omstandigheden een impact hadden op haar studieresultaten. De interne beroepsinstantie kon dan ook redelijk oordelen dat deze omstandigheden de beperkte studievoortgang niet verantwoordden. De verwijzing naar een ouder studietraject is bijkomstig en niet doorslaggevend. Het in rekening brengen van examenkansen en eerder behaalde credits werd als onredelijk geacht.

Als tweede onderdeel van het derde middel voerde de student aan dat ze verschillende stukken had voorgelegd die aantoonde dat ze proactieve stappen had ondernomen om haar studiemethode te verbeteren met behulp van studiebegeleiding en een neuropsycholoog. De interne beroepscommissie gaf aan dat ze niet overtuigd was van het vermogen van de verzoekende partij om voldoende studievoortgang te realiseren in het komend academiejaar. Het beperkte studierendement van 2023-2024 gaf aan dat de student nog een zeer lange weg te gaan had. Uit niets bleek wat de impact van die proactieve stappen zouden zijn op het toekomstig studierendement van academiejaar 2024-2025.

Aangezien de beroepscommissie redelijk en zorgvuldig had geoordeeld en haar beslissing afdoende had gemotiveerd, zag de Raad geen aanleiding tot het nader bekijken van de toekomstige bezwaren van de student, aangezien deze hoe dan ook niet tot een gunstigere uitkomst konden leiden.

Als vierde middel voerde de student aan dat zij via een e-mail mocht vertrouwen op het advies van de studietrajectbegeleider die haar aanraadde om zich niet uit te schrijven en aangaf dat haar omstandigheden uitzonderlijk waren. Het feit dat de beroepsinstantie met haar beslissing oordeelde dat er toch geen uitzonderlijke omstandigheden waren, zou daarom art. 88, §1, derde lid OER, het vertrouwensbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het

zorgvuldigheidsbeginsel schenden.

De Raad oordeelde dat de interne beroepsinstantie niet verweten kon worden dat een studiebegeleider dergelijke uitspraak deed, waardoor het niet om een rechtmatige verwachting ging en omdat de e-mail niet werd verstuurd door de beroepscommissie.

Omwille van alle bovenstaande redenen heeft de Raad het beroep verworpen.¹⁷¹

4. Het belang van individuele beoordeling

In dit hoofdstuk werden zowel vernietigingsarresten als verwerpingsarresten aangehaald die gelijkaardige elementen bevatten, om zo specifiek aan te tonen dat een individuele beoordeling essentieel is in het belang van een studievoortgangsbeslissing. Uit de rechtspraak en uit de studievoormiddag van de Raad¹⁷² blijkt duidelijk dat een automatische toepassing van reglementaire regels niet volstaat bij studievoortgangsbewakingsmaatregelen.

De Raad eist een concreet onderzoek en een concrete beoordeling naar de aangevoerde bijzondere individuele omstandigheden. Hoewel de Hogeronderwijsinstellingen over een bepaalde autonomie en beoordelingsmarge beschikken inzake studievoortgangsbewaking, moeten zij wel effectief aantonen dat er rekening wordt gehouden met de studievoortgang, reeds behaalde resultaten, persoonlijke- en familiale omstandigheden, toekomstperspectief, etc.

De Raad benadrukt dat bij het opleggen van bindende voorwaarden deze maatregel een duidelijk doel van sensibilisering moet bereiken. M.a.w. dergelijke maatregel mag niet enkel worden beschouwd als een automatische toepassing gekoppeld aan een bepaald studierendement, maar moet daadwerkelijk gericht zijn op het bevorderen van de studie-efficiëntie van de student. Het is noodzakelijk dat de interne beroepscommissie expliciet onderzoekt welke bijzondere omstandigheden de student opwerpt en hoe deze het rendement hebben beïnvloed. De motieven in de beslissing moeten dit weerspiegelen.¹⁷³

Dit geldt des te meer voor een weigering tot inschrijving. Het is een ingrijpende maatregel die afdoende motieven vereist. Deze maatregel heeft immers vergaande gevolgen voor het studietraject van een student, waardoor een standaard toepassing van procedurele en decretale belemmeringen niet aan de orde is. De onderwijsinstellingen moeten kunnen verantwoorden waarom, ondanks de aangevoerde uitzonderlijke omstandigheden, redelijkerwijze beoordeeld kan worden dat de inschrijving niet langer verantwoord is in het licht van de studievoortgang. De Raad verwacht niet enkel een beoordeling op basis van behaalde credits of eerdere (falende) prestaties, maar ook dat er grondig wordt gekeken naar de persoonlijke situatie, de oorzaken van de beperkte studievoortgang en de eventuele toekomstperspectieven van de student.¹⁷⁴

¹⁷¹ R.Stvb 14 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0580.

¹⁷² Ppt-slide 122 bundel studievoormiddag: 20 jaar Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, 5 december 2025.

¹⁷³ *Ibid.*

¹⁷⁴ *Ibid.*

De Raad benadrukt dat niet de strengheid van de maatregel op zich het probleem vormt, maar wel het ontbreken van een aantoonbare individuele beoordeling die de genomen beslissing kan dragen. Een afdoende motivering kan de strenge beslissing rechtvaardigen.¹⁷⁵

5. Het drempelsysteem

Overeenkomstig art. II.246 §3 CHO is elke student die zich voor het eerst inschrijft in een initiële bacheloropleiding, vanaf het academiejaar 2023-2024 onderworpen aan het zogenaamde drempelsysteem.¹⁷⁶

Het doel is om studenten die na een eerste inschrijving niet geslaagd zijn voor alle opgenomen opleidingsonderdelen, ertoe aan te zetten hun studietraject tijdig bij te sturen, om studieoverbrenging en vroegtijdige uitval zoveel mogelijk te vermijden. Daarbij wil de decreetgever ook voorkomen dat studenten gedurende meerdere academiejaren dezelfde opleidingsonderdelen blijven meenemen en uiteindelijk het hoger onderwijs zouden verlaten zonder diploma. Daarnaast is het ook van belang dat studenten die niet in de juiste opleiding zitten, zo spoedig mogelijk te laten heroriënteren naar een studierichting die beter aansluit bij hun interesse en capaciteiten.¹⁷⁷

5.1. Het drempelpakket

Het drempelsysteem bepaalt dat de student binnen de twee inschrijvingsjaren moet slagen voor alle opleidingsonderdelen waarvoor de student zich in het eerste inschrijvingsjaar heeft ingeschreven (het drempelpakket). Indien de student hier niet in slaagt, wordt hij uitgesloten van de inschrijving voor dezelfde opleiding gedurende een periode van zes academiejaren. Concreet impliceert dit dat de student uiterlijk aan het einde van het tweede inschrijvingsjaar in dezelfde opleiding geslaagd moet zijn voor alle opleidingsonderdelen die deel uitmaken van het drempelpakket. "Slagen" betekent dat een student een creditbewijs of deliberatiecijfer heeft behaald of een tolerantie heeft ingezet.¹⁷⁸

5.2. De drempelvoorwaarden

Het drempelsysteem vereist van de onderwijsinstellingen een beslissing te nemen over het al dan niet op tijd slagen van de student voor het drempelpakket. Dergelijke beslissingen inzake het drempelpakket en zijn voorwaarden brengen een aanzienlijke motiverings- en onderzoeksplicht met zich mee.¹⁷⁹

¹⁷⁵ *Ibid.*

¹⁷⁶ Ontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs, VLAAMS PARLEMENT, 2021-2022, 16 juni 2022, nr. 1337/1, 191.

¹⁷⁷ *Ibid.*, 18.

¹⁷⁸ AHOVOKS, Mededeling: Toelichting regelgeving rond drempelsysteem, 1, https://data-onderwijs.vlaanderen.be/documenten/bestanden/mededeling_drempelsysteem.pdf.

¹⁷⁹ *Ibid.*

"De Raad herinnert eraan dat een beslissing omtrent een inschrijvingsweigering ingrijpende gevolgen heeft voor de verdere studiecarière van een student, zodat de interne beroepsinstantie bij uitstek in zo'n zaak alle relevante gegevens aan een doorgedreven onderzoek moet onderwerpen en in de besluitvorming betrekken. Dat geldt zeker wanneer de duur van de inschrijvingsweigering niet minder dan zes academiejaren bedraagt, zoals in deze zaak het geval is." ¹⁸⁰

Deze beslissing bepaalt of een student zich verder kan inschrijven in dezelfde opleiding. De registratie van dergelijke beslissingen gebeurt via de Databank Hoger Onderwijs (DHO), die uitwisseling van deze gegevens waarborgt tussen andere instellingen. Zo worden andere universiteiten of hogescholen waar de student zich eventueel wenst in te schrijven, geïnformeerd over de mogelijkheid om hem, conform de regelgeving, in te schrijven voor een opleiding of te weigeren.¹⁸¹

In een arrest van maart stelde de betrokken hogeronderwijsinstelling dat tegen de in artikel II.246, §3 CHO decretaal vastgelegde bepaling inzake studievoortgang, door de UGent aangeduid als de drempelvoorwaarden, geen beroep mogelijk. Dat de student aan deze voorwaarden moet voldoen, werd door de hogeronderwijsinstelling beschouwd als een decretale verplichting die niet voortvloeit uit een beslissing van de UGent.

Volgens de universiteit beschikte ze niet over enige beslissingsbevoegdheid en was ze gehouden aan de bepalingen die in de CHO staan. De codex bevat echter geen mogelijkheid om af te wijken van deze drempelvoorwaarden, zelfs niet in geval van overmacht. Daaruit leidde de instelling af dat de voorwaarden waarbij de student bij haar tweede inschrijving diende te slagen voor alle opgenomen vakken van het eerste academiejaar, rechtstreeks uit het decreet voortvloeiden. Het ging derhalve niet om een beslissing van de universiteit zelf die voor intern beroep vatbaar is. Op die grond werd het intern beroep als onontvankelijk beschouwd.¹⁸²

In een arrest ten aanzien van een andere hogeronderwijsinstelling (VUB) kon een beroep tegen het drempelpakket dat steunt op art. II.466, §3 CHO, tweede lid, juncto art. 88, §1 van het OER, niet worden aanvaard wegens gebrek aan belang. De instelling benadrukte dat er in casu geen sprake was van een studievoortgangsbeslissing in de zin van artikel 88, §1, derde lid, OER. Bijgevolg kon het beroep tegen een niet-bestaande studievoortgangsbeslissing niet aanhangig gemaakt worden. Het beroep zonder voorwerp werd in deze optiek dan ook als onontvankelijk beschouwd.¹⁸³

Beide hogeronderwijsinstellingen namen aan dat de drempelvoorwaarden geen bindende voorwaarden waren, zoals bedoeld in art. 24 en 81 OER (UGent) en art. 88 OER (VUB). Naar het oordeel van de Raad was het 'drempelpakket' wel degelijk een bindende voorwaarde. Krachtens artikel II.246, §3 CHO moest ze worden beschouwd als bindende voorwaarde in de zin van artikel I.3, 69°, f) CHO. In beide arresten oordeelde de Raad dat de interne

¹⁸⁰ R.Stvb 1 april 2026, nr. RSTVB-2526-0536.

¹⁸¹ AHOVOKS, Mededeling: Toelichting regelgeving rond drempelsysteem, 1, https://data-onderwijs.vlaanderen.be/documenten/bestanden/mededeling_drempelsysteem.pdf.

¹⁸² R.Stvb 31 maart 2025, nr. RSTVB-2425-0637.

¹⁸³ R.Stvb 6 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0804.

beroepsinstantie van zowel de VUB als van de UGent ten onrechte had besloten tot de onontvankelijkheid van het beroep.

5.3. (Geen) bindende voorwaarden bij eerste inschrijving

In een derde arrest stelde de verwerende partij (UGent) nogmaals dat de Raad niet bevoegd is om zich uit te spreken over het al dan niet opheffen van de 'drempelvoorwaarde'. Hierbij haalde zij dezelfde redenering aan als reeds hierboven vermeld. Daarbij verwees de verwerende partij nog eens uitdrukkelijk naar het feit dat enkel een individuele maatregel van studievoortgangsbewaking die zelf door de universiteit of hogeschool werd opgelegd, een studievoortgangsbeslissing is conform art. I.3,69°, f) CHO.

De Raad vermeldt duidelijk dat, wanneer een student zich opnieuw inschrijft, ongeacht de vraag of de bindende voorwaarden al dan niet rechtstreeks volgen uit art. I.3,69°, f) CHO, de hogeronderwijsinstelling de individuele rechtstoestand van de student moet beoordelen en eventueel wijzigen. De universiteit of hogeschool heeft immers de plicht na te gaan of de student onder de bindende voorwaarden van het toepassingsgebied van art. II.246, §3 CHO valt.

Dit gaat verder dan louter vaststellen of de bindende voorwaarde aan de decretale voorwaarden voldoet. Zolang een hogeronderwijsinstelling niet beslist dat art. II. 246, §3 CHO geen betrekking heeft op de student en niet concreet bepaalt op welke opleidingsonderdelen het artikel van toepassing is, is de student niet gebonden aan de bindende voorwaarden. Met andere woorden: de bindende voorwaarden gelden niet automatisch, maar pas wanneer ze uitdrukkelijk worden opgelegd door de hogeronderwijsinstelling. Volgens de Raad worden deze voorwaarden dus niet bij de eerste inschrijving van een student opgelegd, zoals de UGent voorhoudt.

Uit de stukken bleek dat de interne beroepsinstantie de student had toegelaten om zich in te schrijven voor academiejaar 2024-2025, maar dat de drempelvoorwaarden bleven gelden.

De interne beroepsinstantie was niet verder ingegaan op het expliciete verzoek van de student om de bindende voorwaarden op te heffen. Bij herziening van de inschrijvingsweigering, had de UGent beslist om niet af te wijken van de opgelegde bindende voorwaarden. Daaruit volgde dat de toelating om in te schrijven op grond van art. II. 246, §3, tweede lid CHO terzelfdertijd bindende voorwaarden oplegt die een aanvechtbare studievoortgangsbeslissing is in de zin van art. I.3, 69°, f) CHO. De Raad besloot hier opnieuw dat de exceptie was verworpen en het beroep dus onontvankelijk was.

De Raad benadrukte nogmaals dat de hogeronderwijsinstelling wel degelijk een beslissingsbevoegdheid heeft over bindende voorwaarden die worden opgelegd conform art. II.246, §3 CHO, omdat ze op basis van dit artikel ervan kan afwijken wanneer de student overmacht of bijzondere individuele omstandigheden kan aantonen. De Raad is van oordeel dat de interne beroepsinstantie ten onrechte geen uitspraak had gedaan over het verzoek van

de student om zijn drempelvoorwaarde op te heffen.¹⁸⁴

Bovenstaande discussie was hangende bij de RvS.

5.4. Het auditorsverslag en het cassatiearrest van de Raad van State

In november 2025 heeft het auditoraat van de Rvs over bovenstaand geschil een standpunt ingenomen.

De verzoekende partij (UGent) voert in essentie aan dat de Raad ten onrechte heeft geoordeeld dat de opgelegde maatregel van studievoortgangsbewaking, nl. de drempelvoorwaarde, die aan de student werd opgelegd, gekwalificeerd moet worden als een bindende voorwaarde.

In een eerste middelonderdeel richtte de universiteit haar wettigheidskritiek op de kwalificatie van de maatregel van studievoortgangsbewaking zoals beschreven in het OER voor academiejaar 2024-2025. In een tweede middelonderdeel werd de wettigheidskritiek toegespitst op de vraag of deze maatregel kon worden gekwalificeerd als een studievoortgangsbeslissing in de zin van de CHO.

De verzoekende partij betwistte niet dat het intern beroep in essentie gericht was tegen de beslissing tot het opleggen van de voorwaarden die volgen uit art. II.246, §3 CHO. De Raad stelde daarnaast vast dat de voorwaarde in de zin van art. II.246, §3 CHO werd aangeduid als 'drempelvoorwaarde' in het OER van de UGent¹⁸⁵. Op basis van deze overweging kon worden besloten dat de Raad oordeelt dat de 'drempelvoorwaarde' eenzelfde strekking heeft als bindende voorwaarde zoals vervat in de CHO.

Met andere woorden, hoe de hogeronderwijsinstelling de (drempel)voorwaarde intern benoemt, is minder relevant. Als ze inhoudelijk neerkomt op een bindende voorwaarde zoals beschreven in de CHO, moet deze ook als zodanig behandeld worden. De Raad heeft daarom ook geoordeeld dat de interne beroepsinstantie niet onontvankelijk had mogen verklaren omdat het formeel gericht was tegen wat zij een 'drempelvoorwaarde' noemt. De bepaling die stelt dat er beroep mogelijk is tegen bindende voorwaarden, mag niet worden uitgehold door een andere benaming (drempelvoorwaarde) te hanteren in het OER.

De Raad liet de decretale voorziene toegang tot de interne beroepsprocedure voor een bindende voorwaarde primeren op de interne kwalificatie in het OER. In dit kader herkwalificeerde de Raad de drempelvoorwaarde als een bindende voorwaarde. Dit eerste middelonderdeel was dan ook ongegrond volgens de auditeur.

Verder voerde de universiteit aan dat de drempelvoorwaarde geen studievoortgangsbeslissing was omdat zij automatisch geldt en geen individuele beslissing veronderstelt. Ook dit

¹⁸⁴ R.Stvb 4 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0789.

¹⁸⁵ Art.24, §1, 1° OER (UGent).

standpunt werd niet gevolgd. Uit de memorie van toelichting bij art. II.246 CHO moest er eerst een onderscheid worden gemaakt tussen twee soorten studievoortgangsbewakingsmaatregelen: enerzijds maatregelen die verplicht worden opgelegd en anderzijds maatregelen die onderwijsinstellingen zelf kunnen opleggen. Hieruit kon worden afgeleid dat, zelfs indien een maatregel rechtstreeks voortvloeit uit de CHO, dit niet betekent dat deze maatregel automatisch wordt opgelegd aan een individuele student.

Bovendien blijkt uit art. II.246, §3 en §6 CHO dat de interne beroepscommissie geen volstreekte gebonden bevoegdheid uitoefende bij het opleggen van studievoortgangsbewakingsmaatregelen vervat in art. II.246, §3, tweede lid CHO. De interne beroepscommissie heeft een discretionaire bevoegdheid en kan namelijk afwijken van het opleggen van een maatregel indien de student bijzondere omstandigheden of overmacht kan aantonen.

Uit niks blijkt dat de decreetgever de bedoeling had om deze afwijkingsmogelijkheden uit te sluiten voor de studievoortgangsbewakingsmaatregel conform art. II.246, §3, tweede lid CHO. Integendeel, in het voorontwerp van decreet van 17 december 2021¹⁸⁶ werd expliciet voorzien dat studenten bij deze maatregel overmacht kunnen aantonen. Dit werd later bevestigd in de memorie van toelichting¹⁸⁷ en werd bekrachtigd door de bevoegde minister in de parlementaire commissie,¹⁸⁸ die duidelijk stelde dat artikel II.246, §6 CHO ook geldt voor de maatregel uit §3, tweede lid. Met andere woorden, de instelling kan uitzonderingen maken, ze beslist eigenlijk of de maatregel wordt toegepast. Dit zorgt ervoor dat het opleggen ervan een individuele beslissing vormt.

Verzoekende partij argumenteerde ook dat dat de studievoortgangsbewakingsmaatregel en het daaropvolgende inschrijvingsverbod instellingsoverschrijdend gelden. Om die redenen zou volgens hen de onderwijsinstelling niet bevoegd zijn om dergelijke voorwaarden op te leggen of andere hogeronderwijsinstellingen daaraan te binden. Ook deze redenering werd niet gevolgd door de auditeur.

Als een universiteit of hogeschool beslist om drempelvoorwaarden toe te passen, gebeurt dit bij de tweede inschrijving van een student in dezelfde opleiding. Het is dus de instelling waarin een tweede inschrijving plaatsvindt, die zal beslissen om de betrokken bindende voorwaarden (drempelvoorwaarden) op te leggen aan de student. Ook het verbod om zich opnieuw in te schrijven, wordt niet opgelegd door de ene instelling aan een andere instelling. Dit verbod vloeit in principe direct voort uit de wet zelf, met diens verstande dat wanneer een student zich nadien wil inschrijven na het tweede drempeljaar, de instelling af kan wijken in geval van overmacht of bijzondere individuele omstandigheden o.b.v. art. II.246, §6 CHO.

¹⁸⁶ Ontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs, VLAAMS PARLEMENT, 2021-2022, 16 juni 2022, nr. 1337/1, 87-88.

¹⁸⁷ Ontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs, VLAAMS PARLEMENT, 2021-2022, 16 juni 2022, nr. 1337/1, 30-31.

¹⁸⁸ Verslag over het ontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs, VLAAMS PARLEMENT COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, 2021-2022, 5 juli 2022, nr. 1337/5, 21-22.

Zoals eerder aangegeven, beschikt een hogeronderwijsinstelling wel over de bevoegdheid om af te wijken van studievoortgangsbewakingsmaatregel uit art. II. 346, §3 CHO. De mogelijkheid om een afwijking toe te staan impliceert in wezen ook de bevoegdheid om te beslissen of de bindende voorwaarden al dan niet worden opgelegd. Vanuit dat standpunt dient een beslissing over het al dan niet toelaten of weigeren, beschouwd te worden als een studievoortgangsbeslissing in de zin van art. I.3, 69°, f) CHO.¹⁸⁹ Op basis van bovenstaande redenering adviseerde de auditeur het cassatieberoep te verwerpen.

In maart 2026 werd bovenstaande beoordeling uit het auditoraatsverslag bevestigd in een cassatiearrest van de RvS.¹⁹⁰ Dit arrest zorgt voor rechtszekerheid wat betreft de kwalificatie van een drempelvoorwaarde als aanvechtbare beslissing conform art. I.3, 69°, f) CHO, waardoor hogeronderwijsinstellingen wel degelijk de bevoegdheid hebben om de drempelvoorwaarden te beoordelen.

Deel D. Het empirisch onderzoek bij hogeronderwijsinstellingen en de Raad

Voor het volgende hoofdstuk van deze masterproef is gekozen voor een empirische onderzoeksmethode, meer bepaald via het afnemen van interviews met leden van de interne beroepscommissie van hogeronderwijsinstellingen en twee bestuursrechters van de Raad. Deze methode laat toe om diepgaandere inzichten te verkrijgen in de manier waarop onderwijsinstellingen omgaan met studievoortgangsbeslissingen en de doorwerking van de rechtspraak van de Raad in hun besluitvorming.

De interviews zijn opgebouwd op basis van een vooraf opgestelde vragenlijst, gestructureerd volgens de kernonderdelen van deze masterproef, die de onderwijsinstellingen vooraf doorgestuurd kregen. Deze thematische opbouw liet toe om de empirische bevindingen rechtstreeks te koppelen aan de verschillende hoofdstukken van deze masterproef.

De interviews werden afgenomen met respondenten die professioneel actief betrokken zijn bij de interne of externe beroepsprocedures. Op die manier werd beoogd inzichten te verkrijgen vanuit de praktijk en vanuit actoren die effectief betrokken zijn bij de toepassing van het juridisch kader. Vervolgens werden deze interviews met behulp van een transcriptieprogramma getranscribeerd en vervolgens systematisch vergeleken en geanalyseerd.

Voorafgaandelijk aan elk interview werd door iedere respondent een geïnformeerde toestemming ondertekend waarin het doel van het onderzoek, de vertrouwelijkheid van de gegevens en het vrijwillige karakter van deelname waren toegelicht.

In totaal werden zeven interviews afgenomen. De deelnemende onderwijsinstellingen waren: VUB, UGent, HoGent, Thomas More, AP Hogeschool, UCLL en één onderwijsinstelling die

¹⁸⁹ Auditoraatsverslag bij Rvs 24 maart 2026, nr. 266.151.

¹⁹⁰ RvS 24 maart 2026, nr. 266.151.

wenste anoniem te blijven. Hoewel de identiteit van de deelnemende instellingen in deze masterproef werd vermeld, wordt in de analyse zelf een neutrale weergave gehanteerd. Concreet werden de bevindingen weergegeven aan de hand van algemene formuleringen. Deze werkwijze beoogt te vermijden dat specifieke standpunten rechtstreeks herleidbaar zijn tot één bepaalde instelling, en draagt bij tot een meer objectieve en vergelijkende analyse. Tot slot werd ook een interview met twee bestuursrechters van de Raad zelf afgenomen. Dit interview bood inzichten in de wijze waarop de Raad zelf naar deze doorwerking van zijn rechtspraak kijkt.

1. Hogeronderwijsinstellingen

1.1. De algemene doorwerking van de rechtspraak van de Raad binnen de hogeronderwijsinstellingen

Uit de interviews kan worden afgeleid dat alle bevraagde onderwijsinstellingen het belang van de rechtspraak van de Raad erkennen en opvolgen. In het bijzonder als het gaat over arresten die rechtstreeks betrekking hebben op hun eigen instelling, blijken deze een duidelijke impact te hebben op de interne beslissingen.

De manier waarop deze opvolging gebeurt, varieert echter wel. Verschillende hogeronderwijsinstellingen raadplegen actief de gepubliceerde arresten via de databank van de DBRC. Via de zoekfunctie zijn er instellingen die per topic relevante arresten opzoeken en daar een verslag van opstellen ter ondersteuning van toekomstige beslissingen binnen de interne beroepscommissies. Op die manier wordt rechtspraak niet enkel ad hoc geraadpleegd, maar ook systematisch geïntegreerd in de interne werking. Zo kunnen interne beroepsinstanties aan de hand van relevante rechtspraak hun motivering afstemmen op de details die uit de rechtspraak naar voren komen.

De verschillen tussen instellingen situeren zich minder in de vraag of de rechtspraak wel degelijk doorwerking heeft, maar eerder in de wijze waarop deze doorwerking plaatsvindt. Enerzijds gebeurt de doorwerking formeel, bijvoorbeeld via wijzigingen in het OER. Anderzijds manifesteert de doorwerking zich ook informeel, onder meer via interne aanbevelingen en richtlijnen. In vele gevallen is er sprake van een combinatie van beiden.

Een illustratief voorbeeld betreft een aanpassing in het OER nadat de Raad een suggestieve opmerking gaf aan een onderwijsinstelling over hoe studenten geïnformeerd kunnen worden over de mogelijkheden tot extern beroep. In het huidige OER is enkel voorzien dat men via aangetekende zending extern beroep kan indienen. De onderwijsinstelling besloot in het OER van academiejaar 2026-2027 ook het indienen van een extern beroep via een beveiligde zending op te nemen.

Een ander voorbeeld betreft het gebruik van opnames tijdens feedbackmomenten zonder dat de docent hiervan op de hoogte was. In dit concreet dossier oordeelde de Raad dat dergelijke opname toch als bewijsmateriaal aanvaard kon worden. Dit leidde ertoe dat de onderwijsinstantie het gebruik van opnames tijdens feedbacksessies specifiek heeft uitgesloten in hun OER om studenten duidelijk te maken dat het niet de bedoeling is om op

die manier te werken.

De hogeronderwijsinstellingen voeren aanpassingen door om meer duidelijkheid te geven aan de student en om rechtspraak te verwerken in onderwijstips naar lesgevers toe, bijvoorbeeld met betrekking tot wat er in de ECTS-fiches moet staan en wat beter niet. Het zijn vooral richtlijnen die de interne werking van de onderwijsinstellingen kunnen bevorderen en onnodige interpretaties of misvattingen kunnen voorkomen.

Sommige onderwijsinstellingen hanteren daarbij ook een proactieve benadering. Een van de hogeronderwijsinstellingen gaf aan dat zij jaarlijks terugkoppelen naar docenten, ombudspersonen, opleidingsmanagers, etc. over de interne beroepen, waarbij zowel de cijfergegevens als gegrond verklaarde dossiers van hun instelling worden besproken. Deze aanpak heeft tot doel om uit concrete dossiers leermomenten te creëren voor opleidingen en medewerkers, waarbij ze eveneens tips en tricks aanhalen met een focus op het betrekken en ondersteunen van docenten.

Daarnaast blijkt ook dat institutionele samenwerking een rol speelt in de doorwerking van de rechtspraak. Er zijn onderwijsinstellingen die actief gebruik maken van expertenfora en associaties, waar kennis en ervaringen worden uitgewisseld m.b.t. relevante beslissingen van de Raad die impact kunnen hebben op alle instellingen. Andere hogeronderwijsinstellingen hanteren eerder een intern gerichte aanpak. Tussen bepaalde hogeronderwijsinstellingen zijn er tevens informele contacten waarbij men informatie en kennis met elkaar deelt.

Voorts is het opvallend dat de doorwerking niet uitsluitend door rechtspraak van de Raad gebeurt. Instellingen gaven aan dat zij ook actief inspelen op mogelijke juridische knelpunten via interne evaluaties, praktijkervaring, interne beroepen los van rechtspraak en het delen van informatie met andere instellingen, los van concrete arresten van de Raad. Wanneer er zich duidelijk een patroon voordoet in bepaalde rechtspraak, dan geeft de meerderheid van de instellingen wel aan dat zij deze implementeren in hun beslissingen, OER of interne richtlijnen.

Een voorbeeld hiervan is de aanpassing van evaluatiepraktijken in het licht van het redelijkheidsbeginsel. Naar o.a. aanleiding van rechtspraak waarin werd benadrukt dat studenten op alle competenties beoordeeld moeten worden, heeft een instelling haar evaluatiemethode herwerkt en deze ook aangepast in de ECTS-fiches. Voorheen werkte deze instelling met een beoordelingssysteem waarbij studenten geen exact cijfer, maar een "FAIL" of "PASS" kregen. Deze methode zorgde ervoor dat het voor de student niet altijd duidelijk was op basis van welke concrete prestaties of competenties de docent tot zijn beoordeling was gekomen. Om die redenen werd er overgeschakeld naar een numerieke evaluatie (een score) voor elke les. Hierdoor wordt transparanter op welke wijze een student beoordeeld wordt en op welke manier de verschillende evaluaties bijdragen aan de uiteindelijke eindscore.

Deze bevindingen laten zien dat de rechtspraak van de Raad een reële, maar tegelijkertijd ook een gedifferentieerde doorwerking kent binnen hogeronderwijsinstellingen. De impact ervan reikt verder dan alleen formele aanpassingen, ze is ook zichtbaar in informele praktijken.

Tot slot gaven enkele instellingen aan dat studenten niet worden gehoord tijdens de beroepsprocedure inzake studievoortgangsbewakingsmaatregelen. Er worden dus geen hoorzittingen georganiseerd, maar beslissingen worden genomen enkel op basis van de stukken die de student meegeeft.

1.2. De ontvankelijkheid

Uit de interviews blijkt duidelijk dat de rechtspraak van de Raad een uitwerking heeft op de manier waarop hogeronderwijsinstellingen omgaan met de ontvankelijkheidsvereisten. Niet enkel reactief, maar ook proactief.

Bij de hogeronderwijsinstellingen hanteert men het Nederlands als bestuurstaal. Uit de interviews bleek dat er in de praktijk toch een zekere mate van flexibiliteit wordt gehanteerd. Bijna alle onderwijsinstellingen gaven aan dat zij ook Engelstalige beroepen behandelen of zouden behandelen, zij het op uiteenlopende wijzen.

Sommige instellingen beperken zich tot een antwoord in het Nederlands, terwijl andere instellingen een stap verder gaan en zowel een Nederlandstalige als Engelstalige beslissing aan de student bezorgen, dan wel door het OER ook in het Engels beschikbaar te stellen.

De respondenten halen aan dat er binnen hun instelling vaak Engelstalige opleidingen worden aangeboden, waardoor de onderwijstaal in het Engels is. Vanuit deze optiek wordt het gebruik van Engels in de interne beroepsprocedures beschouwd als een dienstverlening aan (internationale) studenten, met als doel een gelijke toegang tot rechtsbescherming te waarborgen.

Niettemin geven bijna alle geïnterviewde instellingen expliciet mee in hun beslissing dat een extern beroep bij de Raad wel in het Nederlands moet worden ingediend, aangezien de bestuurstaal van openbare orde is.

De instelling die hiervan afwijkt en zich beperkt tot enkel het Nederlands, gaf aan dat zij vroeger wel Engelstalige beroepen behandelde, maar in het licht van bepaalde rechtspraak van de RvS toch de keuze maakte om het strikt bij de bestuurstaal te houden, net omdat deze van openbare orde is.¹⁹¹ Er werd toen wel met een overgangperiode gewerkt en ingezet op communicatie om de studenten tegemoet te komen.

Een respondent van een andere instelling gaf aan dat zij nog niet in aanraking waren gekomen met Engelstalige beroepen. Toch gaven zij aan dat hoogstwaarschijnlijk ook zij het Engelstalig beroep zouden behandelen.

Een tweede belangrijk aspect betreft de toepassing van de formele vereisten, in het bijzonder de fysieke handtekening en de wijze waarop het verzoekschrift wordt ingediend. Uit de interviews bleek dat er toch een zekere evolutie merkbaar is van een strikt formele benadering

¹⁹¹ RvS 12 mei 2025, nr. 263.249.

naar een meer doelgerichte benadering.

Een van de instellingen hanteert een online formulier voor het indienen van interne beroepen. Het formulier is in principe enkel toegankelijk voor ingeschreven studenten, waardoor bepaalde ontvankelijkheidsvereisten minder relevant waren. Deze werkwijze is het gevolg van een weloverwogen beleidskeuze. Enerzijds is het, ondanks het risico dat studenten sneller deze procedure zouden opstarten, een toegankelijker manier om intern beroep aan te tekenen, anderzijds geeft de instelling aan dat zij prioriteit verlenen aan de inhoudelijke redenen die de studenten aanhalen in hun beroep, i.p.v. zich te richten op pure ontvankelijkheidsdiscussies.

Bijna alle onderwijsinstellingen werken nog met aangetekend schrijven en/of via het gebruik van het studenten-e-mailaccount als wijze waarop een intern beroep moet ingediend worden. Daarbij ligt de nadruk op twee essentiële ontvankelijkheidsvoorwaarden nl. het bezwaar indienen binnen de zeven kalenderdagen en de redenen van het beroep die de student opwerpt. Voor de andere ontvankelijkheidsvereisten kwam uit de interviews naar voren dat instellingen hier uiteenlopend mee omgaan.

Hoewel er in vele OER vermeld staat dat het verzoekschrift zowel aangetekend als via de studenten-e-mail moet ingediend worden, zijn er instellingen die het beroep toch behandelen als het enkel tijdig via het studenten-e-mail werd verstuurd, zelfs bij afwezigheid van een handtekening. Deze flexibele benadering wordt terug gemotiveerd vanuit de visie om de student de kans te bieden inhoudelijk bezwaren aan te voeren, eerder dan de focus te leggen op de formele aspecten.

Als motivering voor het behoud van de vereisten van een aangetekend schrijven in het OER, werd onder meer aangevoerd dat dit de student ertoe aanzet om het instellen van een beroep bewuster af te wegen, gelet op het formele karakter van de beroepsprocedure.

De rechtspraak van de Raad waarin erkend wordt dat het normdoel van de handtekening kan worden bereikt wanneer het intern beroep wordt ingediend via het studenten-e-mailaccount dat beveiligd is met een MFA,¹⁹² roept echter vragen op bij bepaalde instellingen. Zo werd erop gewezen dat, hoewel men gebruik maakt van een MFA, men niet bij elke aanmelding deze verificatie moet doorlopen, waardoor men eigenlijk ook nooit honderd procent zekerheid heeft dat het effectief de student is die heeft ingelogd.

Uit de interviews bleek dat een instelling nog niet in contact was gekomen met de evoluerende rechtspraak betreffende de handtekening en het normdoel ervan. De respondent verwees wel naar een arrest van 2024, waarin de Raad het beroep had verworpen omdat het aangetekend verzoekschrift niet door de student was ondertekend.¹⁹³

De respondent gaf aan zich bewust te zijn van de jurisprudentie inzake de handtekening en het normdoel, maar dat de instelling voorlopig principieel blijft vasthouden aan de vereiste

¹⁹² R.Stvb 13 december 2024, nr. RSTVB-2425-0399; R.Stvb 14 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0568; R.Stvb 14 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0567; R.Stvb 17 september 2025, nr. RSTVB-2526-0039.

¹⁹³ R.Stvb 3 mei 2024, nr. RSTVB-2324-0289.

van een fysieke ondertekening op straffe van onontvankelijkheid. Tegelijkertijd gaf de respondent wel aan dat, indien deze kwestie voor de Raad zou komen, zij hiermee rekening zouden houden in hun nieuwe beslissing. Deze keuze werd terug gemotiveerd vanuit een bredere visie op responsabilisering en juridisering. De handtekening is niet enkel een formalisme, maar zorgt er ook voor dat de student ervan bewust is dat hij een procedure start. Meerdere instellingen argumenteerden dat men later in het beroepsleven niet lichtzinnig met formalistische aspecten mag omgaan, dat men de inhoud van documenten die men ondertekent moet kennen en moet weten wie de documenten heeft ondertekend.

De interviews tonen wel aan dat instellingen een evenwicht proberen te vinden tussen toegankelijkheid en procedurele nauwkeurigheid. Zo voorzien sommige onderwijsinstellingen een sjabloon of checklist, waarbij de te vermelden gegevens voor het opmaken van een verzoekschrift reeds zijn aangegeven of moeten worden afgecheckt. Deze initiatieven wijzen eveneens op een verschuiving naar een faciliterende rol van de instelling in het kader van interne beroepsprocedures.

Wat opviel tijdens de interviews is dat bepaalde onderwijsinstellingen al anticiperen op mogelijke discussies over de ontvankelijkheid van een intern beroep. Dit doen ze door in hun interne beslissingen al subsidiair te oordelen over de gegrondheid van het beroep. Deze aanpak heeft als doel om de procedure o.a. efficiënter te maken. Indien het beroep als ontvankelijk wordt beschouwd door de Raad, kan men meteen ook over de gegrondheid oordelen, zodat de procedure niet langer wordt dan nodig. Dit geeft bovendien ook al een beeld aan de student over het oordeel van de onderwijsinstelling.

Samengevat kan worden verondersteld dat de rechtspraak van de Raad heeft geresulteerd in een meer genuanceerde benadering van de ontvankelijkheidsvoorwaarden. Hoewel de formele regels niet volledig worden overgeslagen, verschuift de nadruk steeds meer op een doelgerichte benadering.

1.3. De gegrondheid

Alle onderwijsinstellingen gaven aan dat er bij de beoordeling van een intern beroep inzake studievoortgangsbeslissing altijd rekening wordt gehouden met de individuele omstandigheden van de student. Deze beslissingen worden niet simpelweg gezien als een automatische toepassing, maar worden telkens afgestemd op de concrete situatie van de student en men gaat kijken naar bepaalde factoren: studievoortgang, eerdere trajecten, toekomstperspectief, persoonlijke omstandigheden, etc.

Vooraf bij examentuchtbeslissingen hanteren instellingen interne kaders die rekening houden met meerdere elementen. Een instelling gaf aan dat zij tabellen hebben die helpen met het beoordelen van de onregelmatigheden, waarbij er wordt gekeken naar aard, omvang, verzwarende omstandigheden (bijvoorbeeld: intentie) en ervaring van de student. Deze systematiek beoogt een consistente, maar tegelijk contextgevoelige besluitvorming.

Naast de individuele benadering blijkt dat de rechtspraak een rol speelt in de onderbouwing van beslissingen. Uit de interviews bleek dat respondenten vaak citeren en verwijzen naar arresten van de Raad om hun eigen beslissing te versterken en af te stemmen op de

beoordelingscriteria die door de Raad wordt gehanteerd. De rechtspraak fungeert daardoor niet enkel als toetsingskader, maar ook als een intern referentiepunt bij het beoordelen van dossiers.

Een bijkomend kenmerk dat uit de interviews kan afgeleid worden, is dat vele instellingen een proactieve houding aannemen bij het behandelen van beroepen. Wanneer studenten hun bezwaren niet duidelijk formuleren, trachten beroepsinstanties deze zelf te vinden. Dit impliceert dat beroepscommissies in bepaalde gevallen toch verder gaan dan enkel een strikt formele lezing van het verzoekschrift en op zoek gaan naar aanknopingspunten die invloed kunnen hebben op de beoordeling van het beroep.

Tegelijk blijken het niet enkel de onderwijsinstellingen die proactief handelen, maar ook in zekere mate de Raad zelf. Respondenten gaven aan dat de Raad soms reageert op elementen die inhoudelijk niet over de zaak zelf gingen of zelf argumenten opwerpt, die noch door de instelling, noch door de student werden vermeld, waardoor vaak de beslissing werd vernietigd. Hierdoor zijn instellingen breder gaan motiveren en trachten potentiële tegenargumenten van de Raad vooraf te beantwoorden.

Interne beroepsprocedures kunnen zeer intensief zijn, die veel werklast met zich meebrengen met strakke deadlines o.a. doordat de studievoortgangsbeslissingen altijd individueel beoordeeld moeten worden. De interviews brengen echter een spanningsveld aan het licht tussen enerzijds de toenemende motiveringsvereisten en anderzijds de praktische haalbaarheid ervan voor onderwijsinstellingen.

Respondenten merken op dat de Raad in toenemende mate een bijzonder grondige en gedetailleerde motivering verwacht. Beslissingen moeten op verschillende beoordelingspunten expliciet worden verduidelijkt en verantwoord. Hierdoor voelen hogeronderwijsinstellingen zich genoodzaakt om hun argumentatie zeer specifiek en precies te verwoorden, om te vermijden dat hun beslissing bij de minste onvolkomenheid of onzorgvuldigheid wordt vernietigd.

Er wordt expliciet verwezen naar budgettaire beperkingen en beperkte middelen, wat het moeilijk maakt om steeds aan deze strengere eisen te voldoen. Hierdoor heeft men het gevoel dat de Raad soms onvoldoende rekening houdt met de organisatorische realiteit van een instelling.

Daarnaast wordt er gewezen op een zekere inconsistentie van de Raad zelf. Waar hogeronderwijsinstellingen verplicht worden om elk relevant element uitvoerig te beoordelen en te motiveren, waarbij de Raad soms zelf selectiever te werk lijkt te gaan.

Uit de interviews bleek dat het in bepaalde gevallen niet altijd duidelijk was welke elementen voor de Raad doorslaggevend zijn bij het beoordelen van studievoortgangsbeslissingen. Zo is het ontbreken van één doorslaggevend element (bijvoorbeeld: toekomstperspectief) voor de Raad soms voldoende om reeds een beoordeling te geven, zonder dat hij dieper ingaat op de

andere elementen.¹⁹⁴

1.4. De samenstelling en werking van een interne beroepscommissie

Uit de interviews kwam naar voren dat de samenstelling van interne beroepsinstanties sterk verschilt tussen onderwijsinstellingen. Niet iedereen gebruikt dezelfde terminologie of er zijn leden die een andere functietitel hebben, waardoor de samenstelling uiteenlopend overkomt.

Hoewel veel instellingen werken met een meer “klassieke” beroepscommissie, kiest een ervan toch voor een gecentraliseerd model waarbij de beslissingsbevoegdheid bij één persoon ligt, eventueel ondersteund door andere medewerkers. Deze variatie illustreert de ruime organisatorische autonomie waarover instellingen beschikken bij de inrichting van hun interne beroepsprocedures. Alle instellingen lieten weten dat wanneer een beslissing wordt vernietigd, er doorgaans opnieuw geoordeeld wordt met dezelfde samenstelling om een nieuwe beslissing te maken. Er was één interne beroepsinstantie die door recente rechtspraak van de Raad zijn samenstelling heeft gewijzigd en ook meteen aangepast heeft in zijn OER.¹⁹⁵

Velen gaven aan dat er een zekere focus wordt gelegd op een duidelijke scheiding tussen de oorspronkelijke besluitvormer en de interne beroepsinstantie, dit om de onpartijdigheid te waarborgen.

Deze bevindingen demonstreren dat er, ondanks de institutionele diversiteit, een gedeeld bewustzijn bestaat omtrent het belang van onafhankelijkheid en zorgvuldige besluitvorming binnen interne beroepsinstanties.

1.5. Reflectie en doorwerking naar aanleiding van het verslag van het Rekenhof en interne data-analyses

Vele respondenten waren niet rechtstreeks bekend met het verslag van het Rekenhof. Slechts een minderheid van de respondenten was grondig vertrouwd met het verslag, en slechts één instelling gaf expliciet aan dat bepaalde topics in het rapport aanleiding gaven tot specifieke aanpassingen in het beleid.

Dat betekent echter niet dat het rapport geen invloed had. Bepaalde punten die in het rapport vermeld waren, werden op indirecte wijze meegedeeld via expertenfora en associaties.

Uit de interviews bleek enerzijds dat instellingen vooral vertrouwen op eigen cijfermateriaal, data-analyses en ervaringen bij het ontwikkelen en implementeren van hun beleid. Deze empirische benadering laat toe om studievoortgangsmaatregelen af te stemmen op de

¹⁹⁴ Meer toelichting hierover werd gegeven tijdens het interview met de Raad.

¹⁹⁵ Deze rechtspraak werd reeds behandeld in deze masterproef. Voor een verdere bespreking wordt verwezen naar “2.2. Een rechtsgeldige interne beroepscommissie met verwijzing naar D. Couck, ‘To speak or not to speak: de rol van leden met raadgevende stem in een beroepscommissie’ (noot onder R.Stvb 14 juni 2024, nr. RSTVB-2324-0422), TORB 2024-2025/1-2, 92.”

specifieke visie van de instelling. Anderzijds wordt ook rekening gehouden met gelijkaardige verslagen, besprekingen van onderwijsraden, beslissingen van de minister, etc.

Een opvallende trend is de groeiende inzet op data-analyses en eigen intern onderzoek. Verschillende onderwijsinstellingen hebben datateams die zich richten op het verzamelen en analyseren van studievoortgang en -efficiëntie. Deze data worden preventief aangewend om mogelijke risico's te signaleren en gerichte maatregelen te nemen.

Een illustratief voorbeeld van de doorwerking, niet rechtstreeks door het rapport, maar door rechtspraak en eigen praktijken, betreft de toepassing van een stopmaatregel. Wanneer een student in academiejaar 2019-2020 een stopmaatregel ontving, kon de universiteit of hogeschool een nieuwe inschrijving weigeren. De duur van deze weigering varieerde van één jaar tot onbepaald. Door de rechtspraak en in samenspraak met associaties zijn vele onderwijsinstellingen hierop teruggekomen en kozen velen voor een duur van één jaar. Dit creëerde meer uniformiteit en verhoogde de rechtszekerheid voor de student.

In een ander voorbeeld gaf een onderwijsinstelling aan dat zij een 30%-regel hebben geïmplementeerd. Aan de ene kant doordat dit voortvloeide uit decreet, aan de andere kant door een commissie studievoortgang die binnen de instelling o.b.v. interne data-analyses onderzocht hoe men best de studievoortgangsbewakingsmaatregelen vormgeeft en implementeert. Daarbij werd er ook geëvalueerd hoe men deze maatregelen kan optimaliseren voor de komende jaren.

Volgens een onderwijsinstelling waren de passages in het verslag die op hen betrekking hadden reeds verouderd. Op het moment dat het verslag gepubliceerd werd, waren zij een paar maanden eerder al begonnen met het implementeren van een nieuw systeem van studievoortgangsbewakingsmaatregelen voor academiejaar 2021-2022, gebaseerd op eigen empirisch onderzoek.

Communicatie was ook een belangrijk aandachtspunt in het verslag. De communicatie over studievoortgangsbewakingsmaatregelen aan de start van het academiejaar lag vooral bij eerstejaarsstudenten en minder bij tweede- en derdejaarsstudenten. Bij de aanvang van hun studies worden eerstejaarsstudenten nog overrompeld met meerdere infosessies met als gevolg dat mogelijke informatie verloren gaat.

Over het algemeen verstrekken de instellingen informatie aan studenten via diverse kanalen, waaronder de website, puntenblad, informatieve video's, informatiesessies, interne platformen zoals SharePoint, infographics, etc.

Het merendeel van de respondenten gaven aan dat eenmaal studenten een bewakingsmaatregel hebben opgelegd gekregen, zij daarna ook geïndividualiseerde e-mails krijgen die hen eraan herinneren dat ze aan die maatregel moeten voldoen. Daarbovenop krijgen studenten ook vaak de contactinformatie van studiebegeleiding. Het staat de student evenwel vrij om al dan niet gebruik te maken van deze ondersteuning.¹⁹⁶

Een van de instellingen deelde ook mee dat zij in samenwerking met een andere instelling

¹⁹⁶ Het niet benutten van deze ondersteuning kan door instellingen worden meegewogen bij de beoordeling van bijzondere individuele omstandigheden.

vanaf volgend academiejaar een nieuwe aanpak zullen implementeren. De studenten krijgen hun maatregel na de bekendmaking te zien, niet enkel via het puntenblad, maar ook via online toepassingen, zodat de studenten individueel en rechtstreeks doorverwezen kunnen worden naar mogelijke initiatieven die de onderwijsinstelling aanbiedt.

Voor tweede- en derdejaarsstudenten op (model)traject is het voor de meeste hogeronderwijsinstellingen daarentegen niet de bedoeling dat zij systematisch dergelijke communicatie of herinneringen ontvangen. Vanaf dat moment gaat men ervan uit dat de studenten behoren te weten wat deze maatregelen zijn of, indien zij toch nog vragen hebben, zelf de studietrajectbegeleider of een andere verantwoordelijke hierover contacteren. Een onderwijsinstelling gaf wel expliciet aan dat de ombudsdienst jaarlijks rondgaat, om niet enkel eerstejaars maar ook tweede- en derdejaars informatie te geven omtrent studievoortgang en naar aanleiding van de examens wordt over de maatregelen nog eens extra gecommuniceerd.

Voorts spelen sommige instellingen ook in op visuele elementen om de studievoortgang duidelijk weer te geven. Zo wordt op het account van de student gewerkt met kleurcodes die aantonen onder welke maatregel de student valt. Zo zijn een aantal geassocieerde instellingen gestart met een nieuwe toepassing voor hun studievoortgangsdossiers.

Er wordt gewerkt met een visueel opvolgingssysteem waarbij per studievoortgangsmaatregel een afzonderlijk kleurenblok wordt voorzien. De kleuren zijn gekoppeld aan een bindende voorwaarde nl. een 30%-regel, een drempel en een 75%-regel en verschijnen wanneer deze van toepassing zijn op de student. Ze veranderen van kleur naarmate de situatie acuter wordt. Aanvankelijk krijgt de student via zijn studentenaccount een witte indicator te zien met informatie waaruit blijkt dat hij minstens 30% studie-efficiëntie moet behalen én dat hij binnen de twee jaar moet slagen voor het drempelpakket.

Als een student minder dan 30% heeft na de examenperiode van januari kleurt de indicator geel. Indien de student geen 30% haalt na de examenperiode van juni wordt de indicator rood met de melding dat de student slechts nog één examenkans heeft tijdens de herexamens om zich te herpakken met het risico dat hij een stopmaatregel krijgt. Dus, elke keer dat een student zijn studievoortgangsdossier opent, ziet hij een visuele statusindicator aangevuld met bijkomende informatie over zijn situatie.

Een van de respondenten gaf aan dat zij werken met een SIMON-test, een niveautest die eerstejaarsstudenten moeten invullen, waaruit zij kunnen voorspellen wat het slaagpercentage van de student is. Vervolgens wordt hierop na de januari- en junizittijd elektronisch feedback gegeven. Studenten die na een examenperiode laag scoorden, bleken eveneens zwakker gescoord te hebben op de SIMON-test. Aan deze studenten wordt expliciet gevraagd om studie(traject)begeleiding te contacteren. Een andere onderwijsinstelling gaf bovendien aan dat zij vanaf volgende academiejaar eveneens de SIMON-test gaan implementeren.

Het verslag wijst erop dat universiteiten en hogescholen een autonomie genieten bij het organiseren en toepassen van studievoortgangsbewakingsmaatregelen. Deze autonomie resulteert in verschillen tussen onderwijsinstellingen, zowel qua inhoud als implementatie. Of

de studenten al dan niet zelf aan de slag gaan met de initiatieven die de onderwijsinstelling aanbiedt is hun keuze, maar ze worden er wel op gewezen zodat ze zich niet kunnen beroepen op onwetendheid over de voorwaarden waar ze moeten aan voldoen.

Een ander knelpunt dat werd besproken in het verslag, betreft studievoortgangsbewakingsmaatregelen die dienen gesteund te worden op empirische analyse, bij voorkeur o.b.v. eigen data uit de eigen instelling. Echter waren er grote discrepanties tussen de empirische analyses van de verschillende instellingen qua omvang, aard, gebruik en diepgang. Tegelijk blijkt, zoals reeds aangehaald, dat het gebruik van datagedreven besluitvorming de voorbije jaren sterk is toegenomen.

Niettemin gaven meerdere respondenten aan dat zij al langer data-analyses uitvoeren en dat het rapport daar weinig of geen invloed op heeft gehad. Een instelling duidde dat zij naar aanleiding van COVID-19-pandemie meer waren beginnen inzetten op informatiseren en analyseren.

Een andere instelling vermeldde dat sinds hun interne hervorming, een heel nieuw team werd samengesteld. Waar voordien slechts een tweetal personen instonden voor data-analyses, is dit vandaag een team van meerdere experts. Dit team staat vandaag o.a. ook in om te kijken hoe het studierendement evolueert van studenten die na een weigering, alsnog de kans hebben gekregen om terug in te schrijven aan de instelling. Daarnaast benadrukt de instelling ook dat zij altijd al met data en empirische-analyses hebben gewerkt: historische data, geaggregeerde en opleidingsspecifieke analyses, besprekingen, etc. die bovendien ook tweemaal per jaar in de Onderwijsraad worden besproken.

Andere respondenten lieten weten dat er inderdaad ruimte is om sterker in te zetten op het gebruik van verzamelde data. Sommige instellingen hebben specifiek laten weten dat ze met deze data ook proactief en ad hoc aan de slag gaan.

Een illustratief voorbeeld: een vak van zes studiepunten dat significant aantoonde dat studenten hier vaak niet op slaagden. Hierdoor heeft de onderwijsinstelling het opleidingsonderdeel herverdeeld in drie delen van elk drie studiepunten om de student per onderdeel te kunnen begeleiden. Daarnaast stuurde diezelfde instelling in mei een lijst met alle studenten die het risico lopen op een drempelweigering naar de opleidingen. Hierdoor kunnen de docenten vóór de zomer op een proactieve manier nog eens in gesprek gaan met die studenten.

Uit de interviews bleek ook dat over het algemeen de onderwijsinstellingen inzetten op heroriëntering wanneer nodig. Zoals wanneer de student een INT heeft gekregen, kan er in de beslissing staan dat het beter is voor de student om zich te heroriënteren in een andere opleiding voor meer kans op slagen. Vanaf dan is het vaak de taak van monitoraten, studie(traject)begeleiders, adviseurs, etc. om de student hierin te begeleiden. Het is echter nog altijd de eigen verantwoordelijkheid van de student om zich er al dan niet in te laten begeleiden.

Daarnaast werd door één van de respondenten erop gewezen dat zij recent een team hebben opgericht dat zich specifiek focust op heroriëntering. Dit team wacht niet tot een student een studievoortgangsbewakingsmaatregel opgelegd krijgt, maar analyseert en begeleidt de

student vroegtijdig o.b.v. behaalde resultaten. Zij kijken of de student in de juiste studierichting zit en helpen bij ondersteuning en heroriëntering. Daarnaast analyseren zij of deze begeleiding en initiatieven effectief bijdragen tot een goede studievoortgang.

Ten slotte werd door een onderwijsinstelling aangehaald dat zij o.a. werken met learning analytics. Deze tool geeft in percentage aan hoe “goed” een student bezig is. Bijvoorbeeld, wanneer er staat “90% van de studenten die in jouw situatie zitten, hebben de opleiding niet verder gezet”, kan dat de student een idee geven dat het misschien toch beter is om te heroriënteren. Deze instelling meldde ook dat studenten doorverwezen worden naar studiebegeleiders die hen hierbij verder kunnen ondersteunen.

1.6. De toepassing van studievoortgangsbewakingsmaatregelen

Beroepen blijken in de praktijk vaker gericht te zijn op weigeringen tot inschrijving dan op bindende voorwaarden. Tegelijkertijd wordt vastgesteld dat studenten steeds mondiger worden en hun verzoekschriften uitgebreider onderbouwen (al dan niet met ondersteuning van AI), wat de complexiteit van de (individuele) beoordeling verhoogt.

Zoals reeds vermeld, halen alle respondenten aan dat hun beslissingen inzake BVW en INT altijd gepaard gaan met een individuele beoordeling, waarbij er rekening wordt gehouden met verschillende factoren: studievoortgang, persoonlijke omstandigheden, eerdere trajecten, toekomstperspectief, etc.

Men gaat kijken naar de argumentering van de student waarin hij elementen zou kunnen inbrengen die wel degelijk invloed hebben op een bepaalde (examen)periode. Sommige respondenten haalden ook aan dat de rechtspraak de laatste maanden hierin geëvolueerd is. In de rechtspraak van de Raad komt steeds uitdrukkelijker naar voren dat men aan cumulatieve voorwaarden moet voldoen. Men kijkt niet meer of de student enkel uitzonderlijke omstandigheden kan aantonen, maar men zal ook kijken of de student kan aantonen dat hij in de toekomst wél zal slagen (toekomstperspectief).

Een opvallende methode bij één van de instelling was dat zij inzet op bemiddeling als alternatief voor een beslissing ten gronde. Zodra een beroep ontvankelijk is (en vanaf volgend academiejaar is de ontvankelijkheid geen vereiste meer), gaan zij de opleiding en de student proberen te sturen richting een bemiddelingstraject, onder leiding van een onafhankelijke en objectieve bemiddelaar. De bemiddeling is er om te voorkomen dat een intern beroep wordt verdergezet en beoogt dus conflicten op een toegankelijke, laagdrempelige en efficiënte wijze op te lossen om verdere procedures te vermijden. De cijfers van de onderwijsinstelling toonden aan dat dit traject een positief effect heeft. In academiejaar 2024-2025 kreeg de instelling 97 beroepen, waarvan 11 beroepen ofwel niet tijdig waren, ofwel niet waren ondertekend. Van die 97 beroepen hadden 78 beroepen betrekking op studievoortgangsbeslissingen, waarvan er 25 via bemiddeling waren opgelost.

1.7. Het drempelsysteem

Het drempelsysteem, specifiek de drempelvoorwaarden vormen een belangrijk discussiepunt binnen de interviews. De vraag die aan alle respondenten werd gesteld is of beslissingen in het kader van dit drempelsysteem volgens hen moeten worden beschouwd als individuele beslissingen dan wel als een loutere toepassing van het decreet.

Uit de interviews blijkt een aanzienlijk aantal respondenten het opleggen van een drempelpakket te beschouwen als een rechtstreekse toepassing van de CHO, waardoor zij minder aansluiting vinden bij de visie van de Raad en het recente arrest van de RvS.¹⁹⁷

Volgens velen is het pas een beroepsontvankelijke beslissing wanneer de weigering tot inschrijving effectief is geworden doordat men niet aan de voorwaarden van de drempel heeft voldaan. Het louter feit dat men onder de voorwaarden van een drempel zit, vloeit rechtstreeks voort uit de decretale tekst.

Het (net) niet behalen van de drempel door een student, volstaat op zich niet om een uitzondering te rechtvaardigen. Dit sluit aan bij bestaande rechtspraak en is ook de algemene mening van vele respondenten. Enkel wanneer er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden die een duidelijk verband tonen met het niet behalen van de drempel, kan een uitzondering worden overwogen. Deze beslissing kan men dan aanvechten voor een interne (beroeps)commissie. Bijvoorbeeld een student die binnen twee academiejaren ziek was tijdens een examen zal een onvoldoende reden zijn voor een uitzonderingsmaatregel, wanneer dat examen niet doorslaggevend is voor het al dan niet behalen van de drempel.

Verschillende respondenten wijzen op onduidelijkheden in de decretale bepalingen en het ontbreken van een eenduidige interpretatie in de parlementaire voorbereiding. Dit leidt ertoe dat instellingen uiteenlopende interpretaties hanteren, wat de rechtszekerheid voor studenten kan ondermijnen.

De doelstelling van de decreetgever met dit drempelsysteem was om de belasting en vertraging van de 'eeuwige student' op te lossen en de studenten reeds in een vroeg stadium te kunnen begeleiden en ze eventueel te laten heroriënteren. Door het arrest van de RvS mist men volgens sommige respondenten het eigenlijke nut van het drempelsysteem ingevoerd door de decreetgever.

1.8. Uitdagingen binnen het hoger onderwijs

Op het einde van de interviews werd aan de respondenten gevraagd hoe hun interne beroepscommissie omgaat met AI in zowel de verzoekschriften als tijdens examens en opdrachten (bijvoorbeeld: thesis).

Instellingen worden in toenemende mate geconfronteerd met het gebruik van AI. Vele respondenten wezen op een dubbel effect ervan. Enerzijds helpt AI de student om structuur te brengen, zich beter te verwoorden en schrijf- en spellingsfouten te controleren en te

¹⁹⁷ RvS 24 maart 2026, nr. 266.151.

corrigeren. Anderzijds brengt het veel werklast mee voor de interne beroepscommissies, want door het gebruik van AI gaat de essentie van het verzoekschrift soms verloren. Er worden ellenlange pagina's geschreven die niks meer te maken hebben met de bezwaren zelf of er wordt verwezen naar foutieve wetsartikelen, OER-artikelen of zelfs naar niet bestaande regelgeving. Dit is zeer tijdrovend en bemoeilijkt het werk van de juristen en medewerkers om relevante bezwaren te identificeren.

Een van de grootste uitdagingen rond AI bij evaluaties betreft de bewijsproblematiek. Het is immers vaak moeilijk om met zekerheid vast te stellen en in welke mate een student gebruik heeft gemaakt van AI.

Een van de respondenten verwees naar een arrest van november 2024.¹⁹⁸ Hier werd besproken dat wanneer er ernstige samenlopende vermoedens zijn die een student niet kan ontkrachten, de bewijslast naar de student verschuift. Deze benadering wordt binnen de instelling gehanteerd als een uitgangspunt om binnen hun eigen werkwijze sterk in te zetten op het verzamelen van aanwijzingen die een vermoeden van fraude kunnen onderbouwen.

Vervolgens werd er aan de respondenten gevraagd of zij voorstander waren van uniformiteit van studievoortgangsbewakingsmaatregelen binnen het hoger onderwijs. Hier waren de antwoorden ook verdeeld.

Aan de ene kant is het van belang dat hogeronderwijsinstellingen hun autonomie behouden, zodat zij hun beleid kunnen afstemmen op specifieke context, doelgroep en pedagogische visie waardoor eenvormigheid niet altijd evident is.

Aan de andere kant kan uniformiteit ervoor zorgen dat studenten een duidelijker beeld krijgen van de geldende regels die eenduidiger gecommuniceerd worden.

Een andere reden was dat uniformiteit ervoor zorgt dat men geen te grote ongelijkheden creëert en dat er minder concurrentiële verhoudingen ontstaan tussen de instellingen. Zo gaf een respondent aan dat studenten in bepaalde gevallen strategisch durven omgaan met hun studietraject door bewust te kiezen voor instellingen waar de studievoortgangsbewakingsmaatregelen minder strikt zijn, om zo hun slaagkansen te vergroten m.a.w. het vergelijken van instellingen op basis van de strengheid waarmee studievoortgangsbewakingsmaatregelen worden toegepast.

Tegelijk wordt opgemerkt dat volledige uniformiteit wellicht moeilijk haalbaar is. Bijvoorbeeld het drempelsysteem, geldt voor elke hogeronderwijsinstelling en toch wordt dit systeem niet altijd op dezelfde manier geïnterpreteerd. Een evolutie naar meer uniforme regels zou dan ook vereisen dat instellingen bereid zijn om gezamenlijk af te stemmen en initiatief te nemen om tot consensus te komen. Gelet op de bestaande cultuurverschillen tussen instellingen vormt dit echter geen vanzelfsprekende opgave.

Heel veel respondenten deelden mee dat ze openstaan om (jaarlijks) in dialoog te gaan met de Raad. Sommigen gaven aan dat een jaarlijks rapport met alle globale aandachtspunten en aanbevelingen zeer relevant kan zijn i.p.v. onderwijsinstellingen die zelf moeten achterhalen

¹⁹⁸ R.Stvb. 6 november 2024, nr. RSTVB-2425-0287.

en afleiden hoe men bepaalde rechtspraak interpreteert.

Zo was de georganiseerde studievoormiddag van de Raad voor velen een waardevolle bijdrage. Hier werd gericht ingezoomd op relevante aandachtspunten en recente arresten die hogeronderwijsinstellingen konden meenemen in hun eigen dossiers en besluitvorming.

2. De Raad

2.1. De rol van de Raad binnen het hoger onderwijs

De Raad is in de eerste plaats een rechtsprekend bestuursrechtcollege en geen beleids- of regelgevend orgaan. Zijn kerntaak bestaat uit het (af)toetsen van studievoortgangsbepalingen aan regelgeving en aan het onderwijs- en examenreglement van de betrokken onderwijsinstelling. Daarbij ligt de focus op het leveren van kwaliteitsvolle en efficiënte rechtspraak binnen een zo redelijk mogelijke termijn. Ook voor de Raad vormt dit een uitdaging.

De Raad kent de laatste jaren een sterke stijging van het aantal dossiers inzake studievoortgangsbetwistingen. Waar de instroom in 2020 nog rond de 190 dossiers lag, bedroeg deze in werkjaar 2024-2025 rond de 283 dossiers. Binnen het huidige werkjaar viel vooral de sterke toename van beroepen tegen studievoortgangsbewakingsmaatregelen op, in het bijzonder tegen de drempel. Volgens de respondenten is de instroom, vooral in de maand oktober, met 70% gestegen. Daarbij werd vermeld dat het de eerste keer is dat studenten tegen deze studievoortgangsbewakingsmaatregel een beroep konden instellen, wat mogelijk de aanzienlijke stijging verklaart. Het is dan ook qua uitstroom een uitdaging om al deze beroepen te behappen binnen een redelijke termijn.

Tegelijkertijd erkent de Raad dat zijn rechtspraak een zekere richtinggevende werking heeft, maar dat het absoluut niet de bedoeling is om aan rechterlijk activisme te doen. Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen enerzijds bindende rechtspraak en anderzijds aanbevelingen die in arresten worden opgenomen. De respondenten gaven aan dat aanbevelingen wel eens herhaald worden in arresten, maar dat ze niet geconfronteerd worden met herhaalde fouten van hogeronderwijsinstellingen die de rechtspraak niet respecteren.

Verder werd er dieper ingegaan op de consistentie van de rechtspraak en hoe deze bewaakt wordt. Uit het interview bleek dat men veel belang hecht aan consistentie van de rechtspraak om zo de rechtszekerheid naar zowel student als onderwijsinstelling te waarborgen. Er werd vervolgens benadrukt dat bovenstaande taak expliciet is verankerd in het DBRC-decreet. Zo bepaalt art. 10 dat de voorzitter de rechtspraak bewaakt binnen het Vlaams bestuursrechtcollege waarin hij bevoegd is. Daarnaast legt art. 12 de kamervoorzitter de verplichting op om ook binnen zijn eigen kamer consistentie te bewaken. Die bewaking gebeurt op verschillende manieren.

Ten eerste vindt er intern overleg plaats tussen de bestuursrechters. Hoewel zij niet inhoudelijk over concrete dossiers waarin zij zelf niet zetelen overleggen, bespreken ze wel de algemene juridische kwesties en terugkerende vraagstukken. Op deze manier wil men

voorkomen dat verschillende kamers elkaar zouden tegenspreken in hun rechtspraak.

Als tweede gebruikt de Raad de interne databank om o.a. eenheid in de rechtspraak te ondersteunen en te waarborgen. Het is een belangrijk hulpmiddel, waarin eerdere uitspraken systematisch worden bewaard. Deze databank stelt hen in staat om bij behandeling van nieuwe dossiers terug te grijpen naar relevante rechtspraak over gelijkaardige juridische kwesties. Hoewel de individuele beoordeling in elk dossier centraal staat, laat deze databank toe om een consistente juridische lijn te ontwikkelen.

Daarnaast deelt de Raad zijn rechtspraak op een toegankelijke manier met een breder publiek of andere onderwijsinstellingen via een vrij te consulteren online databank met zoekfunctie. Om te vermijden dat relevante rechtspraak beperkt blijft tot enkel een individueel dossier, wordt er niet enkel ingezet op een online databank, maar ook op andere kanalen zoals sociale media en de DBRC- nieuwsbrief. Via deze weg kunnen instellingen zelf kennisnemen van bepaalde juridische inzichten van het bestuursrechtcollege, zonder eerst zelf geconfronteerd te worden met een vernietigingsarrest.

Het is niet de bedoeling van de Raad dat deze externe communicatie impliceert dat hij optreedt als een regelgevende instantie, noch om algemene bindende regels op te leggen, maar wel om duidelijkheid en transparantie te verschaffen over de wijze waarop bepaalde juridische kwesties in de rechtspraak worden geïnterpreteerd.

2.2. De ontvankelijkheid

Uit het interview bleek dat de Raad rekening houdt met de steeds evoluerende digitale context binnen de hogeronderwijsinstellingen. Hoewel onderwijsinstellingen nog steeds hun autonomie behouden in het bepalen van de vormvereisten die zij hanteren voor het indienen van een intern beroep, benadrukken de respondenten dat deze vereisten redelijk moeten blijven en niet mogen uitmonden in een disproportionele beperking van de toegang tot de rechter.

Een van de duidelijkste doorwerkingen binnen de rechtspraak betreft de evolutie van de manuele handtekening, waarin de Raad heeft geoordeeld dat het normdoel van een handtekening ook op andere manieren kan worden bereikt dan via een klassieke (fysieke) handtekening. Indien uit de concrete omstandigheden blijkt dat de identiteit van de indiener voldoende vaststaat en de instelling kennis heeft kunnen nemen van het beroep, kan niet louter op basis van een strikte vormvereiste worden besloten tot onontvankelijkheid.

Tegelijk nuanceren de respondenten dat deze benadering niet betekent dat de handtekening overbodig wordt. De Raad verduidelijkt dat hij geen probleem heeft met het feit dat onderwijsinstellingen in hun OER blijven voorschrijven dat een intern beroep zowel via een aangetekende brief als via het studenten-e-mailaccount moet worden ingediend. Dit behoort volgens hem tot de autonomie van de universiteit of hogeschool die zelf bepaalt hoe zij haar interne beroepsprocedures inricht. Uit de rechtspraak van de Raad blijkt dat wanneer bijvoorbeeld een intern beroep niet fysiek werd ondertekend, maar wel via het officiële studentenaccount werd verzonden, de Raad oordeelt dat het normdoel van de handtekening is bereikt. Volgens hem weet de instelling immers voldoende zeker wie het beroep heeft ingediend. In dat geval acht hij het disproportioneel om het beroep louter omwille van het

ontbreken van een fysieke handtekening onontvankelijk te verklaren.

De respondenten halen hierbij ook expliciet aan dat men rekening moet houden met het feit dat we in een gedigitaliseerde wereld leven, en dus ook het hoger onderwijs deze digitalisering doormaakt. Studenten communiceren vandaag hoofdzakelijk via digitale platformen met hun studenten-e-mailadres dat zij gekregen hebben van de hogeronderwijsinstelling en waarvan ook verwacht wordt dat studenten altijd met dat e-mailadres communiceren.

Uit het interview kwam verder naar voren dat de inkanteling van de Raad binnen de DBRC ook heeft bijgedragen aan een meer soepele aanpak van ontvankelijkheidsgebreken. Door de inkanteling is er namelijk expliciet voorzien in de mogelijkheid om bepaalde vormgebreken te regulariseren.¹⁹⁹ Wanneer bijvoorbeeld een verzoekschrift niet ondertekend is, krijgt de student de mogelijkheid om dit gebrek binnen een bepaalde termijn recht te zetten. De Raad beschouwt de geregulariseerde versie vervolgens als de oorspronkelijk ingediende versie.

Ook de mogelijkheid (sinds de inkanteling) om verzoekschriften (en stukken) via het digitaal loket in te dienen, sluit aan bij deze evolutie. Zowel hogeronderwijsinstellingen, advocaten als studenten maken vaker gebruik van het digitale platform, mede vanwege de lagere kosten en de grotere efficiëntie in vergelijking met een aangetekende zending.

De bestuursrechters hebben de indruk dat de onderwijsinstellingen hun rechtspraak wel degelijk ernstig nemen en ook toepassen. Van zodra instellingen kennis hebben van de rechtspraak wordt deze volgens hen ook geïmplementeerd. Er zijn geen signalen dat instellingen moedwillig de rechtspraak naast zich neerleggen of systematisch weigeren deze toe te passen.

Ook specifiek m.b.t. de ontvankelijkheidsvereisten stellen zij algemeen vast dat ze niet de indruk hebben dat instellingen bewust vasthouden aan een te formalistische benadering die in strijd zou zijn met de rechtspraak. Wel gaven de respondenten aan dat in concrete dossiers nog discussie mogelijk blijft over de vraag of het "normdoel" van een bepaalde vormvereiste effectief werd bereikt.

Eventuele afwijkingen van de rechtspraak lijken eerder het gevolg te zijn van onwetendheid op het niveau van een bepaalde faculteit of individuele docent, dan uit een bewuste weigering om de rechtspraak toe te passen

De Raad bevestigt dat in zijn huidige rechtspraak Engelstalige verzoekschriften niet ontvankelijk zijn, omdat de proceduretaal Nederlands is. Tegelijkertijd geven de respondenten mee dat recent een ontwerp van decreet om de proceduretaal te regelen, plenair is goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Dit nieuwe decretale kader zal ervoor zorgen dat anderstalige verzoekschriften niet langer automatisch tot onontvankelijk zal leiden, maar later via het indienen van een Nederlandstalig verzoekschrift binnen een bepaalde termijn geregulariseerd kunnen worden.

Verder wordt er in de memorie van toelichting verduidelijkt dat de overtuigingsstukken buiten

¹⁹⁹ Art. 17 Procedurebesluit.

het toepassingsbereik van deze bepaling vallen, m.a.w. het Nederlands geldt enkel voor de stukken zoals het verzoekschrift en de antwoordnota's, maar geldt niet voor de overtuigingsstukken.

2.3. De gegrondheid

Een terugkerend thema in het interview is dat de Raad verwacht dat hogeronderwijsinstellingen elk dossier individueel beoordelen. Hij verduidelijkt daarbij dat de eerste beslissing, bijvoorbeeld een weigering wegens het niet behalen van een bindende voorwaarde of drempelvoorwaarde, in eerste instantie vaak een automatische toepassing van het OER vormt. Pas wanneer de student in intern beroep bijzondere omstandigheden aanhaalt, gaan de meeste onderwijsinstellingen een individueel onderzoek voeren.

Zoals eerder aangegeven, wordt de Raad niet vaak geconfronteerd met herhaalde fouten van instellingen die de rechtspraak niet respecteren noch met opmerkelijke verschillen tussen universiteiten of hogescholen in de manier waarop zij omgaan met rechtspraak. Integendeel, uit het interview gaven de bestuursrechters aan dat zij ook hier de indruk hebben dat de onderwijsinstellingen de rechtspraak doorgaans ernstig nemen en deze toepassen binnen hun eigen werking. M.a.w. als er ergens een principebeslissing wordt genomen of een bepaald rechtsvraagstuk wordt verduidelijkt, bestaat niet de indruk dat universiteiten en hogescholen deze rechtspraak bewust naast zich neerleggen.

Indien instellingen het inhoudelijk oneens zijn met een bepaalde interpretatie van de Raad, zullen zij eerder overgaan tot het aantekenen van cassatieberoep bij de RvS. In dit verband laten de bestuursrechters weten dat er sinds de inkanteling nog maar twee cassatiearresten op drie jaar tijd zijn ingesteld door de hogeronderwijsinstellingen, onder meer: het cassatieberoep over de drempelvoorwaarden en het cassatieberoep m.b.t. het gebruik van het studentenmailaccount.

Het is een ander verhaal wanneer een beroepsinstantie in een later, gelijkaardig dossier een beslissing neemt die overeenkomt met een beslissing die reeds eerder door de Raad is vernietigd. Het louter feit dat de dossiers sterke gelijkenissen en elementen vertonen, rechtvaardigt niet dat een interne beroepscommissie automatisch dezelfde beoordeling mag hanteren op basis van het eerdere dossier, wat in concrete dossiers aanleiding kan geven tot een vernietigingsarrest.

Er wordt benadrukt dat er steeds rekening moet gehouden worden met de concrete individuele omstandigheden die door de student worden aangehaald en dat deze omstandigheden op afzonderlijke en afdoende wijze gemotiveerd moeten worden. Het kunnen kleine verschillen zijn die toch een grote invloed hebben op dossiers. De respondenten vermelden dat zij niet het gevoel hebben dat onderwijsinstellingen louter hun algemeen beleid zonder individuele beoordeling toepassen. Volgens hen behandelen interne beroepsinstanties dossiers doorgaans individueel, al gebeurt dat niet altijd op een regelmatige of voldoende gemotiveerde manier.

Men wil hiermee geen buitensporige eisen opleggen aan hogeronderwijsinstellingen, maar verwacht dat hogeronderwijsinstellingen duidelijk aantonen waarom zij tot een bepaalde

beslissing komen en waarom aangevoerde omstandigheden volgens hen onvoldoende verklaren waarom een student de vereiste studievoortgang niet behaalde. De interne beroepscommissie moet concreet ingaan op de stukken en argumenten die de student aanbrengt. Indien een student bijvoorbeeld medische attesten, psychologische verslagen, huurovereenkomsten of andere bewijsstukken neerlegt, moet de instelling uitleggen waarom deze documenten volgens haar niet aantonen dat sprake is van bijzondere omstandigheden die het lage studierendement verklaren. In die zin moeten de puntjes op de i gezet worden.

Een ander belangrijk aspect m.b.t. de studievoortgangsbewakingsmaatregelen gaat over het toekomstperspectief. Uit het interview bleek dat men het toekomstperspectief als een soort tweede stap binnen de beoordeling van studievoortgangsbeslissingen beschouwt. Dit leidt soms tot misverstanden of verkeerde interpretaties bij de hogeronderwijsinstellingen betreffende de cumulatieve voorwaarden. De bestuursrechters brengen hierin echter de nodige nuance aan.

In eerste instantie rust de bewijslast op de student. Het is de verantwoordelijkheid van de student om aan te tonen dat er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden, bijvoorbeeld medische-, familiale-, of psychologische omstandigheden. De interne beroepscommissie dient vervolgens te onderzoeken of deze omstandigheden voldoende bewezen zijn en of ze daadwerkelijk het lage studierendement van de student kunnen verklaren. Daarnaast moet de student ook aannemelijk maken dat hij in de toekomst opnieuw voldoende studievoortgang zal kunnen boeken. Uit de rechtspraak van de Raad blijkt dat deze twee voorwaarden cumulatief zijn.²⁰⁰

Een positief toekomstperspectief volstaat niet op zichzelf. Wanneer de student dus niet voldoet aan beide voorwaarden en de instelling afdoende en zorgvuldig motiveert waarom de aangevoerde omstandigheden niet als bijzonder kunnen worden beschouwd, kan de weigering tot herinschrijving worden gehandhaafd.

Wanneer bijzondere omstandigheden worden aangetoond en aanvaard, moet er ook gekeken worden of deze omstandigheden nog steeds voortduren en welke impact zij hebben op de toekomstige slaagkansen van de student. Wanneer een student bijvoorbeeld vanwege langdurige ziekte slechte studieresultaten behaalde en deze medische problematiek naar verwachting zal aanhouden, kan dit een negatief toekomstperspectief verklaren.

Omgekeerd blijkt uit de rechtspraak van de Raad dat bepaalde individuele omstandigheden slechts een tijdelijke impact kunnen hebben op het studierendement. Zo gaf de Raad het voorbeeld van een student die gedurende een bepaalde periode geconfronteerd werd met gezondheidsproblemen. Inmiddels kon de student aantonen dat deze medische problemen behandeld werden en niet langer aanwezig waren (beperkt tot de tweede en derde examenperiode van academiejaar 2023-2024). In dat geval kon volgens de Raad moeilijk worden volgehouden dat deze omstandigheden nog een negatieve invloed zouden hebben op het toekomstig studierendement. In zulke situaties kunnen de bijzondere omstandigheden wel degelijk het lage studierendement verklaren, zonder dat daardoor automatisch een negatief

²⁰⁰ R.Stvb. 8 april 2026, nr. RSTVB-2526-0588.

toekomstperspectief ontstaat.²⁰¹

Hiermee wordt verduidelijkt dat het toekomstperspectief niet automatisch in elk dossier op dezelfde wijze beoordeeld wordt, maar samenhangt met de concrete bijzondere omstandigheden die door de student worden aangehaald. Zo oordeelde de Raad in een arrest van 8 april 2026 dat de interne beroepsinstantie niet onjuist of onredelijk had gehandeld door te besluiten dat de aangehaalde familiale en medische omstandigheden geen aanleiding gaven tot een gunstigere beslissing, aangezien uit de motivering bleek dat deze omstandigheden volgens de instelling onvoldoende een positieve toekomstige studievoortgang konden verantwoorden.²⁰²

Hiermee bevestigt de Raad opnieuw dat hij een individuele en trapsgewijze beoordeling vooropstelt, waarbij opnieuw de motivering en concrete omstandigheden van elk dossier centraal staan.

2.4. Het drempelsysteem

De Raad benadrukt dat de zogenoemde drempelvoorwaarden gekwalificeerd moeten worden als bindende voorwaarden, en daardoor een individuele, aanvechtbare studievoortgangsbeslissing zijn.

Het is anders dan de klassieke bindende voorwaarden, maar dat neemt volgens de respondenten niet weg dat de bedoeling van de decreetgever was om deze drempelvoorwaarden wel als individuele studievoortgangsbeslissing te zien, waardoor een interne beroepsinstantie toch bevoegd is om het dossier verder te beoordelen. De RvS heeft deze visie bovendien bevestigd in cassatie.

Volgens de Raad leidt de kwalificatie van de drempelvoorwaarde als bindende voorwaarde niet tot een uitholling van het drempelsysteem. De drempelvoorwaarden moeten immers worden beschouwd als een vorm van studievoortgangsbewaking, vergelijkbaar met de klassieke bindende voorwaarden die reeds langer bestaan binnen het hoger onderwijs. Het feit dat studenten tegen dergelijke maatregelen beroep kunnen instellen, heeft volgens de respondenten in het verleden evenmin geleid tot het verlies van hun functie of effectiviteit.

Daarnaast wordt erop gewezen dat ook bij de klassieke bindende voorwaarden relatief weinig beroepen worden ingesteld tegen de maatregel zelf. Studenten komen doorgaans pas in actie wanneer zij effectief geconfronteerd werden met een weigering tot herinschrijving.

Volgens de respondenten is er daarom geen reden om aan te nemen dat de kwalificatie van de drempelvoorwaarde als een aanvechtbare studievoortgangsbeslissing plots zou leiden tot een fundamentele ondermijning van het systeem. Het drempelsysteem wordt bijgevolg nog steeds als een volwaardig instrument van studievoortgangsbewaking en heroriëntering beschouwd. De mogelijkheid tot beroep doet volgens hen geen afbreuk aan dat doel, maar

²⁰¹ R.Stvb 31 januari 2025, nr. RSTVB-2425-0534.

²⁰² R.Stvb 8 april 2026, nr. RSTVB-2526-0591.

vormt slechts een noodzakelijke waarborg binnen een systeem dat ingrijpende gevolgen kan hebben voor het verdere studietraject van studenten.

2.5. De uitdagingen van de Raad

Zoals eerder werd vermeld, is er een duidelijke toename van het aantal beroepen inzake studievoortgangsbeslissing. Volgens de Raad lijkt deze stijging op het eerste gezicht verband te houden met de invoering van het drempelsysteem en de daarmee samenhangende studievoortgangsmaatregelen. Er wordt daarbij verwezen naar een stijging van ongeveer 70% in het aantal dossiers in werkjaar 2024-2025.

Uit het interview bleek dat men ook bewust is van de toenemende impact van AI binnen het hoger onderwijs, specifiek m.b.t. examenfraude. De bestuursrechters gaven aan dat ze AI niet beschouwen als een volledig nieuwe categorie binnen de examentucht. Volgens hen moet het gebruik van AI worden benaderd vanuit het bestaande kader.

AI wordt door de Raad opgevat als "een aspect zoals ieder ander"; m.a.w. de AI gerelateerde dossiers worden op dezelfde manier behandeld als andere examentuchtdossiers. Hierbij wordt er ook onderzocht of de genomen beslissing zorgvuldig en proportioneel is gemotiveerd. De focus ligt dus minder op AI als technologie an sich, maar net zoals bij andere vormen van examentucht wordt telkens concreet nagegaan welke elementen aanwezig zijn, welke bewijzen werden verzameld en hoe de instelling haar beslissing heeft gemotiveerd.

De respondenten wijzen erop dat het gebruik van AI grotendeels afhangt van de manier waarop hogeronderwijsinstellingen dit in hun OER regelen. Sommige onderwijsinstellingen hebben inmiddels specifieke bepalingen in hun OER opgenomen over AI-gebruik en wat de gevolgen ervan zijn. Dit normatief kader vormt vervolgens de basis waarop de Raad beslissingen van de instellingen toetst.

Tegelijkertijd hebben de respondenten niet de indruk dat het gebruik van AI de kwaliteit van verzoekschriften noodzakelijk negatief beïnvloedt. Volgens hen kan AI studenten net ondersteunen bij het aanbrengen van structuur in hun verzoekschrift.

Deel E. De analyse van de onderzoeksresultaten

De Raad heeft een centrale rol voor de rechtsbescherming van studenten binnen het hoger onderwijs. De decreetgever heeft er bewust voor gekozen om een gespecialiseerd administratief rechtscollege in te stellen dat op een snelle en toegankelijke manier uitspraak kan doen over studievoortgangsbeslissingen. Het besluitvormingsproces van de Raad beperkt zich echter tot de marginale toetsing. De Raad erkent ook dat zijn rechtspraak een zekere richtinggevende werking heeft, maar niet dat hij de bedoeling heeft om aan rechterlijk activisme te doen.

Uit het onderzoek kan men concluderen dat de rechtspraak van de Raad toch een belangrijke rol speelt in het verduidelijken en concretiseren van bepaalde procedurele vereisten en

beoordelingscriteria. Het feit dat de Raad in sommige arresten reeds suggestief aanbevelingen geeft aan hogeronderwijsinstellingen, zorgt ervoor dat zijn rechtspraak niet louter een beslechtende functie vervult, maar ook sturend werkt in de verdere toepassing en interpretatie van studievoortgangsbepalingen binnen het hoger onderwijs.

1. De ontvankelijkheid

Uit de onderzochte rechtspraak blijkt dat de Raad steeds vaker een doelgerichte benadering hanteert bij de beoordeling van ontvankelijkheidsvereisten. Recente rechtspraak toont aan dat de nadruk geleidelijk verschuift van de loutere naleving van de formele vormvoorwaarden naar het bereiken van het normdoel ervan. Om deze evolutie aan te tonen, werd specifiek gekeken naar de taalvereisten, de handtekeningvereisten en het gebruik van (studenten)mailaccounts.

Wat de taalvereisten betreft, bevestigt de Raad in zijn huidige rechtspraak dat Nederlands de bestuurstaal blijft en dat daardoor het verzoekschrift van de student in het Nederlands moet worden opgesteld. Anderstalige verzoekschriften worden bijgevolg onontvankelijk verklaard. Toch blijkt uit het interview met de Raad dat hier ook verandering gaande is. In het interview werd verwezen naar een recent ontwerp van decreet dat inmiddels plenair werd goedgekeurd en voorziet in een mogelijkheid tot regularisatie van anderstalige verzoekschriften. Hiermee lijkt de decreetgever ook tegemoet te willen komen aan de "formele problemen" waarmee (internationale) studenten in de praktijk geconfronteerd worden.

Deze evolutie wijst erop dat ook inzake taalvereisten geleidelijk wordt afgestapt van een louter strikt formalistische benadering waarbij men de effectieve toegang tot rechtsbescherming binnen het hoger onderwijslandschap probeert te waarborgen. Dit toont bovendien aan dat de doorwerking zich niet uitsluitend richt van de Raad naar de hogeronderwijsinstellingen, maar ook decretaal doorwerkt naar de Raad zelf en vervolgens opnieuw (onrechtstreeks) invloed uitoefent op de praktijk van de instellingen. Hierbij kunnen twee vragen worden gesteld.

- Zal deze doorwerking ertoe leiden dat hogeronderwijsinstellingen die momenteel uitsluitend Nederlandstalige verzoekschriften ontvankelijk verklaren, hun interne beroepspraktijken en hun OER hierop zullen aanpassen?
- Zal deze doorwerking ook zichtbaar worden bij hogeronderwijsinstellingen die in de praktijk reeds Engelstalige verzoekschriften behandelen, maar waarvan het OER formeel enkel het Nederlands vermeldt, door dit ook expliciet aan te passen in het OER?

Tevens kent de rechtspraak inzake de "natte" handtekening als formele vormvereiste een duidelijke ontwikkeling. Waar hogeronderwijsinstellingen traditioneel vast bleven houden aan een manuele handtekening, legt de Raad steeds vaker de nadruk op het normdoel achter deze eis, aangezien deze vormplicht niet absoluut is maar doelgebonden.

Volgens de Raad strekt de handtekeningvereiste er in essentie toe dat men met voldoende zekerheid kan vaststellen dat het intern beroep daadwerkelijk door de student zelf is ingediend. Wanneer deze identificatie op een andere wijze kan aangetoond worden, zoals het

verzoekschrift indienen via het studenten-e-mailaccount dat beveiligd is met een MFA, mag het louter ontbreken van een handtekening niet automatisch leiden tot een onontvankelijkheid van het beroep.

Wat de vereiste van een aangetekende zending betreft, lijkt de Raad een meer functionele benadering te hanteren. Het doel van deze vormvereiste is immers om te controleren of de vervaltermijn is overschreden of niet. Wanneer op een andere manier een vaste datum aan het intern beroep kan worden gekoppeld, zoals bij het indienen via de (studenten)e-mail, kan het ontbreken van een aangetekende zending niet automatisch leiden tot onontvankelijkheid ervan.

De Raad liet ook uit het interview blijken dat het disproportioneel zou zijn om het intern beroep omwille van strikte vormvereisten onontvankelijk te verklaren indien een onderwijsinstelling uit de concrete omstandigheden de student kan identificeren en bovendien kennis heeft kunnen nemen van het intern beroep binnen de vervaltermijn. Dit onderzoek toont aan dat de Raad steeds meer belang hecht aan een effectieve rechtsbescherming van studenten en minder aan louter strikt formele toepassingen van procedurele vormvoorschriften.

De Raad heeft de indruk dat onderwijsinstellingen hun rechtspraak naleven en niet bewust vasthouden aan een te formalistische benadering die in strijd zou zijn met de rechtspraak. In concrete dossiers is er soms wel nog discussie mogelijk over het al of niet bereiken van het normdoel van een bepaalde vormvereiste.

Uit de interviews met de hogeronderwijsinstellingen bleek dat veel instellingen redelijk flexibel omgaan met bepaalde ontvankelijkheidsvoorwaarden en doorgaans de rechtspraak van de Raad implementeren. Tegelijkertijd blijkt dat bepaalde instellingen toch kritische bedenkingen hebben bij deze doelgebonden benadering.

Zo blijven sommige instellingen bewust vasthouden aan de formele vereisten in hun OER, ook al houden zij in de praktijk rekening met de rechtspraak van de Raad. Er wordt hierbij benadrukt dat het de student er juist toe aanzet om het instellen van een beroep bewuster af te wegen. Daarbij gaven sommige instellingen aan dat het gebruik van MFA volgens hen geen absolute garantie biedt m.b.t. de identiteit van de student.

Hieruit blijkt dat de evolutie naar een meer doelgerichte benadering binnen de rechtspraak niet zonder "spanning" verloopt binnen het hoger onderwijslandschap. Hoewel de hogeronderwijsinstellingen doorgaans de rechtspraak van de Raad implementeren, blijven sommigen belang hechten aan duidelijke formele procedurevereisten vanuit het oogpunt van rechtszekerheid, controleerbaarheid en de ernst van de beroepsprocedure.

2. De gegrondheid

Uit het onderzoek bleek dat ook de rechtspraak inzake de inhoudelijke beoordeling een duidelijke invloed uitoefent op de interne beroepspraktijken van hogeronderwijsinstellingen.

De rechtspraak toont aan dat de Raad veel belang hecht aan de wijze waarop een interne

beroepsinstantie op afdoende wijze haar beoordeling omtrent studievoortgangsbepalingen motiveert. Interne beroepsinstanties mogen zich niet beperken tot een verwijzing naar het OER of tot het gebruik van standaardformuleringen. De beslissing moet aantonen dat de specifieke argumenten en persoonlijke omstandigheden van de betrokken student daadwerkelijk zijn overwogen en afgewogen. De Raad verlangt dus niet noodzakelijk dat op elk argument afzonderlijk wordt geantwoord, maar wel dat uit de beslissing voldoende duidelijk blijkt waarom de aangevoerde elementen niet tot een andere uitkomst leiden.

Uit het interview kan enigszins worden afgeleid dat de Raad over het algemeen de indruk heeft dat hogeronderwijsinstellingen de individuele beoordeling ernstig nemen, maar tegelijk verwacht hij dat onderwijsinstellingen expliciet en concreet motiveren waarom bepaalde omstandigheden onvoldoende doorwegen of waarom een negatief toekomstperspectief wordt aangenomen.

Hoewel de Raad benadrukt dat zijn taak in essentie rechtsprekend van aard is, blijkt uit het interview dat de rechtspraak van de Raad in de praktijk ook een bredere doorwerking kent binnen de hogeronderwijsinstellingen. Initiatieven zoals studiedagen, nieuwsbrieven en communicatie via sociale media kunnen daarbij een ondersteunende rol te spelen in de verspreiding van bepaalde richtlijnen en aandachtspunten.

Deze evolutie brengt ook bepaalde uitdagingen met zich mee. In de eerste plaats werd gewezen op toenemende druk en werklast die sommige onderwijsinstellingen ervaren, zeker in piekperiodes. De verwachting dat beslissingen steeds uitgebreider, gedetailleerder en nauwkeuriger moeten gemotiveerd worden om te vermijden dat de beslissingen bij de minste onvolkomenheid of onzorgvuldigheid worden vernietigd, vraagt van interne beroepsinstanties een aanzienlijke tijd en middelen waarover zij niet altijd beschikken.

Ten tweede kwam uit de interviews naar voren dat sommige instellingen in hun interne besluitvormingsprocessen al proactief reageren op mogelijke discussie inzake ontvankelijkheid bij de Raad. Wanneer er onzekerheid bestaat, beperken bepaalde instellingen zich niet langer uitsluitend tot een beslissing over de ontvankelijkheid, maar behandelen ze subsidiair ook de gegrondheid van het dossier.

Tegelijk blijkt dat ook de Raad zelf een actieve rol speelt binnen deze evolutie. In bepaalde dossiers betreft de Raad elementen of juridische argumenten in zijn beoordeling die niet expliciet door de student of de hogeronderwijsinstelling worden aangevoerd. Dit heeft ertoe geleid dat instellingen hun beslissingen uitgebreider en meer anticiperend zijn gaan motiveren, waarbij zij vooraf trachten in te spelen op mogelijke opmerkingen of redeneringen van de Raad.

Dit onderzoek toont aan dat de rechtspraak van de Raad een steeds grotere invloed uitoefent op de wijze waarop hogeronderwijsinstellingen hun intern beroepsprocedures vormgeven. Het steeds vaker anticiperen op mogelijke beoordelingen van de Raad door hun interne beroepsbeslissingen grondiger en uitgebreider te motiveren, heeft als doel de mogelijke vernietigingsgronden of discussiepunten reeds vooraf op te vangen.

Als laatste werd er gewezen op een zekere onduidelijkheid of inconsistentie binnen de rechtspraak van de Raad zelf, in het bijzonder bij een INT. Verschillende instellingen wezen erop dat de Raad de afgelopen maanden meer nadruk lijkt te leggen op de cumulatieve voorwaarden die bij de beoordeling in rekening moeten worden gebracht.

In bepaalde dossiers blijkt het ontbreken van één doorslaggevend element reeds voldoende voor de Raad om tot een beoordeling te komen, zonder nog dieper in te gaan op andere elementen van het dossier (de overige cumulatieve voorwaarde). Voor sommige instellingen was dit echte niet duidelijk.²⁰³

2.1. De verschuiving naar een meer juridisch onderbouwde beoordelingspraktijk

Een aandachtspunt hierbij is dat deze evolutie lijkt gepaard te gaan met een toenemende juridisering. Wanneer instellingen hun beslissingen anticiperend beginnen op te bouwen in functie van een mogelijk extern beroep bij de Raad, verschuift de nadruk geleidelijk van een laagdrempelige heroverweging naar een meer juridisch onderbouwde besluitvorming.

Vanuit dit perspectief lijkt de interne beroepsprocedure geleidelijk aan te evolueren naar een procedure waarin op voorhand rekening wordt gehouden met mogelijke vernietigingsgronden en toekomstige argumenten van de Raad. Het feit dat sommige instellingen bij twijfel over ontvankelijkheid al subsidiair de gegrondheid van een zaak bekijken, illustreert hoe de rechtspraak van de Raad in toenemende mate doorwerkt binnen de interne beroepspraktijk.

Dit leidt tot de vraag in hoeverre het oorspronkelijke doel van een intern beroep hierdoor evolueert. Hoewel deze juridisering kan bijdragen tot een meer zorgvuldige en juridisch onderbouwde besluitvorming, bestaat tegelijk het risico dat interne beslissingen dermate meer juridisch-technisch worden gemotiveerd, waardoor de begrijpelijkheid ervan voor de student complexer kan worden.

3. Het drempelsysteem

Het recente drempelsysteem en de daaraan gekoppelde drempelvoorwaarden hebben het hoger onderwijslandschap ingrijpend gewijzigd. Deze maatregelen hebben niet alleen impact gehad op de studievoortgang van studenten, maar hebben ook geleid tot een duidelijke toename van het aantal beroepen bij de Raad. Zowel de rechtspraak als het empirisch onderzoek tonen aan dat bij de beoordeling van deze drempelvoorwaarden reeds inkt gevloeid is over de vraag of de drempelvoorwaarden volgen uit het decreet of toch aanzien moeten worden als bindende voorwaarden conform art. I.3, 69°, f) CHO.

De Raad benadert voornamelijk de drempelvoorwaarden als een vorm van studievoortgangsbewakingsmaatregel die nauw aansluit bij de klassieke bindende voorwaarden. Deze visie werd bovendien nog eens bevestigd in een cassatiearrest van de

²⁰³ Deze onduidelijkheid wordt verder besproken bij de eerste aanbevelingen van deze masterproef.

RvS. Volgens de Raad betekent dit niet dat het drempelsysteem zou worden uitgehold aangezien studenten vaak pas in actie komen wanneer zij geconfronteerd worden met een INT.

Hieruit kan afgeleid worden dat een individuele beoordeling binnen de drempelvoorwaarden essentieel blijft, hoewel ze decretaal werden ingevoerd met als doel de belasting en de vertraging van de zogenaamde “eeuwige student” op te lossen. Onderwijsinstellingen kunnen zich daarbij niet beperken tot enkel de toepassing van het decreet, maar moeten eveneens rekening houden met de concrete individuele omstandigheden.

Hoewel de onderwijsinstellingen de rechtspraak van zowel de Raad als van de RvS zullen implementeren in hun interne beoordelingen, gaven sommigen aan het inhoudelijk niet eens te zijn met deze visie. Het louter feit dat men onder de voorwaarden van een drempel zit, vloeit volgens de meesten rechtstreeks voort uit het decreet. Volgens hen mist men zo het eigenlijke nut van het drempelsysteem aan sich.

Bovendien blijkt dat de impact van het drempelsysteem verder rijkt dan enkel de interne en externe beroepsinstanties. In de podcast, *Mag het iets minder zijn?* gaf prof. S. Verbeyst aan²⁰⁴ dat het drempelsysteem eveneens (onrechtstreeks) invloed uitoefent op de docent. Doordat de interne beroepscommissie op een zodanige manier afdoende moet motiveren, zijn docenten tevens genoodzaakt uitgebreider toe te lichten waarom een student een bepaald examenresultaat niet heeft behaald. Dit geldt ook wanneer het gaat om een zeer laag resultaat, waarvan het reeds duidelijk is dat de student na afloop van de beroepsprocedure, nog steeds een onvoldoende zal behouden.

Hoewel deze motiveringsplicht noodzakelijk is, zodat de interne beroepscommissie over voldoende en grondige elementen beschikt om een dossier zorgvuldig te beoordelen, leidt dit in de praktijk tot een aanzienlijke bijkomende werklast. Daarbovenop ontstaat soms het gevoel dat de professionele geloofwaardigheid van de docent steeds meer onder juridische verantwoording komt te staan.

Volgens professor S. Verbeyst brengt het ook een aanzienlijke verandering voor de studenten met zich mee, voornamelijk in de manier hoe zij hun examens voortaan afleggen. Doordat studenten maar vier examenkansen meer hebben en de gevolgen van het drempelsysteem zeer ingrijpend kunnen zijn, kan de druk om te slagen toenemen. Dit verhoogt het risico tot examenfraude, al dan niet via meer geavanceerde of creatieve methoden.²⁰⁵

Bovendien kan vanuit deze vaststelling worden gesteld dat het aantal dossiers met betrekking tot examentucht mogelijks zal toenemen, waardoor de werklast voor de interne beroepscommissie en de Raad ook opnieuw zal stijgen.

²⁰⁴ Vaststellingen en opmerkingen gebaseerd op eigen praktijkervaringen en anekdotes binnen het hoger onderwijs.

²⁰⁵ VERBEYST S. en VAN DE WEYER P., ‘Bedankt Ben Weyts!’, *Mag het iets minder zijn?* 8 maart 2026, 13:52, <https://open.spotify.com/episode/5JvLip2lUFWQaTbpztNMGn> (geraadpleegd op 21 mei 2026).

3.1. De drempelvoorwaarden tussen decretale toepassing en individuele beoordeling

Een kritische noot dringt hier echter op. De visie van de Raad en van de RvS kan worden verdedigd vanuit het oogpunt van rechtsbescherming voor de student. Het drempelsysteem heeft immers een aanzienlijke impact over het verdere academische traject van een student, vooral wanneer die resulteert in een weigering van inschrijving voor een bepaalde opleiding gedurende zes academiejaren. Vanuit dat perspectief lijkt het redelijk dat hogeronderwijsinstellingen deze maatregel als een aanvechtbare beslissing moeten zien. Het feit dat de Raad de drempelvoorwaarden functioneel benadert als een vorm van studievoortgangsbewaking die nauw aansluit bij klassieke bindende voorwaarden, kan dus worden gezien als een logisch verlengstuk van zijn bestaande rechtspraak.

Anderzijds kan er ook begrip worden opgebracht voor de bezorgdheden van verschillende onderwijsinstellingen. Het drempelsysteem werd decretaal ingevoerd met de bedoeling om o.a. langdurige studietrajecten van zogenaamde "eeuwige studenten" tegen te gaan. De drempelvoorwaarden zijn bovendien verbonden aan een vaste decretale termijn van twee academiejaren waarbinnen het drempelpakket moet worden verworven. Vanuit die logica zou het louter niet behalen van het drempelpakket in essentie rechtstreeks voortvloeien uit het decreet zelf, waardoor de beoordelingsruimte beperkter zou moeten zijn dan bij klassieke bindende voorwaarden.

Bovendien kan de vraag worden gesteld of de benadering van de Raad en van de RvS ertoe kan leiden dat het onderscheid tussen de klassieke bindende voorwaarden en de drempelvoorwaarden deels vervaagt. Sinds de invoering van het drempelsysteem vallen alle studenten die zich hebben ingeschreven in academiejaar 2023-2024 automatisch onder dit systeem.

Wanneer de drempelvoorwaarden eveneens als afzonderlijke aanvechtbare beslissing worden beschouwd, ontstaat het risico dat studenten in een vroeger stadium een procedure zullen opstarten. Zowel de Raad als verschillende hogeronderwijsinstellingen gaven tijdens de interviews aan dat beroepen tegen de bindende voorwaarden in de praktijk relatief beperkt blijven en dat de studenten doorgaans pas actie ondernemen vanaf een effectieve weigering tot inschrijving (INT). Door de benadering van de Raad en RvS kan hier enigszins verandering in komen.

Doordat studenten binnen een vaste periode van twee academiejaren hun volledige drempelpakket moeten behalen, kan dit er immers toe leiden dat studenten sneller geneigd zijn om de opgelegde drempelvoorwaarden aan te vechten. Bij de klassieke bindende voorwaarden ontbreekt dergelijke strikte decretale termijn, waardoor de urgentie om onmiddellijk beroep in te stellen minder groot kan zijn.

Zoals eerder aangehaald zijn de gevolgen van het niet behalen van het drempelpakket bijzonder ingrijpend. Hieruit lijkt het niet ondenkbaar dat studenten sneller de reflex zullen hebben om reeds in een vroeg stadium procedurele stappen te ondernemen.

Deze benadering kan bovendien extra werklast opleveren voor zowel de interne beroepsinstanties als de Raad. Dat is relevant, aangezien de Raad tijdens het interview reeds wees op een aanzienlijke stijging van het aantal dossiers inzake studievoortgangsbeslissingen, waarbij vooral de invoering van het drempelsysteem een belangrijke rol zou hebben gespeeld. Een verdere uitbreiding van het aantal aanvechtbare beslissingen zou deze evolutie mogelijks nog kunnen versterken.

Daarnaast rijst de vraag hoe deze beroepsmogelijkheid zich verhoudt tot de decretale logica van het drempelsysteem zelf. Wanneer de student de opgelegde drempelvoorwaarden afzonderlijk kan aanvechten en deze vervolgens kunnen worden vernietigd, kan men zich afvragen in welke mate de student nadien nog onder de strikte toepassing van het drempelsysteem valt. Vanuit dat oogpunt stelt zich de vraag of de ruime aanvechtbaarheid van drempelvoorwaarden de efficiëntielogica van het decretaal systeem niet gedeeltelijk onder druk zet.

Het decreet beoogde immers net sneller duidelijkheid te creëren omtrent studievoortgang binnen de eerste fase van de opleiding. Doordat drempelvoorwaarden eveneens als aanvechtbare beslissingen worden beschouwd, kan men zich afvragen of het drempelsysteem niet verschuift naar een meer geïndividualiseerde beoordeling die inhoudelijk dichter aanleunt bij de logica van de klassieke bindende voorwaarden.

4. De uitdagingen inzake AI

Een bijkomende uitdaging binnen het onderwijs is het inzetten van AI bij verzoekschriften en (examen)opdrachten. Zowel de Raad als hogeronderwijsinstellingen worden (vaker) geconfronteerd met dossiers waarin AI-tools een invloed hebben.

Wat betreft het gebruik van AI bij verzoekschriften, lijkt dit minder problematisch binnen de context van de beroepsprocedure, het wordt over het algemeen zelfs aangeraden om AI te gebruiken. Het kan een ondersteunende rol bieden bij het structureren en formuleren van het verzoekschrift. Tegelijk blijft het wel van belang dat het verzoekschrift de persoonlijke bezwaren en feitelijke situatie van de student voldoende weerspiegelt.

Een andere situatie doet zich voor bij het gebruik van AI tijdens examens en (examen)opdrachten. Hier situeert de problematiek zich voornamelijk binnen het kader van examentucht. Hogeronderwijsinstellingen worden geconfronteerd met dossiers waarin vermoedens bestaan van AI-gebruik, maar tegelijkertijd is het moeilijk om dit te bewijzen. De Raad gaf aan dat AI op zich geen volledig nieuwe categorie vormt, maar beoordeeld wordt binnen het bestaande kader van examenfraude en tucht. Daarbij blijft volgens de Raad vooral een zorgvuldige motivering en een correcte bewijsvoering essentieel.

Bovendien werd in een arrest van 2024 van de Raad vermeld dat wanneer er ernstige vermoedens zijn die een student niet kan ontkrachten, de bewijslast naar de student verschuift.

"Op basis hiervan kon de verwerende partij redelijkerwijze besluiten dat er ernstige, samenlopende vermoedens van examenfraude bestonden en dat het gedrag van de

verzoekende partij beschouwd kon worden als onregelmatig volgens artikel 118, §2 OER. De bewijslast verschuift vervolgens naar de verzoekende partij. Het komt haar toe om deze vermoedens te ontkrachten.”²⁰⁶

4.1. Is een verschuiving van bewijslast mogelijk in het kader van een tuchtprocedure?

Het is zeker geen onlogische redenering dat wanneer er ernstige en samenlopende aanwijzingen of vermoedens van fraude bestaan, het aan de student is om dit tegendeel te bewijzen.

Echter, wie voor een tuchtorgaan moet verschijnen, geniet het vermoeden van onschuld (in dubio pro reo).²⁰⁷ Het behoort dan ook niet tot de verantwoordelijkheid van de student om zijn onschuld aan te tonen.²⁰⁸ Volgens de RvS vormt het vermoeden van onschuld evenwel een ‘fundamenteel beginsel van het tuchtrecht’ uit, op grond waarvan eenieder tegen wie een tuchtvervolgning is ingesteld voor onschuldig wordt gehouden totdat zijn schuld in rechte is bewezen.²⁰⁹

Een tuchtstraf kan, met inachtneming van bovenstaand beginsel, enkel worden opgelegd wanneer de tuchtoverheid over voldoende en concrete bewijsmaterialen beschikt, waaruit blijkt dat de ten laste gelegde feiten bewezen zijn.²¹⁰ Dit moet bovendien op duidelijke wijze blijken uit de motivering van de tuchtbeslissing.²¹¹

Hieruit kan afgeleid worden dat een student wel degelijk een tuchtstraf opgelegd kan krijgen, ook wanneer er niet met absolute zekerheid is aangetoond dat hij fraude heeft gepleegd. Echter is het immers niet de bedoeling dat de student deze bewijslast draagt en zijn onschuld moet bewijzen.

²⁰⁶ R.Stvb 6 november 2024, nr. RSTVB-2425-0287.

²⁰⁷ STEVENS J. en DAL G., *Advocatentuchtrecht: Hoofdstuk 1 Tuchtrecht en tuchtrechtspraak: III. Het fout-begrip en het bewijs van het tuchtvergriep*, Kluwer 2022, 74 -75.

²⁰⁸ RvS 6 mei 2008, nr. 182.684, Dekaezemaeker.

²⁰⁹ TODTS L., MOLLIN N., NEIRINCK J. en VANEETVELDE J., ‘Het vermoeden van onschuld in bestuurszaken: over concrete vermoedens, ernstige risico’s op en aanwijzingen van ondermijnende criminaliteit’, *T.Gem* 2025/4, (174) 177.

²¹⁰ OPDEBEEK I. en COOLSAET A., *Algemene beginselen van ambtenarentuchtrecht: Hoofdstuk 8. Tuchtprocedure en rechten van de verdediging*, die Keure 2011, 348.

²¹¹ RvS 5 februari 2009, nr. 190.236, Sergant.

Deel F. De conclusie

Deze masterproef onderzocht in welke mate de rechtspraak van de Raad doorwerkt in de beslissingspraktijk van de interne beroepsinstanties binnen het hoger onderwijs.

De rechtspraak bevestigt dat artikel I.3, 69° CHO een limitatief karakter heeft, waardoor de bevoegdheid van de Raad strikt moet worden geïnterpreteerd. Bovendien beschikt de Raad slechts over een marginale toetsingsbevoegdheid. Nochtans toont de analyse aan dat de Raad binnen deze begrensde bevoegdheid een belangrijke impact heeft op de manier waarop interne beroepscommissies hun beslissingen motiveren en organiseren.

De klassieke formalistische naleving van de ontvankelijkheidsvereisten lijkt binnen de rechtspraak van de Raad steeds meer plaats te maken voor een doelgerichte beoordeling, waarbij niet langer wordt gekeken naar de strikte naleving van formele vormvereisten, maar naar het normdoel ervan. Vormvoorschriften mogen namelijk niet leiden tot een disproportionele beperking van de toegang tot de rechter. Uit de interviews blijkt dat verschillende hogeronderwijsinstellingen al redelijk flexibel omgaan met bepaalde voorwaarden, zoals de taalvereisten. Daarnaast heeft ook de rechtspraak van de Raad geleid tot verdere flexibilisering van bepaalde ontvankelijkheidsvereisten, zoals de fysieke handtekening en het gebruik van het (studenten)mailaccount.

Uit zowel de rechtspraak als uit de interviews blijkt dat er groot belang wordt gehecht aan een zorgvuldige, individuele en afdoende gemotiveerde besluitvorming, waarbij rekening wordt gehouden met alle relevante elementen. Van interne beroepsinstanties wordt verwacht dat wanneer zij een beslissing ten gronde behandelen, zij zich niet beperken tot een loutere bevestiging van eerdere beslissingen, arresten of bepalingen uit het OER. Het is de taak van de interne beroepscommissies om concreet in te gaan op de stukken en argumentatie die de student aanbrengt en om afdoende te motiveren waarom deze documenten niet aantonen dat er sprake is van bijzondere omstandigheden. Dat de Raad zelf aangeeft niet de indruk te hebben dat hogeronderwijsinstellingen zijn rechtspraak bewust naast zich neerleggen, vormt een belangrijke indicatie van de daadwerkelijke doorwerking van deze rechtspraak binnen de interne besluitvormingspraktijk.

Bovendien zijn deze invloeden zowel formeel als informeel merkbaar binnen de instellingen. Enerzijds uit zich dit formeel door bijvoorbeeld aanpassingen in het OER of de ECTS-fiches aan te brengen. Anderzijds beïnvloedt de rechtspraak informeel de wijze waarop bijvoorbeeld instellingen hun vakken reorganiseren en de wijze waarop beroepscommissies zetelen en hun dossiers motiveren.

Niet enkel mede door rechtspraak van de Raad, maar ook op basis van eigen onderzoek en evaluaties zetten hogeronderwijsinstellingen actief in op begeleiding en heroriëntering van studenten. De afgelopen jaren maakten zij steeds vaker gebruik van data-analyses om beter inzicht te krijgen in de studievoortgang van de studenten. Bovendien voorzien zij in diverse ondersteunings- en begeleidingsinitiatieven die studenten moeten helpen om hun studievoortgang tijdig bij te sturen en studievertraging te beperken.

Daarnaast nemen de studievoortgangsbewakingsmaatregelen, in het bijzonder de toepassing van de drempelvoorwaarden, een prominente plaats in binnen dit onderzoek. Zowel vanuit de rechtspraak als uit de interviews blijkt dat deze drempelvoorwaarden recent aanleiding gaven tot uiteenlopende visies. Inmiddels is er rechtszekerheid over de manier waarop ze juridisch moeten worden toegepast, hetgeen werd bevestigd in een cassatiearrest van de RvS. Toch blijven er nog steeds bedenkingen bestaan bij hogeronderwijsinstellingen omtrent de concrete toepassing en gevolgen van deze studievoortgangsbewakingsmaatregel. Het blijft dan ook afwachten hoe het drempelsysteem en de drempelvoorwaarden zich verder zullen ontwikkelen binnen het hoger onderwijs.

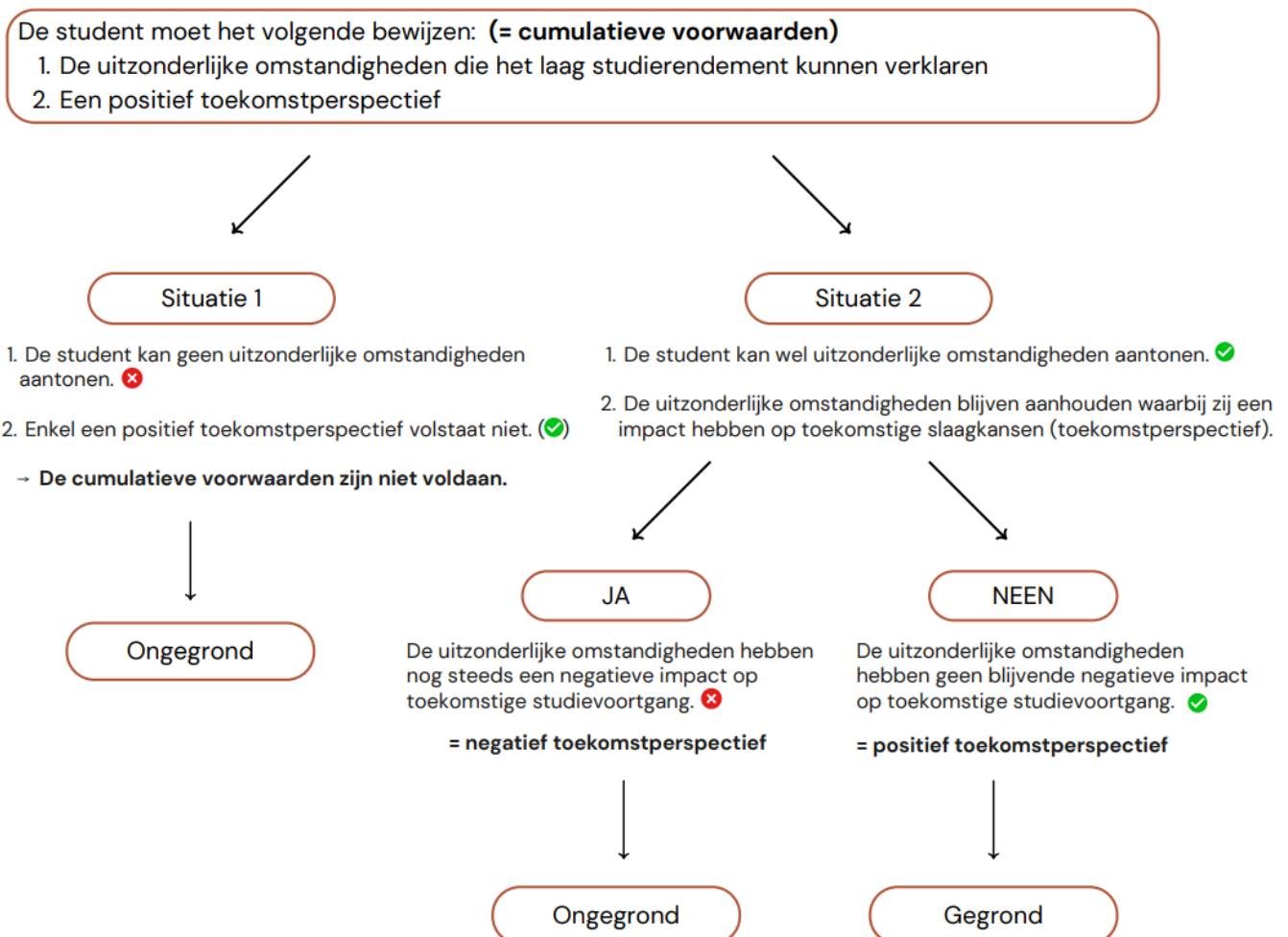
Tot slot toont deze masterproef aan dat er binnen het hoger onderwijs een voortdurende wisselwerking plaatsvindt tussen de beoordeling van de studievoortgangsbeslissingen door de interne beroepsinstanties en de externe toetsing ervan door de Raad. Gelet op de autonomie van de universiteiten en hogescholen, is het niet onlogisch dat er verschillen zijn in richtlijnen, reglementen, afwegingen, interpretaties, etc. Dit benadrukt net het belang van een extern gespecialiseerd bestuursrechtcollege.

De Raad vervult daarbij een essentiële rol voor de rechtsbescherming van studenten. Zijn rechtspraak draagt bij tot meer rechtszekerheid en biedt verdere verduidelijking over de wijze waarop hogeronderwijsinstellingen studievoortgangsbeslissingen intern motiveren en beoordelen binnen hun interne beroepsprocedures.

Deel G. De aanbevelingen

1. Verduidelijking van de cumulatieve voorwaarden

Uit de interviews met de hogeronderwijsinstellingen bleek dat er in de praktijk niet altijd duidelijkheid bestaat over de wijze waarop de cumulatieve voorwaarden moeten toegepast worden bij de procedure inzake studievoortgangsbewakingsmaatregelen. Het interview met de Raad bood hierover bijkomende verduidelijking en gaf meer inzicht in de manier waarop hogeronderwijsinstellingen deze cumulatieve voorwaarden dienen te beoordelen. Volgend schema licht op een begrijpelijke en toegankelijke manier toe hoe men deze voortaan moet behandelen en kan daarbij dienen als een ondersteuning voor de hogeronderwijsinstellingen (en de studenten).

2. Voorstel tot decreetswijziging inzake de aanvechtbaarheid drempelvoorwaarden in het eerste inschrijvingsjaar

Hoewel de rechtspraak van de RvS en de Raad heeft bevestigd dat de drempelvoorwaarden in het eerste inschrijvingsjaar beschouwd moeten worden als een aanvechtbare studievoortgangsbeslissing, kan een decretale wijziging vanuit praktisch en beleidsmatig oogpunt alsnog wenselijk zijn.

Drempelvoorwaarden kunnen immers een aanzienlijke impact hebben op het verdere studietraject van studenten, waardoor het logisch is dat dergelijke beslissingen vanuit rechtsbeschermingsoogpunt als aanvechtbare studievoortgangsbeslissingen worden aanzien. Vanuit dat perspectief zijn zowel de rechtspraak van de Raad als de bevestiging ervan door de RvS te begrijpen binnen de huidige decretale regeling.

Indien de decreetgever binnen art. II.246, §3 CHO explicietere grenzen en toepassingsvoorwaarden had voorzien, zouden in de praktijk eventuele complexe interpretatiegeschillen omtrent de toepassing van het drempelsysteem, zowel vandaag als in de toekomst, kunnen worden vermeden.

Daarom zou een mogelijk voorstel erin kunnen bestaan om in art. II.246, §3 CHO expliciet te bepalen dat tijdens het eerste inschrijvingsjaar geen afwijking mogelijk is van de opgelegde drempelvoorwaarden en dat pas vanaf het tweede inschrijvingsjaar de mogelijkheid bestaat om deze voorwaarden aan te vechten voor de interne beroepscommissies.

De nadruk ligt vooral op het feit dat het eerste inschrijvingsjaar een oriënterend en responsabiliserend karakter heeft binnen het hoger onderwijs.²¹² Het eerste jaar aan een universiteit of hogeschool vormt namelijk een overgangperiode waarin eerstejaarsstudenten geconfronteerd worden met aspecten zoals zelfstandigheid, studiehouding, academische vaardigheden, etc. die hogeronderwijsinstellingen van hun studenten verwachten. Vanuit dit perspectief kan men stellen dat het in eerste instantie aan de student is om kritisch te reflecteren over zijn studiekeuze, vaardigheden en motivatie, en om te beoordelen of de gekozen opleiding daadwerkelijk past binnen zijn verwachtingen en capaciteiten. Doordat men momenteel de drempelvoorwaarden beschouwt als een aanvechtbare beslissing in het eerste inschrijvingsjaar, bestaat het risico dat deze responsabiliseringsfunctie zijn nut (deels) verliest, aangezien studenten sneller juridische stappen kunnen nemen, eerder dan hun studiekeuze en -aanpak te herevalueren.

Bovendien kan er worden geargumenteed dat pas vanaf het tweede inschrijvingsjaar een individuele beoordeling door de interne beroepscommissie beter kan worden verantwoord en gemotiveerd. Op dat moment is er immers een duidelijker beeld van de evolutie van de studievoortgang, de algemene slaagkansen, de mate van remediëring of inspanningen die de

²¹² Deze redenering is ook nog eens bevestigd in een recent arrest van de Raad van 6 maart 2026, nr. RSTVB-2526-0456; "Zo is het systeem van bindende voorwaarden er ook net op gericht om de student bewust te maken van zijn keuzes bij het opnemen van opleidingsonderdelen en het samenstellen van zijn pakket bij aanvang van elk academiejaar. De bindende voorwaarde wil de student in dat opzicht sensibiliseren en ervoor zorgen dat de student zichzelf niet zal overbelasten, met alle negatieve gevolgen van dien. Dit gaat ook op voor studenten die kampen met gezondheidsproblemen, ongeacht of deze van fysieke of mentale aard zijn."

student heeft ondernomen. De interne beroepscommissie beschikt in jaar twee over meer concrete elementen om afdoende te motiveren waarom men al dan niet kan afwijken van de opgelegde drempelvoorwaarden.

3. Bemiddeling als alternatief voor formele beroepsprocedures

Eén hogeronderwijsinstelling gaf expliciet aan dat zij inzet op bemiddeling als alternatief voor een formele beroepsprocedure. Dit initiatief verdient bijzondere aandacht, aangezien alternatieve vormen van geschillenbeslechting nog relatief beperkt lijken onderzocht of toegepast worden bij geschillen over examenresultaten en/of studievoortgangsgeschillen.

Hoewel alle hogeronderwijsinstellingen reeds beschikken over een ombudsdienst of ombudspersonen waar studenten terecht kunnen voor klachten over examenregelingen, examenverloop, onderwijsorganisatie, conflicten met docenten, etc., lijkt bemiddeling minder aanwezig te zijn van zodra een studievoortgangsbeslissing formeel wordt bekendgemaakt via het puntenblad en er vervolgens een interne beroepsprocedure mogelijk wordt. M.a.w. de focus verschuift naar een meer juridisch geformaliseerde procedure in plaats van dialoog. Hierdoor rijst de vraag of hogeronderwijsinstellingen meer ruimte kunnen creëren voor bemiddeling bij geschillen over examenresultaten en studievoortgangsbeslissingen, vóór de student een formeel intern beroep instelt.

Uiteraard moet er worden opgemerkt dat de student vaak een studievoortgangsbewakingsmaatregel opgelegd krijgt die in het OER en de CHO is bepaald, waardoor ruimte voor bemiddeling beperkter is dan in de klassieke bemiddelingscontext en men van deze maatregel niet kan afwijken. In deze context (van de student) zou bemiddeling eerder betekenen dat men een faciliterende rol opneemt tussen student en onderwijsinstelling.

Bemiddeling lijkt net ruimte te creëren voor dialoog, verduidelijking en wederzijds begrip. Vaak zijn conflicten het gevolg van miscommunicatie, onduidelijke motivering of onzekerheid over een studietraject. Door op een informele manier in gesprek te gaan, kunnen procedures soms worden vermeden zonder afbreuk te doen aan het bestaande juridisch kader van de onderwijsinstelling en zal de student misschien makkelijker de beslissing aanvaarden, dan wanneer hij deze louter via een schriftelijke beslissing van de interne beroepscommissie verneemt.

Het kan bovendien bijdragen tot een meer toegankelijke, menselijke en efficiëntere aanpak dan een beroepsprocedure. Hoewel interne beroepsprocedures doorgaans hoorzittingen voorzien, kan een bemiddelingstraject door de student als positiever worden ervaren. Een formele beroepsprocedure kan door studenten als juridisch, confronterend en stressvol beschouwd, terwijl bemiddeling net de meerwaarde biedt om in gesprek te gaan.

Een bijkomend voordeel is dat bemiddeling kan bijdragen aan het verlichten van de werklust van zowel interne beroepsinstanties als docenten en mogelijk ook van de Raad. Door situaties in een vroeg stadium via bemiddeling op te lossen, kan worden voorkomen dat dossiers escaleren naar uitgebreide interne of externe beroepsprocedures. Dit lijkt vooral waardevol gezien het toenemend aantal dossiers over studievoortgangsbeslissingen van de afgelopen

academiejaren.

Uit de interviews bleek bovendien dat binnen deze instelling 25 van de 78 dossiers inzake studievoortgang via bemiddeling konden worden opgelost. Dit toont aan dat bemiddeling een waardevolle bijdrage kan leveren bij geschillen over studievoortgangsbeslissingen. Hoewel studievoortgangsbeslissingen vaak verbonden zijn aan decretale regels en reglementen, betekent dit niet dat elk conflict noodzakelijk via een formele beroepsprocedure moet worden beslecht.

4. De meerwaarde van studiedagen en informatiekkanalen

Het laatste punt betreft minder een (juridische) aanbeveling, maar eerder een suggestie die meermaals naar voren kwam tijdens de interviews.

De studievoormiddag georganiseerd door de Raad was voor velen een schot in de roos. Verschillende instellingen gaven aan dat deze studiedag een belangrijke bijdrage bood om meer inzicht te krijgen in recente rechtspraak, relevante aandachtspunten en actuele tendensen binnen studievoortgangsbeslissingen.

De positieve ontvangst van deze studiedag toont aan dat er binnen het hoger onderwijs duidelijk nood bestaat aan dergelijke initiatieven. Het zou dan ook een meerwaarde kunnen vormen indien de Raad dergelijke studiedagen op periodieke basis blijft organiseren.

Dergelijke initiatieven kunnen immers bijdragen tot meer kennisdeling, een meer uniforme toepassing van de rechtspraak en een verhoogde rechtszekerheid binnen de interne beroepspraktijk van hogeronderwijsinstellingen.

Daarnaast werd tijdens het interview met de Raad ook verwezen naar andere informatiekkanalen, zoals sociale media en de nieuwsbrief van de DBRC, waarin relevante rechtspraak en actuele ontwikkelingen worden gedeeld. Deze kanalen kunnen voor hogeronderwijsinstellingen een laagdrempelige manier vormen om op de hoogte te blijven van recente rechtspraak en tendensen inzake studievoortgangsbeslissingen. Hierdoor kunnen relevante ontwikkelingen sneller doorwerken binnen de interne beroepsinstantie van een hogeronderwijsinstelling, zonder dat deze instanties eerst geconfronteerd moeten worden met een vernietigingsarrest.

Deel H. Bibliografie

1. Wetgeving

1.1. Internationaal

EVRM - Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, gesloten te Rome op 4 november 1950, goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, *BS* 19 augustus 1955.

Handvest Grondrechten EU - Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, *Pb.L.* 26 oktober 2012, http://data.europa.eu/eli/treaty/char_2012/oj.

1.2. Nationaal

De Grondwet – de gecoördineerde Grondwet van 17 februari 1994, *BS* 17 februari 1994.

Motiveringswet- De wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, *BS* 12 september 1991.

DBRC-decreet - Decr. VI. 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, *BS* 1 oktober 2014.

Aanvullingsdecreet - Decreet van 19 maart 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, *BS* 10 juni 2004 (opgeheven).

Codex Hoger onderwijs – B.VI.Reg. 11 oktober 2013 tot codificatie van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs, *BS* 27 februari 2014.

Procedurebesluit - B.VI.Reg. 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, *BS* 3 december 2024.

OER – Onderwijs- en Examenreglementen van hogeronderwijsinstellingen.

1.3. Voorbereidende werken

Ontwerp betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, *VLAAMS PARLEMENT*, 2003-2004, 1 december 2003, nr. 1960/1.

Ontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs, *VLAAMS PARLEMENT*, 2021-2022, 16 juni 2022, nr. 1337/1.

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft het taalgebruik bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges, VLAAMS PARLEMENT, 2025-2026, 5 januari 2026, nr. 628 (2025-2026) – Nr. 1. - *Deze versie van het ontwerp van decreet is een voorlopige versie en dus nog niet persklaar gegeven door de bevoegde minister*

Verslag over het ontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs, VLAAMS PARLEMENT COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, 2021-2022, 5 juli 2022, nr. 1337/5.

1.4. Beleidsdocumenten

AHOVOKS, Mededeling: Toelichting regelgeving rond drempelsysteem, https://data-onderwijs.vlaanderen.be/documenten/bestanden/mededeling_drempelsysteem.pdf.

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, Verslag namens de Commissie voor Onderwijs uitgebracht door Kristof Slagmulder en Brecht Warnez over het verslag van het Rekenhof over studievoortgang in het hoger onderwijs, 1 maart 2022, <file:///C:/Users/duo20/Downloads/g37-A-2.pdf>.

REKENHOF, PERSBERICHT November 2021 Verslag aan het Vlaams Parlement *Studievoortgang in het hoger onderwijs*, 11 november 2021, https://www.ccrek.be/sites/default/files/Docs/2021_42_StudievoortgangHogerOnderwijs_Persbericht.pdf.

REKENHOF, Studievoortgang in het hoger onderwijs, 5 november 2021, https://www.ccrek.be/sites/default/files/Docs/2021_42_StudievoortgangHogerOnderwijs.pdf.

2. Rechtspraak

GwH 22 november 2018, nr. 157/2018.

RvS 24 maart 2026, nr. 266.151.
RvS 23 juni 2025, nr. 263.701.
RvS 12 mei 2025, nr. 263.249.
RvS 21 januari 2020, nr. 246.751.
RvS 31 maart 2020, nr. 247.351.
RvS 19 februari 2019, nr. 243.714.
RvS 15 juni 2017, nr. 238.537.
RvS 15 juni 2017, nr. 238.533
RvS 19 september 2016, nr. 235.791.
RvS 15 maart 2011, nr. 212.044, Gazan.
RvS 5 februari 2009, nr. 190.236, Sergeant.
RvS 17 april 2008, nr. 182.124.

Auditoraatsverslag bij Rvs 24 maart 2026, nr. 266.151.

R.Stvb 8 april 2026, nr. RSTVB-2526-0591.
R.Stvb. 8 april 2026, nr. RSTVB-2526-0588.
R.Stvb 8 april 2026, nr. RSTVB-2526-0587.
R.Stvb 1 april 2026, nr. RSTVB-2526-0536.
R.Stvb 6 maart 2026, nr. RSTVB-2526-0456.
R.Stvb 20 februari 2026, nr. RSTVB-2526-0421.
R.Stvb 13 februari 2026, nr. RSTVB-2526-0410.
R.Stvb 6 februari 2026, nr. RSTVB-2526-0381.
R.Stvb 6 februari 2026, nr. RSTVB-2526-0375.
R.Stvb 16 januari 2026, nr. RSTVB-2526-0312.
R.Stvb 16 januari 2026, nr. RSTVB-2526-0307.

R.Stvb 23 december 2025, nr. RSTVB-2526-0280.
R.Stvb 12 december 2025, nr. RSTVB-2526-0249.
R.Stvb 12 december 2025, nr. RSTVB-2526-0248.
R.Stvb 28 november 2025, nr. RSTVB-2526-0207.
R.Stvb 21 november 2025, nr. RSTVB-2526-0192.
R.Stvb 12 november 2025, nr. RSTVB-2526-0177.
R.Stvb 7 november 2025, nr. RSTVB-2526-0169.
R.Stvb 15 oktober 2025, nr. RSTVB-2526-0102.
R.Stvb 15 oktober 2025, nr. RSTVB-2526-0100.
R.Stvb 3 oktober 2025, nr. RSTVB-2425-0066.
R.Stvb 17 september 2025, nr. RSTVB-2526-0044.
R.Stvb 17 september 2025, nr. RSTVB-2526-0040.
R.Stvb 17 september 2025, nr. RSTVB-2526-0039.
R.Stvb 12 september 2025, nr. RSTVB-2526-0030.
R.Stvb 5 september 2025, nr. RSTVB-2526-0025.
R.Stvb 13 augustus 2025, nr. RSTVB-2425-1046.
R.Stvb 4 juli 2025, nr. RSTVB-2425-0879.
R.Stvb 20 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0835.
R.Stvb 20 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0834.
R.Stvb 20 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0833.
R.Stvb 13 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0831.
R.Stvb 11 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0828.
R.Stvb 11 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0830.
R.Stvb 6 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0804.
R.Stvb 6 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0805.
R.Stvb 6 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0804.
R.Stvb 6 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0803.
R.Stvb 4 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0800.
R.Stvb 4 juni 2025, nr. RSTVB-2425-0789.
R.Stvb 2 mei 2025, nr. RSTVB-2425-0700.
R.Stvb 25 april 2025, nr. RSTVB-2425-0696.
R.Stvb 18 april 2025, nr. RSTVB-2425-0671.
R.Stvb 18 april 2025, nr. RSTVB-2425-0670.
R.Stvb 31 maart 2025, nr. RSTVB-2425-0637.
R.Stvb 21 maart 2025, nr. RSTVB-2525-0628.
R.Stvb 21 maart 2025, nr. RSTVB-2425-0627.
R.Stvb 28 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0587.
R.Stvb 14 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0580.
R.Stvb 14 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0577.
R.Stvb 14 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0568.
R.Stvb 14 februari 2025, nr. RSTVB-2425-0567.

R.Stvb 31 januari 2025, nr. RSTVB-2425-0537.
R.Stvb 31 januari 2025, nr. RSTVB-2425-0532.
R.Stvb 24 januari 2025, nr. RSTVB-2425-0511.
R.Stvb 8 januari 2025, nr. RSTVB-2425-0451.
R.Stvb 8 januari 2025, nr. RSTVB-2425-0449.
R.Stvb 18 december 2024, nr. RSTVB-2425-0431.
R.Stvb 13 december 2024, nr. RSTVB-2425-0399.
R.Stvb 29 november 2024, nr. RSTVB-2425-354.
R.Stvb. 6 november 2024, nr. RSTVB-2425-0287.
R.Stvb 17 september 2024, nr. RSTVB-2425-0049.
R.Stvb 14 augustus 2024, nr. RSTVB-2324-0621.
R.Stvb 12 juli 2024, nr. RSTVB-2324-0514.
R.Stvb 28 juni 2024, nr. RSTVB-2324-0443.
R.Stvb. 8 mei 2024, nr. RSTVB-2324-0325.
R.Stvb 3 mei 2024, nr. RSTVB-2324-0289.
R.Stvb 17 april 2024, nr. RSTVB-2324-0267.
R.Stvb. 21 februari 2024, nr. 2324-0223.
R.Stvb 10 januari 2024, nr. RSTVB-2324-0136.
R.Stvb 6 december 2023, nr. RSTVB-2324-0111.
R.Stvb 21 mei 2015, nr. 2015/050.

3. Rechtsleer

3.1. Boeken en verzamelwerken

DERIDDER J., *Studievoortgangsbetwistingen: Titel II Bevoegdheden van de Raad*, Kluwer 2012.

DERIDDER J., *Studievoortgangsbetwistingen: Titel V De toetsing aan de wetten, decreten, reglementen en algemene beginselen van behoorlijk bestuur*, Kluwer 2012.

OPDEBEEK I. en COOLSAET A., *Algemene beginselen van ambtenarentucht recht: Hoofdstuk 8. Tuchtprocedure en rechten van de verdediging*, die Keure 2011.

STEVENS J. en DAL G., *Advocatentucht recht: Hoofdstuk 1 Tucht recht en tuchtrechtspraak: III. Het fout-begrip en het bewijs van het tuchtvergrijp*, Kluwer 2022.

VANDENHOLE W., *Economische, sociale en culturele rechten: Titel III Materiële Rechten Hoofdstuk VIII Recht op onderwijs*, Kluwer 2021.

WEIS K., *Studievoortgangsbepalingen in het hoger onderwijs*, Politea 2018.

3.2. Tijdschriften

BELLON J. en CAREEL S., 'Examenbeslissingen: van naald tot Raad Een empirische analyse van de beroepen tegen examenbeslissingen bij de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen van 29 april 2014 tot en met 31 december 2017', *TORB* 2020-21/1-2, 34.

BUSSCHER S., 'De formele motivering van examenbeslissingen', *TORB* 2006-2007/5, 577.

COUCK D., 'Kroniek onderwijsrecht 2022-2023. Nieuw, nieuw en nieuw: Vlaamse toetsen, het Leersteundecreet en onderwijsinternaten', *TBP* 2023/9, 585.

DERIDDER J., THIJS M. en FOURNEAU G., 'Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen. Overzicht van rechtspraak 2021. Deel 1: procedurele aangelegenheden', *TORB* 2022-2023/2-3, 118.

DERIDDER J., THIJS M. en FOURNEAU G., 'Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen. Overzicht van rechtspraak 2021. Deel 2: beoordeling ten gronde', *TORB* 2022-2023/5, 326.

EGGERMONT F., DE MEU A. en HEYL S., 'De toegang tot en de behandeling van beroepen via de interne beroepsprocedure ingesteld bij artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs', *TORB* 2021-22/1-2, 71.

MAMPAEY L., 'Het intern beroep tegen studievoortgangsbepalingen in het Vlaamse hoger onderwijs anno 2017', *TMD* 2017/2, 6.

TODTS L., MOLLIN N., NEIRINCK J. en VANEETVELDE J., 'Het vermoeden van onschuld in bestuurszaken: over concrete vermoedens, ernstige risico's op en aanwijzingen van ondermijnende criminaliteit', *T.Gem* 2025/4, 174.

WEIS K. en TUMMERS J., 'Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen: analyse van 10 jaar rechtspraak', *TORB* 2015-2016/4, 253.

WILLEMS K., 'De sluipende bevoegdheidsuitbreiding door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen: wenselijk, maar ook wettig?', *TORB* 2015-2016/4, 276.

WILLEMS K. en WEIS K., 'De impact van het redelijkheidsbeginsel en de motiveringsplicht op de beoordeling van (schriftelijke en mondelinge) examens en stagebeoordelingen in het hoger onderwijs – Rechtspraak Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen 2013-2015 (deel I)', *RW* 2015-2016/33, 1282.

3.3. Noten

COUCK D., *'To speak or not to speak: de rol van leden met raadgevende stem in een beroepscommissie (noot onder R.Stvb 14 juni 2024, nr. RSTVB-2324-0422)'*, *TORB* 2024-2025/1-2, 92.

X., *'De bevoegdheid en rechtsmacht van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen (noot onder RvS 21 januari 2020, nr. 246.751)'*, *TBP* 2020/6, 301.

3.4. Jaarverslagen

RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE STUDIEVOORTGANGSBEPALINGEN, *Jaarverslag* 2022, Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, 2023.

RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE STUDIEVOORTGANGSBEPALINGEN, *Jaarverslag* 2021, Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, 2022.

3.5. Eigen bronnen die niet openbaar raadpleegbaar zijn

Bundel van de studievoormiddag: 20 jaar Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, 5 december 2025 (te verkrijgen op eenvoudig verzoek).

4. Media

4.1. Podcast

VERBEYST S. en VAN DE WEYER P., *'Bedankt Ben Weyts!'*, *Mag het iets minder zijn?* 8 maart 2026, <https://open.spotify.com/episode/5JvLip2IUFWQaTbpztNMGn> (geraadpleegd op 21 mei 2026).

5. Spellings-en grammaticatools

Voor deze masterproef werd gebruik gemaakt van ChatGPT voor het controleren van spelling, zinsstructuur en het verfijnen van geschreven tekst.

Voor deze masterproef werd de VRT schrijffassistent geraadpleegd ter ondersteuning van spellingscontrole en zinsstructuur.

VERKLARING VAN AUTHENTICITEIT

De ondertekende verklaring van authenticiteit is een integrale component van het geschreven werk (bachelorproef of masterproef) dat wordt ingediend door de student.

Met mijn handtekening verklaar ik dat:

- ik de enige auteur ben van het ingesloten geschreven werk¹;
- ik dit werk in eigen woorden heb geschreven;
- ik geen plagiaat heb gepleegd zoals gedefinieerd in artikel 118 van het Onderwijs- en Examenreglement van de VUB; waarbij de meest voorkomende vormen van plagiaat zijn (niet-limitatieve lijst):
 - aard 1: tekst overnemen van andere auteurs, weliswaar met bronvermelding maar zonder gebruik van aanhalingstekens waar het om een letterlijke overname gaat;
 - aard 2: tekstfragmenten overnemen van andere auteurs, al dan niet letterlijk, zonder bronvermelding;
 - aard 3: verwijzen naar primair bronmateriaal waar de tekst en bronvermelding al dan niet letterlijk wordt overgenomen uit niet-vermelde secundaire bronnen;
 - aard 4: tekstfragmenten overnemen van andere auteurs, al dan niet met bronvermelding, met geringe en/of misleidende tekstaanpassingen.
 - aard 5: eigen werk hergebruiken zonder dat te vermelden (zelfplagiat).
 - aard 6: kernboodschappen of teksten gebruiken gegenereerd door AI-toepassingen zonder vermelding hiervan.
- ik in de tekst en in de referentielijst volledig heb gerefereerd naar alle internetbronnen, gepubliceerde of ongepubliceerde teksten die ik heb gebruikt of waaruit ik heb geciteerd;
- ik duidelijk alle tekst heb aangeduid die letterlijk is geciteerd;
- ik alle methoden, data en procedures waarheidsgetrouw heb gedocumenteerd;
- ik geen data heb gemanipuleerd;
- ik alle personen en organisaties heb vermeld die dit werk hebben gefaciliteerd, dus alle ingediende werk ter evaluatie is mijn eigen werk dat zonder hulp werd uitgevoerd tenzij uitdrukkelijk anders vermeld;
- dit werk noch een deel van dit werk werd ingediend aan een andere instelling, universiteit of programma;
- ik op de hoogte ben dat dit werk zal gescreend worden op plagiaat en het misbruik van generatieve AI;
- ik ben me ervan bewust dat ik het gebruik van generatieve AI moet melden in lijn met de relevante richtlijnen hierover;
- ik alle origineel onderzoeksmateriaal onmiddellijk zal indienen op het Decanaat wanneer hierom wordt gevraagd;
- ik op de hoogte ben dat het mijn verantwoordelijkheid is om na te gaan dat ik word opgeroepen voor een hoorzitting en tijdens de periode van hoorzittingen beschikbaar te zijn;
- ik kennis genomen heb van artikel 118 van het Onderwijs- en Examenreglement van de VUB omtrent onregelmatigheden en dat ik op de hoogte ben van de disciplinaire sancties;
- (Alleen voor masterproeven) ik ga ermee akkoord dat mijn masterproef standaard wereldwijd toegankelijk wordt gemaakt via de catalogus van de universiteitsbibliotheek. Ik verklaar dat ik hiermee geen geheimhoudingsovereenkomst (NDA) of wetgeving inzake gegevensbescherming schend. Indien ik niet akkoord ga met deze standaardprocedure, zal ik het 'Consent form for restricted or non-publication of Master's thesis' bij mijn masterscriptie voegen (verkrijgbaar via de Canvas-cursus).

Student familienaam, voornaam: Baunens Huang Duo

Datum: 23/05/26

Handtekening: [Handtekening]

¹ Voor groepswerken zijn de namen van alle auteurs verplicht. Hun handtekeningen staan collectief borg voor de volledige inhoud van het geschreven werk.

Student

Naam: Bauwens Huang-Duo

Rolnummer: 0606323

Opleiding: Master rechten

Academiejaar: 2025-2026

Masterproef

Titel: In welke mate werkt de rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen door in de beslissingspraktijk van de interne beroepsinstanties binnen het hoger onderwijs?

Promotor: Prof. dr. Eggermont Frederic

De masterproef waarvoor de student een credit behaalt, en waaromtrent geen 'non disclosure agreement' (NDA of geheimhoudingsovereenkomst) werd opgesteld, kan kosteloos worden opgenomen in de catalogus van de Universiteitsbibliotheek mits expliciete toestemming van de student.

De student kiest in het kader van de mogelijkheid tot kosteloze terbeschikkingstelling van zijn/haar masterproef volgende optie:

- ☒ OPEN ACCESS: wereldwijde toegang tot de volledige tekst van de masterproef
- ☐ ENKEL VANOP DE CAMPUS: enkel op de campus toegang tot de volledige tekst van de masterproef vanop het VUB-netwerk (vaste computer of draadloos VUB-netwerk)
- ☐ EMBARGO WAARNA OPEN ACCESS VOLGT: wereldwijde toegang tot de volledige tekst van de masterproef na een opgegeven datum, met name ...
- ☐ EMBARGO WAARNA ENKEL TOEGANG VANOP DE CAMPUS VOLGT: enkel op de campus toegang tot de volledige tekst van de masterproef vanop het VUB-netwerk (vaste computer of draadloos VUB-netwerk) na een opgegeven datum, met name ...
- ☐ GEEN TOESTEMMING voor terbeschikkingstelling

De promotor bevestigt de kennisname van het voornemen van de student tot terbeschikkingstelling van de masterproef in de catalogus van de Universiteitsbibliotheek.

Datum:

Handtekening promotor:

De student die het formulier niet toevoegt aan de masterproef en/of geen keuze heeft aangeduid en/of het formulier niet ondertekend heeft en/of geen kennisgeving aan de promotor heeft gedaan, wordt geacht geen toestemming tot openbaarmaking te verlenen. In dat geval zal de masterproef enkel worden gearhiveerd, maar is deze niet publiek toegankelijk.

Opgesteld te HAMME op 20 mei 2026

Handtekening student

AFGIFTE- / ONTVANGSTBEWIJS MASTERPROEF

Persoonsgegevens:

Naam + voornaam: Bauwens Huang-Duo

Rolnummer: 0606323

Opleiding: Master of Laws in de rechten

Titel van de masterproef zoals op het voorblad van het ingediende werk:

In welke mate werkt de rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen door in de beslissingspraktijk van de interne beroepsinstanties binnen het hoger onderwijs?

Engelse vertaling van de titel (verplicht):

To what extent does the case law of the Council for Disputes on Decisions regarding the Advancement of Studies influence the decision-making practices of internal appeals bodies within the higher education system?

Naam:

Bauwens Huang-Duo

Handtekening:

Vak voorbehouden voor medewerker faculteitssecretariaat:

De student heeft zijn/haar Masterproef ingeleverd op

Datum van afgifte:

Naam ontvanger: